

***PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W OLSZTYNIE***

***RAPORT
O STANIE SANITARNYM
ROK 2022***

**MIASTO OLSZTYN
POWIAT OLSZTYŃSKI**

Opracowali: Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Olsztynie

Pod kierunkiem: Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie

Olsztyn, marzec 2023 r.

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2022 r.....	4
III. Charakterystyka miasta i powiatu olsztyńskiego.....	6
IV. Ocena Stanu Sanitarno-Higienicznego.....	7
1. Epidemiologia.....	7
2. Higiena Komunalna.....	29
3. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku.....	38
4. Higiena Pracy.....	55
5. Higiena Dzieci i Młodzieży.....	71
V. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	81
VI. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej.....	86
VII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 r.....	93

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

Realizując ustawowy obowiązek, wynikający z dyspozycji art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wzorem lat ubiegłych mam przyjemność przedstawić opracowywany w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie raport o stanie sanitarno-higienicznym powiatu grodzkiego Olsztyn i gmin powiatu olsztyńskiego.

Raport ten zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej tzn. omawia zadania i problemy zdrowotne, nad którymi jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, sprawowaliśmy nadzór w 2022 r. Wskazuje na najważniejsze zagrożenia, przyczyny ich powstawania oraz kierunki dalszych działań zapobiegawczych.

Niniejsze opracowanie zawiera informacje o warunkach: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, zdrowotnych żywności i żywienia oraz produktów kosmetycznych, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji oraz higieniczno-sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, a także obejmuje działalność oświatowo-zdrowotną i promocję zdrowia.

Niniejsze opracowanie powstało w oparciu o wiarygodne dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni kluczową rolę w ochronie zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, a także służy zapobieganiu i ograniczaniu występowania chorób, zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych. Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom Olsztyna i powiatu olsztyńskiego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Informacje jakie zostały zawarte w niniejszej ocenie stanu sanitarnego powiatu olsztyńskiego wskazują, że stan sanitarno-epidemiologiczny w naszym regionie ulega systematycznej poprawie. W dalszym ciągu na bieżąco monitorujemy i egzekwujemy od osób odpowiedzialnych przestrzeganie przepisów prawa i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego. Mam nadzieję, że informacje zebrane w niniejszej publikacji będą podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę stanu zdrowia publicznego w naszym powiecie. Liczę też, że raport przyczyni się do lepszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Olsztynie
lek. wet. Teresa Parys

II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2022 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy o z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

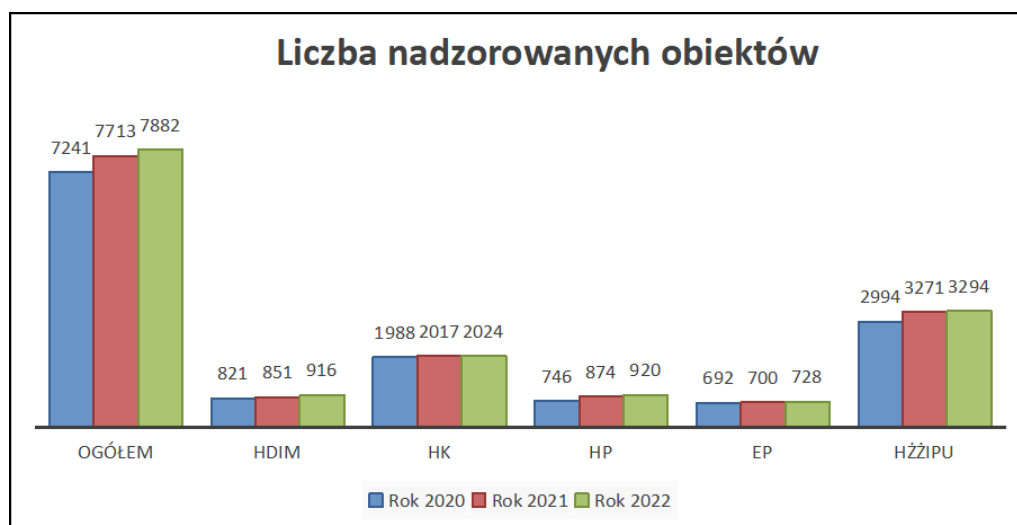
Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W tym miejscu podkreślić należy, że działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie oparta jest na wdrożonym systemie jakości i ustalonych procedurach kontroli obiektów, urządzeń. Daje to gwarancję jednolitego sposobu prowadzenia działań kontrolnych oraz zapewnia:

- właściwą skuteczność zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego,
- przeprowadzanie precyzyjnych i wnikliwych kontroli zgodnie z najlepszą praktyką,
- potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji pracowników, co przedkłada się w konsekwencji na wyższą jakość wykonywania zadań,
- uzyskiwanie wiarygodnych, użytecznych i odtwarzalnych wyników kontroli,
- publiczne zaufanie w odniesieniu do wiarygodności działań istotnych z punktu ochrony zdrowia ludzkiego.

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajdują się 7882 (w tym 3095 obiektów w powiecie olsztyńskim), czyli o 169 obiektów więcej niż w 2021 r. (7713).

W 2022 r. przeprowadzono 28583 wywiady epidemiologiczne i 3393 kontrole (ogółem 34796).

Wykorzystanie materiału kontrolnego w działalności administracyjnej i egzekucyjnej w 2022 r. przedstawiało się następująco:

- ✓ wystawiono **1349** decyzji merytorycznych, w tym 517 dotyczyło obiektów zlokalizowanych w powiecie olsztyńskim,
- ✓ wystawiono **770** decyzji o opłacie za czynności kontrolne, podczas których stwierdzano naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- ✓ wydano **452** postanowienia,
- ✓ wydano **16** postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązków wynikających z decyzji,
- ✓ wystawiono **11** tytułów wykonawczych,
- ✓ skierowano **3** wnioski do sądu o ukaranie,
- ✓ nałożono **168** mandatów na kwotę **45650 zł**,
- ✓ wydano **343** opinie w sprawie zawieszenia prowadzenia zajęć w placówkach oświatowych (w tym 262 na terenie Olsztyna oraz 81 na terenie powiatu) w związku z epidemią COVID-19.

Szczegółowa analiza stanu sanitarno-epidemiologicznego została przedstawiona przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w kolejnych rozdziałach raportu. Prezentowane dane pochodzą ze sprawozdań statystycznych za 2022 rok i lata wcześniejsze sporządzanych przez PSSE w Olsztynie i stanowią analizę porównawczą występowania chorób zakaźnych i zakażeń, chorób zawodowych, wyników badań i kontroli nadzorowanych obiektów wraz z ich oceną.

III. Charakterystyka miasta i powiatu olsztyńskiego

Powiat olsztyński leży w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Zajmuje powierzchnię 2.925 km²; jest największy obszarowo w województwie i trzeci co do wielkości w kraju. Obszar ten cechuje nagromadzenie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które stanowią o jego atrakcyjności przyrodniczej. Miasto i Powiat olsztyński liczy 297 891 mieszkańców. Należą do niego:

- Olsztyn - największe miasto i stolica województwa warmińsko-mazurskiego, powiat grodzki Olsztyn, stolica powiatu ziemskiego olsztyńskiego. Miasto Olsztyn jest jednym z najpiękniejszych miast Polski, leży w dolinie rzeki Łyny. Ponadto przez miasto przepływają dwie inne rzeki: Wadąg i Kortówka. W swych granicach administracyjnych ma 15 jezior, wiele mniejszych akwenów wodnych, a także duży zwarty kompleks lasu miejskiego. Miasto zajmuje obszar ponad 88 km². Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona stanowi 5,8% całej powierzchni. Lasy, parki, jeziora i łąki mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność zamieszkania w Olsztynie i powiecie i niewątpliwie są jednym z czynników decydujących o jakości życia.
- Powiat olsztyński obejmuje obszarem 12 gmin, w tym 5 miejsko-wiejskich tj.: Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek i 7 wiejskich: Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Kolno, Purda, Stawiguda i Świątki.

STRUKTURA POWIATU OLSZTYŃSKIEGO

Wyszczególnienie		Powierzchnia Powiatu	Dane demograficzne		
			Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
A	Powiat grodzki – miasto Olsztyn	88 km²	168 803	78 574	90 229
B	Pozostałe miasta i gminy powiatu olsztyńskiego:	2 837 km²	129 088	63 628	65 460
Razem: Powiat olsztyński (A + B)		2 925 km²	297 891	142 202	155 689

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych.
Stan w dniu 30.06.2022 r.

IV. Ocena Stanu Sanitarno-Higienicznego

1. Epidemiologia

1.1. Zadania

- Działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń, w tym chorób wysoce zakaźnych i szczególnie niebezpiecznych.
- Kontynuowanie nadzoru nad zapobieganiem i rozprzestrzenianiem się zakażeń wywoływanych koronawirusem SARS-CoV-2.
- Działalność p/ epidemiczna w zakresie chorób przenoszonych poprzez przerwanie ciągłości tkanek.
- Działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych oraz zakażeń przewodu pokarmowego.
- Stały nadzór, koordynacja oraz ocena realizacji szczepień ochronnych u dzieci.
- Sporządzanie ocen i analiz dotyczących wykonawstwa szczepień ochronnych.
- Monitorowanie niepożądanych odczynów poszczepiennych.
- Sporządzanie zamówień i dystrybucja szczepionek do terenowych punktów szczepień.
- Nadzór nad transportem i prawidłowym przechowywaniem szczepionek.
- Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym oraz przestrzeganiem procedur p/ epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
- Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną na mocy porozumienia.
- Stała współpraca ze szpitalnymi Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

1.2. Obiekty nadzorowane

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajduje się 728 obiektów (565 na terenie Olsztyna i 163 w powiecie olsztyńskim), w tym:

- 334 obiekty, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez podmioty lecznicze (w tym 12 szpitali całodobowych i 10 szpitali jednodniowych, 219 przychodni i ośrodków zdrowia, 42 zakłady rehabilitacji leczniczej i inne),
- 394 obiekty, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez praktykę zawodową.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym, zwiększyła się liczba nadzorowanych obiektów. Utworzono nowe gabinety grupowej praktyki lekarskiej oraz grupowej praktyki lekarzy dentystów. Otwarto nowe zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne.

Tabela nr 1. Liczba obiektów i kontroli

Rodzaj działalności	Wyszczególnienie		L.p.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Ogółem (Suma wierszy 2 oraz od 4 do 12)		1.	315	323	334	
	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitale ogółem	2.	18	23	22
			w tym szpitale jednodniowe	3.	9	12	10
		inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	4.	1	1	0
			Zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze	5.	1	1	2
			Hospicja	6.	1	1	0

		Zakłady rehabilitacji leczniczej	7.	2	2	3
		Inne	8.	4	5	6
	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	9.	213	212	219
		Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	10.	16	18	31
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	11.	30	32	42
		Inne ogółem	12.	29	28	5
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową	Ogółem (suma wierszy: 14,16,18,20, 21, 22)		13.	377	377	394
	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem		14.	159	159	136
	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków		15.	112	113	117
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem		16.	201	201	209
	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków		17.	75	75	63
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem		18.	8	8	14
	w tym grupowe praktyki lekarzy dentyków		19.	5	5	12
	Indywidualne praktyki pielęgniarek		20.	4	4	18
	Grupowe praktyki pielęgniarek		21.	2	2	4
	Inne		22.	3	3	5
Razem	Suma wierszy 1 i 13		23.	692	700	728

W roku 2022, bieżące kontrole sanitarne w placówkach służby zdrowia prowadzone były w oparciu o roczny harmonogram kontroli oraz dodatkowo w zależności od wyników poprzednich kontroli lub aktualnych problemów i potrzeb. Zakres kontroli obejmował bieżący stan sanitarno-techniczny, przestrzeganie procedur p/epidemicznych oraz wykonawstwo szczepień ochronnych dzieci zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Kontrole przeprowadzone w 2022 r. wykazały, że stan sanitarno-techniczny w skontrolowanych podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne ulega stopniowej poprawie. W placówkach wykonywane były prace remontowo-budowlane. Niemniej w części placówek stan sanitarno-techniczny nadal wymaga poprawy. W przypadku stwierdzenia podczas wykonywania czynności kontrolnych niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie wydał decyzje administracyjne z określonym terminem usunięcia nieprawidłowości w powyższym zakresie.

W minionym roku przeprowadzono modernizację i/lub rozbudowę niektórych obiektów, rozszerzono zakres świadczonych usług medycznych, doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, tj.:

a) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18

- zaadaptowano pomieszczenia po węźle cieplnym grupowym na potrzeby archiwum medycznego;
- rozbudowano zaplecze kuchni na potrzeby żywienia pacjentów;
- dostosowano pomieszczenia pod drugi rezonans magnetyczny wraz z instalacją aparatu;
- dostosowano istniejący budynek stacji dializ do przyjmowania pacjentów z chorobami zakaźnymi w tym szerzącymi się drogą oddechową;
- dostosowano budynek główny szpitala do wymagań ppoż.;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną;

W dniu 31 marca 2022 r. zakończono działalność Oddziału COVID-19 (24 łóżka na bazie Klinicznego Oddziału Ortopedii, Traumatologii i Chirurgii Kręgosłupa oraz 5 łóżek w Oddziale Klinicznym Ginekologiczno-Położniczym a także 10 łóżek obserwacyjnych COVID-19).

b) Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18A

- wykonano przebudowę oraz wyposażono poziom +1 bryły B;
- wykonano przebudowę i rozbudowano bryłę A2 w celu utworzenia pracowni rezonansu magnetycznego;
- przebudowano poziom +1 bryły A1 oraz rozbudowano strefę wejścia do bryły A2;
- przebudowano poziom +3 bryły A1 w celu poprawy dostępności do działu diagnostyki obrazowej (w trakcie realizacji);
- rozpoczęto remont Pracowni Badań Endoskopowych (w trakcie realizacji);
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: rezonans magnetyczny, angiograf ze zintegrowanym aparatem USG.

W dniu 31 marca 2022 r. przywrócono do pracy Oddział Chorób Zakaźnych dla Dzieci, który został przekształcony na oddział COVID-19, gdzie leczono pacjentów z zakażeniem SARS CoV-2.

c) Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie, 10-023 Olsztyn, ul. Wojska Polskiego 35

- dobudowano i wyposażono salę terapeutyczno-zajęciową i świetlicową;
- przebudowano i wyposażono oddział dziecięcy;
- zagospodarowano i dostosowano zewnętrzne patio do potrzeb dzieci i młodzieży;
- rozbudowano system CCTV i system S WiN odcinka obserwacyjnego Oddziału IV w związku z COVID-19;
- rozbudowano system sygnalizacji przeciwpożarowej na oddziale IV;

W dniu 31 marca 2022 r. Oddział IV ogólnopsychiatryczny powrócił do trybu funkcjonowania sprzed wybuchu pandemii. Do tego czasu pacjenci zakażeni wirusem SARS-CoV2, a wymagający bezwzględnej hospitalizacji, byli przyjmowani do ww. oddziału.

d) Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce, 11-015 Olsztynek, Ameryka 21

- rozpoczęto inwestycję pod nazwą „Rozbudowa Bazy Rehabilitacyjnej w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Ameryce”, która umożliwi pobyt dzieci wraz z opiekunami;

W szpitalu nie leczono pacjentów z zakażeniem SARS CoV-2.

e) Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Olsztynie, 10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30

- wyremontowano pomieszczenia biurowe administracji;
- wyremontowano pomieszczenia punktu pobrań wymazów w kierunku SARS CoV-2;
- wyremontowano pomieszczenia pracowni i przychodni;
- rozbudowano nowy budynek szpitala A o skrzydło północne wraz z nadbudową i przebudową budynku kotłowni nr 31;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: OCT- tomograf okulistyczny, angiograf z wyposażeniem.

Szpital zajmował się leczeniem pacjentów z zakażeniem SARS-CoV-2 do dnia 31.03.2022 r. (Klinika Kardiologii i Chorób Wewnętrznych została przekształcona w Oddział COVID-19).

f) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA z Warmińsko-Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie, 10-228 Olsztyn, ul. Wojska Polskiego 37

- dostosowano wyłączony z użytku oddział na potrzeby Kliniki Radioterapii;
- utworzono izolatoria i sale intensywnego nadzoru w oddziałach: Klinika Chirurgii Onkologicznej i Klinika Onkologii i Immunoonkologii;
- wykonano prace budowlane związane z doposażeniem Centralnej Sterylizatorni w nowy sprzęt i aparaturę;
- dokonano modernizacji sali intensywnego nadzoru na potrzeby Oddziału Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii;
- dostosowano Pracownię Rezonansu Magnetycznego do potrzeb nowego aparatu MRI;
- przebudowano pomieszczenia Izby Przyjęć w budynku E;
- wyposażono oddziały w system kontroli dostępu w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID -19;
- doprowadzono do właściwego stanu higienicznego pomieszczenia w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym;
- doprowadzono do właściwego stanu higienicznego część pomieszczeń w Klinicznym Szpitalnym Oddziale Ratunkowym;
- doprowadzono do właściwego stanu higienicznego ściany łącznika budynku B/A i B/D oraz magazynu bielizny brudnej;
- doprowadzono do właściwego stanu higienicznego pomieszczenia Apteki Szpitalnej;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.; rezonans magnetyczny, aparat USG, myjnie - dezynfektory oraz sterylizatory parowe, mikroskopy i procesor tkankowy (pracownia patomorfologii).

W 2022 roku żaden oddział nie został przekształcony w oddział zajmujący się leczeniem pacjentów z SARS CoV-2. W Szpitalu hospitalizowano pacjentów z dodatnim wynikiem w kierunku SARS CoV-2 na wszystkich oddziałach szpitalnych. Placówka zajmowała się również kontynuacją leczenia chorych, u których stwierdzono dodatni wynik SARS CoV-2 w trakcie hospitalizacji. Wszyscy pacjenci z dodatnim wynikiem testu w kierunku SARS CoV-2 poddawani byli izolacji w oddziałach, na których przebywali.

g) Warmińsko-Mazurskie Centrum Chorób Płuc, 10-357 Olsztyn, ul. Jagiellońska 78

- przebudowano parter budynku A w celu dostosowania istniejących pomieszczeń do nowego podziału pomiędzy oddziałami gruźlicy i onkologii;
- wymieniono windę towarową do przewożenia posiłków na oddziały;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: bronchoskopy i wideobronchoskopy, medinoskopy oraz myjki do kacek i basenów.

Od dnia 1 lipca 2022 r. szpital zajmował się leczeniem pacjentów z COVID-19 we wszystkich oddziałach szpitalnych. W pododdziale gruźlicy, pacjenci z zakażeniem SARS CoV-2 byli leczeni od początku roku 2022 i przebywali w wyznaczonych salach w warunkach izolacji.

h) Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie, 10-045 Olsztyn, ul. Niepodległości 44

- rozszerzono działalność Poradni Dermatologicznej poprzez otwarcie trzech dodatkowych gabinetów diagnostyczno-zabiegowych;
- zlikwidowano Oddział Kliniczny Chirurgii Klatki Piersiowej;
- wyremontowano Oddział Urologii i Onkologii Urologicznej, Klinikę Kardiologii i Chorób Wewnętrznych;
- wyremontowano szatnie pracownicze;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: cyfrowy stacjonarny aparat RTG, aparat USG, sprzęt do Centralnej Sterylizatorni.

W 2022 r. szpital w zależności od potrzeb i rodzaju schorzeń przyjmował pacjentów z zakażeniem wirusa SARS-CoV-2 na odpowiednie oddziały szpitalne. Pacjenci zakażeni przebywali w warunkach izolacji w oddziałach.

i) Olsztyńskie Stowarzyszenie Hospicyjne „Palium”, Centrum Opieki Paliatywnej, 10-229 Olsztyn, ul. Aleja Wojska Polskiego 30

W 2022 r. nie przeprowadzano modernizacji i remontów. Zakupiono 2 łóżka dla pacjentów. W okresie od 17.01.2022 r. do 27.10.2022 r. w Hospicjum Stacjonarnym hospitalizowanych było 13 pacjentów zakażonych wirusem SARS CoV-2.

j) Szpital Powiatowy im. Jana Mikulicza w Biskupcu, 11-300 Biskupiec, ul. Armii Krajowej 8

- zakończono remont Oddziału Chorób Wewnętrznych, utworzono 6 nowych węzłów sanitarnych z natryskami, gruntownie odnowiono pomieszczenia oddziału oraz wymieniono część wyposażenia. Wyposażono wszystkie sale chorych w ścienne punkty poboru tlenu medycznego;
- zakończono remont wybranych pomieszczeń działu Fizykoterapii;
- zakończono remont pomieszczeń Wojewódzkiego Ośrodka Rehabilitacji Kardiologicznej (WORK), utworzono i wyposażono nową salę do ćwiczeń;
- rozpoczęto przebudowę i modernizację poradni chirurgii urazowo-ortopedycznej oraz poradni chirurgii ogólnej;
- zakończono remont i modernizację brudowników oraz instalację myjni - dezynfektorów wraz z wentylacją mechaniczną tych pomieszczeń na oddziałach chirurgii ogólnej i ortopedii;
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, m.in. myjnie-dezynfektory, zestawy mebli do gabinetów i pomieszczeń w różnych komórkach organizacyjnych szpitala, zestawy narzędzi chirurgicznych, ortopedycznych i ginekologicznych, system diagnostyki laboratoryjnej wraz z wyposażeniem, Ambulans typu C z wyposażeniem.

W 2022 r. żaden z oddziałów szpitalnych nie był przekształcany do hospitalizacji osób z COVID-19. Do dnia 31.03.2022 r. funkcjonowały jedynie 3 łóżka obserwacyjne w Izbie Przyjęć.

k) JAMAL Sp. z o. o., 10- 236 Olsztyn, ul. Sybiraków 36

W 2022 r. nie przeprowadzano żadnych zmian w strukturze placówki. Szpital nie zajmował się leczeniem pacjentów z zakażeniem SARS CoV-2.

l) Szpital Powiatowy Pomocy Maltańskiej pw. Bl. Gerarda Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich Oddział w Barczewie, 11-010 Barczewo, ul. Niepodległości 9

W 2022 r. nie przeprowadzano żadnych zmian w strukturze placówki.

l) Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście, 11-040 Dobrze Miasto, ul. Grunwaldzka 10 B

- przeprowadzono remont generalny Oddziału Chorób Wewnętrznych wraz z klatką schodową prowadzącą do ZOL i ZOLP;
 - doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: spirometry, myjnię - dezynfektor, urządzenia do dezynfekcji pomieszczeń poprzez zamgławianie;
- W 2022 roku szpital zajmował się leczeniem pacjentów z zakażeniem SARS CoV- 2: w Oddziale Chorób Wewnętrznych - 15 pacjentów, Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym - 27 pacjentów, Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym Psychiatrycznym - 20 pacjentów.

1.3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Prowadzenie działań przeciwepidemicznych należy do najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Olsztynie monitoruje sytuację sanitarno-epidemiologiczną na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie w oparciu o analizę chorób zakaźnych w ramach nadzoru oraz weryfikację zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia.

W roku sprawozdawczym trend zgłoszeń zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne przybrał wartości wzrostowe w stosunku do zachorowań na zakażenia wywołane przez: rotawirusy, płonicę, zapalenie mózgu wirusowe przenoszone przez kleszcze, boreliozę, wirusowe zapalenie wątroby typu B i typu C, ospę wietrzną, posocznicę. Zarejestrowano zachorowania na AIDS, bąblowicę oraz 16 nowych przypadków zakażenia wirusem HIV.

W 2022 r. rejestracja zgłoszonych przypadków zachorowania/podejrzenia odbywała się wzorem lat ubiegłych, w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych i zakażeń, opracowane przez NIZPH-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Tabela nr 2. Porównanie wielkości zachorowań na choroby zakaźne oraz zapadalność na 100 000 mieszkańców (10 000 dzieci w wieku do lat 2) w latach 2020-2022.

Lp.	Jednostka chorobowa	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
		l. zachorowań	Wsp. zapadalności	l. zachorowań	Wsp. zapadalności	l. zachorowań	Wsp. zapadalności
1	Salmonellozy – w tym zatrucia pokarmowe	26	8,69	83	27,81	43	14,43
2	Biegunki u dzieci do lat 2	34	60,89	18	6,03	33	68,46
3	Nieżyty wywołane przez rotawirusy	9	3,00	10	3,35	93	31,22
4	Krztusiec	2	0,66	0	0	0	0
5	Płonica	19	6,35	8	2,68	33	11,08

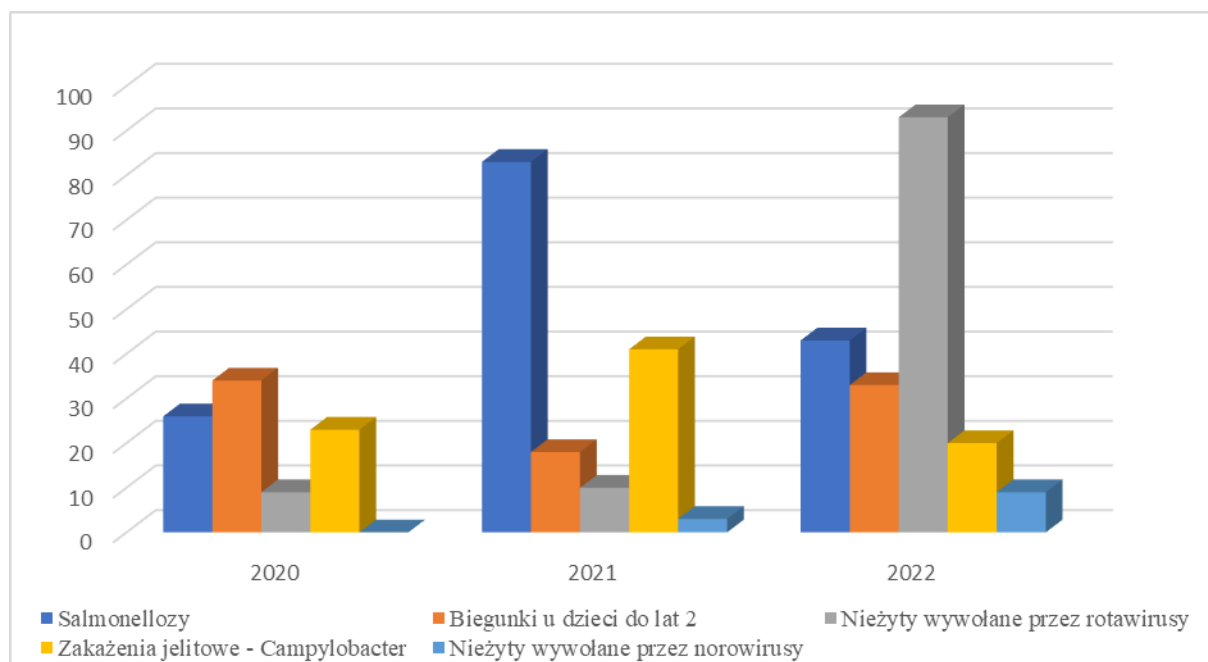
6	Zapalenie opon mózgowych i mózgu – ogółem	27	9,02	30	10,05	51	17,12
7	w tym zapalenie mózgu wirusowe przenoszone przez kleszcze	8	2,67	20	6,7	28	9,4
8	Zakażenie wywołane przez Escherichia coli biegunkotwórczą	0	0	0	0	1	0,33
9	Borelioza	123	41,12	95	31,84	132	44,31
10	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	12	4,01	11	3,69	17	5,71
11	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	0	0	1	0,33	1	0,33
12	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	5	1,67	15	5,03	19	6,38
13	Nowo wykryte zakażenia HIV	8	2,67	5	1,67	16	5,37
14	AIDS – zespół nabytego upośledzenia odporności	0	0	0	0	4	1,34
15	Ospa wietrzna	473	158,16	296	99,20	929	311,86
16	Nagminne zapalenie przyusznic	4	1,33	3	1,00	4	1,34
17	Grypa	93	31,09	1205	403,83	159	53,37
18	Zakażenia jelitowe - Campylobacter	23	7,69	41	13,74	20	6,71
19	Nieżyty wywołane przez norowirusy	0	0	3	1,00	9	3,02
20	Posocznice	2	0,66	13	4,36	23	7,72
21	Kiła	1	0,33	10	3,35	10	3,35
22	Bąblowica	0	0	0	0	3	1,01
23	Pogryzienia - ogółem	261	87,27	298	99,86	324	108,76
24	w tym osoby szczepione p/ wścieklicznie	116	38,88	187	62,67	189	63,45
25	Gruźlica	26	8,69	22	7,37	17	5,71
26	Odra	0	0	0	0	0	0

W okresie sprawozdawczym do PSSE w Olsztynie zgłoszono 2312 (1554 - w 2021 r.) przypadków chorób zakaźnych i zakażeń innych niż COVID-19. Spośród zgłoszonych jednostek chorobowych hospitalizowano 776 (421 w 2021 r.) osób. Odnotowano 16 (10 w 2021 r.) zgonów z powodu chorób zakaźnych.

Od wielu lat na terenie działania PPIS w Olsztynie nie rejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis, brucellozę.

Należy podkreślić, że wypracowany jest od lat schemat nadzoru przy zgłoszeniach inwazyjnej choroby meningokokowej. W roku 2022 zgłoszono 2 przypadki choroby meningokokowej u dzieci /zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu oraz pod postacią posocznicy/.

Wykres Nr 1 - Choroby szerzące się drogą pokarmową

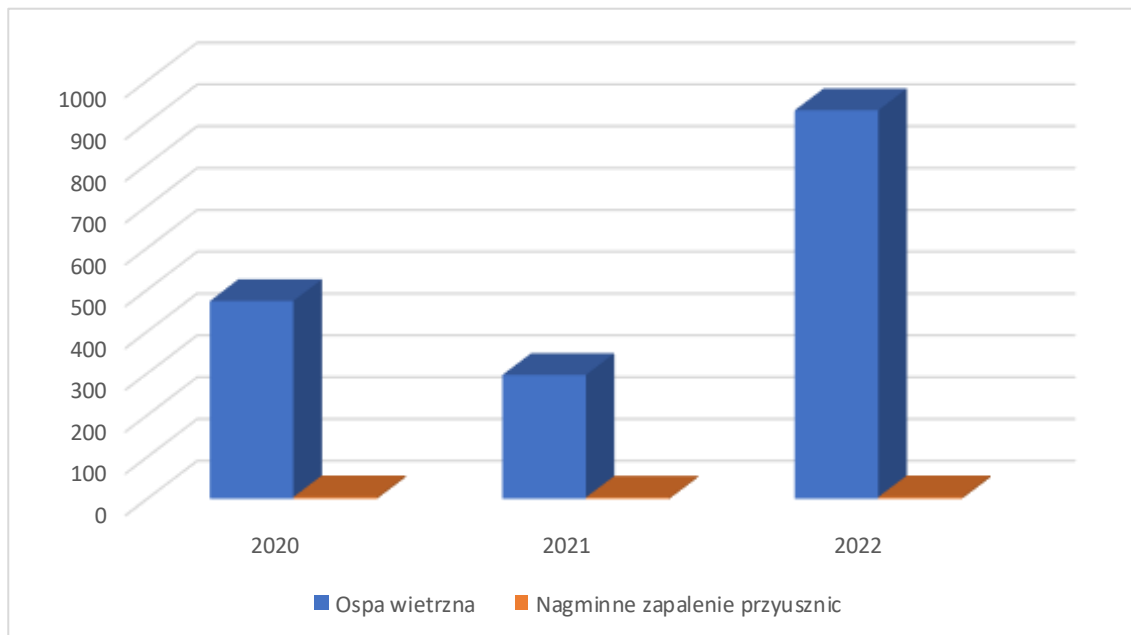
Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową

W 2022 r. na terenie Olsztyna i powiatu olsztyńskiego zarejestrowano sześć ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych (w tym 5 ognisk to imprezy zorganizowane i 1 ognisko domowe).

- **Szkolne Schronisko Młodzieżowe gm. Olsztyn** - zachorowało 8 osób z 14 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne i skierowano osoby na badania laboratoryjne. W badanych próbkach patogenów nie wyhodowano. Nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego.
- **Szkolne Schronisko Młodzieżowe gm. Olsztyn** - zachorowało 5 osób ze 118 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne i skierowano osoby narażone na badania laboratoryjne. Uczestnicy nie wykonali badań kontrolnych, w związku z powyższym nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego.
- **Impreza okolicznościowa w restauracji gm. Dobre Miasto** - zachorowało 11 osób z 26 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, skontrolowano obiekt, zlecono wykonanie badań laboratoryjnych pracownikom restauracji oraz uczestnikom imprezy, przeprowadzono kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia. 18 osób wykonało badania kontrolne. U pracowników restauracji w badanych próbkach drobnoustrojów chorobotwórczych nie wyhodowano. Nie ustalono czynnika odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego u uczestników, domniemywa się, iż czynnikiem mogły być norowirusy.
- **Ognisko Domowe gm. Olsztyn** - zachorowały 3 osoby z 3 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, zlecono wykonanie badań laboratoryjnych. W pobranych próbkach wynik badań potwierdził obecność pałeczek jelitowych *Salmonella enteritidis*. Ustalono, że czynnikiem odpowiedzialnym za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego była *Salmonella enteritidis*.

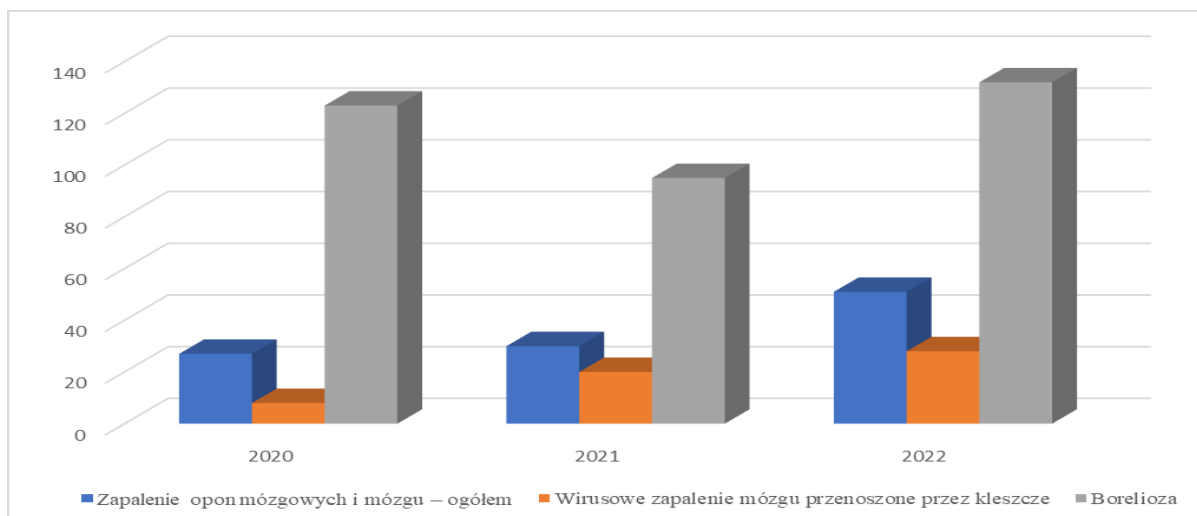
- **Ośrodek Wczasowo-Szkoleniowy w gm. Kolno** - uczestnicy kolonii - objawy chorobowe wystąpiły u 18 osób z 73 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, mimo wydanych skierowań na badania, żaden uczestnik nie wykonał badań kontrolnych na obecność pałeczek jelitowych z rodzaju Salmonella i Shigella, w związku z powyższym nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego.
- **Hotel w gm. Barczewo** – objawy chorobowe wystąpiły u dzieci przebywających na wypoczynku zimowym zorganizowanym. Grupa liczyła 20 uczestników. Objawy wystąpiły u 14 dzieci i jednej opiekunki. Wdrożono dochodzenie epidemiologiczne oraz czynności kontrolne w kuchni, pobrano do badań laboratoryjnych próby posiłków, wymazy sanitarne z powierzchni roboczych i sprzętu, a także przeprowadzono kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia w kuchni. Uzyskane wyniki badań świadczyły o niedostatecznej higienie, nieskutecznej dezynfekcji rąk i sprzętu kuchennego, ale nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego wśród uczestników obozu.

Wykres Nr 2 - Odra, świnka, ospa wietrzna, różyczka

W 2022 r. podobnie jak w poprzednich latach nie zgłoszono zachorowań na różyczkę, zachorowania na świnkę kształtują się na podobnym poziomie. W 2022 r. nie odnotowano również zachorowań na odrę. Zarejestrowano natomiast znaczny wzrost liczby osób chorujących na ospę wietrzną (współczynnik zapadalności: w 2022 r. - 311,86; 2021 r. – 99,20; w 2020 r. - 158,16).

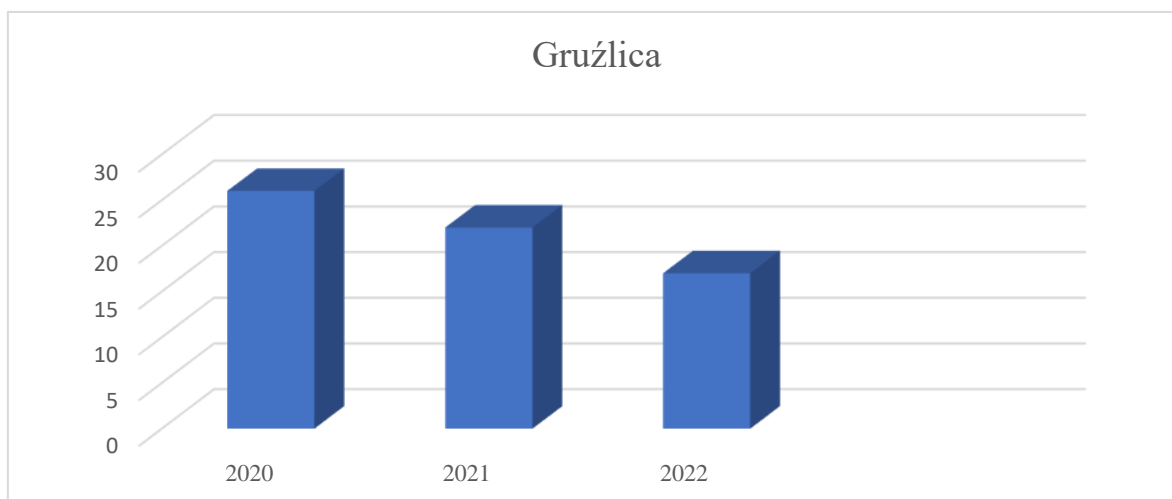
Wykres Nr 3 - Zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz choroby odkleszczowe

W 2022 r. wskaźnik zapadalności na boreliozę był wyższy niż w latach ubiegłych i wyniósł 44,31 (w 2021 r. - 31,84; w 2020 r. - 41,12). Wśród 132 zgłoszeń w analizowanym okresie dominowały zachorowania wczesnego stadium boreliozy, którego objawem jest rumień wędrujący, hospitalizowano 12 osób.

W roku 2022 odnotowano wzrost zapadalności zapalenia opon mózgowych i mózgu w porównaniu do roku poprzedniego. Zarejestrowano łącznie 51 przypadków (w 2021 r. - 30 przypadków) głównie o etiologii wirusowej. Dominują zachorowania wywołane przez wirusa kleszczowego zapalenia mózgu (28 przypadków).

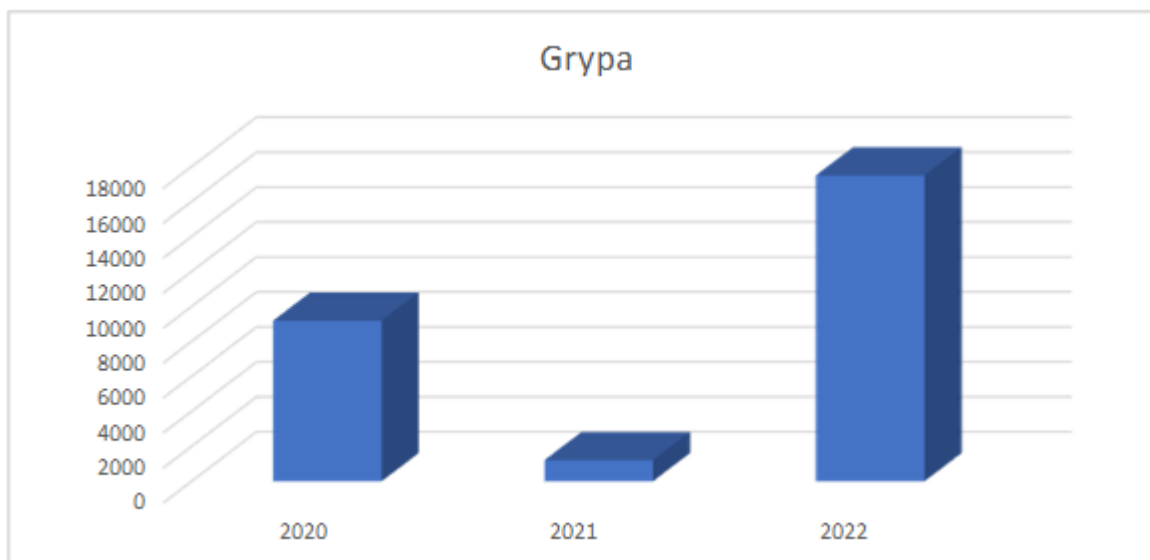
Wykres Nr 4 - Gruźlica

W roku 2022 zgłoszono 17 zachorowań na gruźlicę (w 2021 r. - 22 przypadki). Zachorowania na gruźlicę dotyczyły różnych środowisk społecznych, tj. osób młodych pracujących zawodowo oraz osób starszych o niskim statusie społecznym i niedostatecznych warunkach bytowych, a także osób przybyłych z zagranicy (3 osoby). Poważnym problemem są osoby bezdomne, które znajdują się często poza systemem opieki zdrowotnej. Brak stałego miejsca zamieszkania, uniemożliwia prowadzenie nadzoru epidemiologicznego, a w konsekwencji profilaktyki zakażeń gruźlicy. W tej grupie osób bezdomnych i chorych na gruźlicę występują zjawiska wskazujące na późne rozpoznanie choroby oraz niekorzystne wyniki leczenia.

Chorzy na gruźlicę poddawani byli leczeniu w specjalistycznych ośrodkach. Osoby pozostające w styczności z chorymi na gruźlicę objęto nadzorem epidemiologicznym i opieką lekarską. Nie odnotowano zachorowań w ogniskach. Zgłoszono 3 zgony z powodu zachorowania na gruźlicę.

Wykres Nr 5 - Grypa

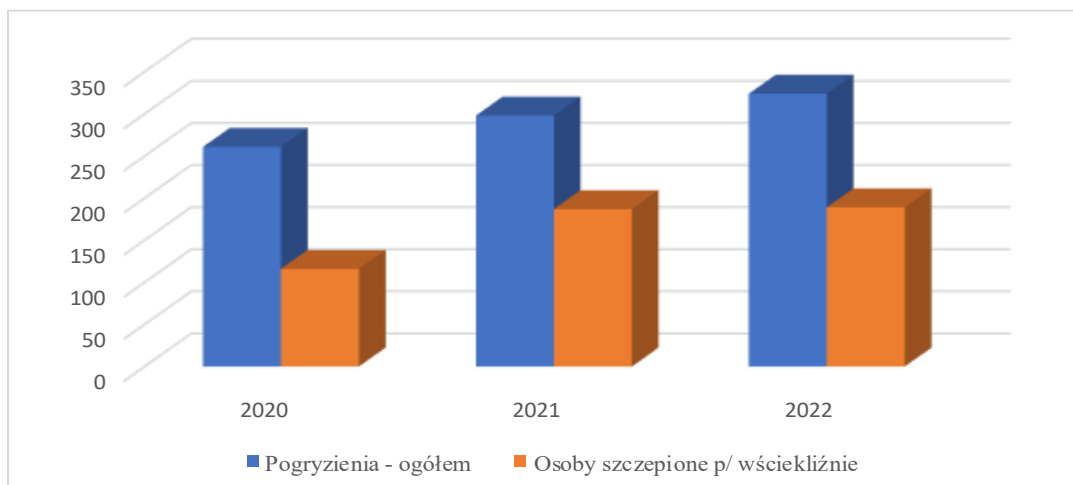

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania stanowią poważny problem zdrowia publicznego. Powoduje również duże straty ekonomiczne związane z absencją chorobową i leczeniem. Walka z gripą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz zmienność wirusa.

Należy podkreślić, że szczepienia przeciw grypie zmniejszają prawdopodobieństwo zachorowania, hospitalizacji oraz wystąpienie powikłań, w tym zgonu. Ponadto zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost zgłaszalności zachorowań na gripę. Do PPIS w Olsztynie zgłoszono w 2022 r. 17495 przypadków podejrzeń zachorowań na gripę, w tym badaniem molekularnym potwierdzono 159 przypadków. Zanotowano 139 przypadków hospitalizacji z powodu zachorowań na gripę.

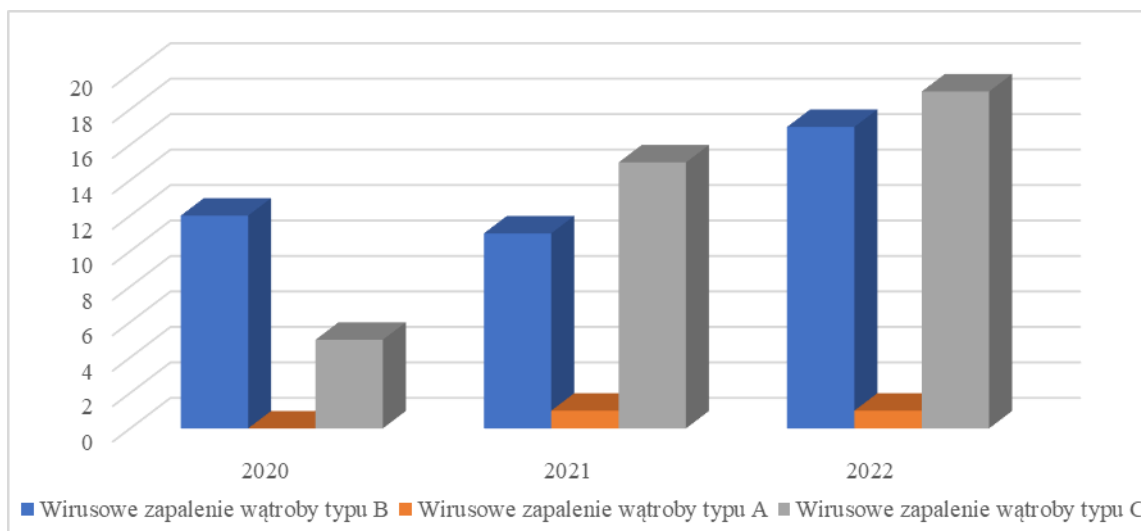
Wykres Nr 6 - Styczność i/lub narażenie na wścieklizn

W 2022 r. przeprowadzono 324 wywiady epidemiologiczne (w 2021 r. przeprowadzono 298 wywiadów epidemiologicznych) z powodu styczności i/lub narażenia na wściekliznę. Odsetek osób, u których podjęto decyzję o wdrożeniu szczepienia wynosi 63,45, (w 2021 r. – 62,67). Należy podkreślić, że najczęstszą przyczyną podejmowania szczepień u ludzi stanowiły pokąsania przez zwierzęta domowe. Odnotowano 5 przypadków hospitalizacji.

W związku z prowadzonym nadzorem każdorazowo podejmowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Olsztynie.

Wykres nr 7 - Wirusowe zapalenia wątroby

W 2022 r. liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B ma tendencję wzrostową, zakażenie wirusem typu A kształtuje się na takim samym poziomie. W porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano również wzrost liczby przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C. Obecnie sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego przebiegu wirusowego zapalenia wątroby typu B.

Przed zachorowaniem na WZW A chronią szczepienia oraz przestrzeganie zasad higieny. Szczepienie jest zalecane przede wszystkim osobom wyjeżdżającym do krajów o wysokim stopniu ryzyka zakażenia, a także osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności oraz wody pitnej.

Wykres Nr 8 - Zakażenia wirusem SARS-CoV-2

W roku 2022 stwierdzono 26132 przypadki zakażeń koronawirusem (w 2021 r. stwierdzono 31506 przypadków), w tym 14575 w M. Olsztyn, 11557 w powiecie olsztyńskim.

Hospitalizowano 625 osób (w 2021 r. - 1112 osób). W 2022 r. zmarło 137 osób z powodu COVID-19 (w 2021 r. - 486 osób), w tym 70 osób w M. Olsztyn, 67 osób w powiecie olsztyńskim. Najwięcej zgonów zarejestrowano w grupie wiekowej 60+, tj. 130 (w 2021 r. - 446).

Dominującym wariantem wirusa w roku 2022 był wariant Omikron oraz subwariant BA 4 i BA 5, natomiast w roku 2021 był wariant Delta.

W I kwartale 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie kontynuował działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się kolejnych mutacji koronawirusa w populacji. Podejmowane czynności nie ograniczały się do przeprowadzania dochodzeń epidemiologicznych zarówno indywidualnych jak i ogniskowych, ale obejmowały również:

- przekazywanie różnym podmiotom i aktualizowanie na bieżąco materiałów informacyjnych dotyczących postępowania w obliczu ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego,
- pozyskiwanie danych oraz liczby zachorowań wśród hospitalizowanych pacjentów,
- udzielanie pisemnych odpowiedzi na złożone zapytania dotyczące interpretacji przepisów prawnych w zakresie wprowadzonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz stanu zagrożenia epidemicznego,
- wydawanie zaświadczeń o terminie nałożonej na osoby kwarantannie i przekazywanie dokumentacji do zakładów pracy,
- wydawanie opinii w sprawie zawieszenia/prowadzenia zajęć w placówkach oświatowych,

- kontrole przestrzegania przez społeczeństwo nakazów i zakazów obowiązujących w czasie trwania epidemii, procedur zapobiegawczych opracowanych przez przedsiębiorców /instrukcje mycia i dezynfekcji rąk, stosowania rękawiczek, maseczek/.

Przeprowadzono 134 kontrole w zakresie oceny przestrzegania ograniczeń, zakazów, nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii np.: sklepy, piekarnie, apteki, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gastronomiczne, zakłady pracy, hotele i pensjonaty itd.

Należy podkreślić, że do dnia 28 marca 2022 r., zgodnie z przepisami prawa osoby, u których stwierdzono zakażenie wirusem SARS CoV-2 lub zachorowanie wywołane tym wirusem, podlegały obowiązkowej izolacji w warunkach domowych.

Ponadto od 16 maja 2022 r., zgodnie ze zmianą rozporządzenia MZ w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, zniesiony został stan epidemii, a obowiązywać zaczął stan zagrożenia epidemicznego.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że otrzymane zgłoszenia o podejrzeniu lub stwierdzeniu choroby zakaźnej były podstawą do wszczęcia dochodzeń epidemiologicznych, podejmowanych przez PPIS bezzwłocznie. Polegały one przede wszystkim na ustaleniu źródła zakażenia, mechanizmów, które umożliwiły transmisję czynników chorobotwórczych, dróg, którymi się szerzyły, a także ustaleniu osób z kontaktu, narażonych na zakażenie lub zachorowanie. Celem prowadzonych działań przeciwepidemicznych było zapobieżenie rozprzestrzenianiu się chorób, objęcie nadzorem epidemiologicznym i lekarskim osób chorych i narażonych na zakażenie.

1.4. Szczepienia ochronne

Korzystna sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych jest głównie wynikiem skutecznych działań zapobiegawczych. Najskuteczniejszą metodą profilaktyczną w zwalczaniu chorób zakaźnych są szczepienia ochronne, dzięki którym można uzyskać długotrwałą ochronę przed zakażeniem, a w przypadku realizacji szczepień masowych można w odniesieniu do wielu chorób doprowadzić nie tylko do poprawy sytuacji epidemiologicznej, ale również do eliminacji lub eradykacji zachorowań. Uodpornienie czynne u dzieci realizowane jest przede wszystkim w oparciu o Program Szczepień Ochronnych, opracowywany na podstawie badań stanu uodpornienia populacji, sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w kraju i na świecie. Obowiązkowym szczepieniem ochronnym podlegają dzieci i młodzież do 19 r. ż. oraz osoby przebywające na terenie Polski dłużej niż 3 miesiące, u których przeprowadza się szczepienia przeciw: WZW typu B, gruźlicy, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, odrze, śwince, różyczce, Haemophilus influenzae typu B, zakażeniom Streptococcus pneumoniae oraz rotawirusom.

Zgodnie z polskim prawem część szczepień ochronnych jest obowiązkowa lub zalecana, natomiast szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliźnie i tężcowi podlegają wszyscy niezależnie od tego jak długo przebywają na terytorium Polski.

Uwzględniając przesłanki epidemiologiczne, szczepienia ochronne realizowane są również w grupie osób szczególnie narażonych, np. przeciwko: ospie wietrznej (dzieci uczęszczające do żłobków i klubów dziecięcych), WZW typu B (osoby z kontaktu z osobą chorą w środowisku domowym, pracownicy medyczni, pacjenci podlegający dializom).

Do działań podejmowanych przez PPIS w ramach nadzoru nad szczepieniami należy dystrybucja preparatów do 92 punktów szczepień, w tym do 39 na terenie powiatu olsztyńskiego i 53 zlokalizowanych na terenie Olsztyna.

Szczepienia ochronne obowiązkowe wykonywane są bezpłatnie w punktach szczepień.

1.4.1 Wykonawstwo szczepień, realizacja programów profilaktycznych i ich efekty:

W roku 2022 w związku z trwającym do marca stanem epidemii i koniecznością stosowania podwyższonych zasad bezpieczeństwa, realizację szczepień ochronnych przeprowadzano posilując się procedurami, które minimalizowały ryzyko zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 dziecka lub jego rodziców/opiekunów.

Pracownicy sekcji epidemiologii zajmujący się szczepieniami w 2022 roku przeprowadzili 98 kontroli (59 na terenie Olsztyna i 39 w powiecie olsztyńskim) podmiotów leczniczych wykonujących szczepienia ochronne. W 6 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, nałożono 18 mandatów.

Uzasadnione przypadki niezaszczepienia dzieci w 2022 r. wiązały się z potwierdzonymi przez lekarzy specjalistów trwałymi lub okresowymi przeciwwskazaniami zdrowotnymi do szczepień. Podobnie jak w latach poprzednich problemem jest zmiana miejsca zamieszkania rodzin, co skutkuje brakiem informacji o tym fakcie w macierzystych przychodniach i brakiem możliwości przekazania kart szczepień do placówek w nowych miejscach zamieszkania.

Należy podkreślić, że obowiązek szczepień wynika z Konstytucji RP oraz ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi, a także z rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Niepokój budzi jednak wzrastająca od kilku lat liczba odmów szczepień ochronnych przez rodziców/opiekunów prawnych dzieci, zwolenników tzw. ruchów antyszczepionkowych. Odsetek dzieci niezaszczepionych w 2022 r. wynosi 0,9%, tj. 917 dzieci i jest zbliżony do lat wcześniejszych (2021 r. – 0,8%, tj. 832 dzieci; w 2020 r. – 0,7%, tj. 789 dzieci). Niezależnie od szczepień obowiązkowych, PPIS kontynuował intensywny nadzór nad szczepieniami poekspozycyjnymi p/tężcowymi i p/wścieklicznymi. Placówki medyczne, udzielające pierwszej pomocy po zranieniu (głównie izby przyjęć, SOR, poradnie chirurgiczne), przekazywały systematycznie do PSSE listy osób zaszczepionych pierwszą dawką anatoksyny p/tężcowej, które po weryfikacji przekazywane były do punktów szczepień w POZ celem kontynuacji szczepień. W roku sprawozdawczym w ramach postępowań poekspozycyjnych uodporniono p/tężcowi 1115 osób.

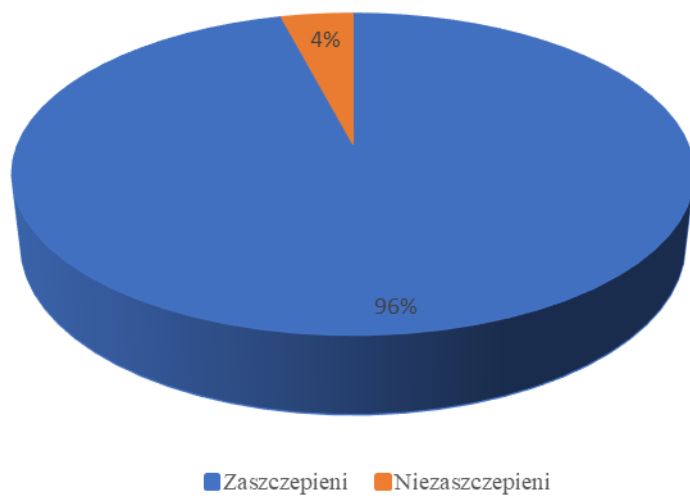
W związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz napływem imigrantów, nadzorem objęto dzieci z Ukrainy do 19 roku życia, niezaszczepione przeciwko chorobom zakaźnym. Za priorytetowe działania przyjęto szczepienie przeciw odrze szczepionką MMR w grupie najmłodszych dzieci tj. w drugim roku życia; szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis zgodnie z wiekiem oraz szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B zgodnie z wiekiem.

Od początku konfliktu zbrojnego w Ukrainie, na terenie miasta Olsztyn urodziło się 53 dzieci matek z Ukrainy, wśród których 46 zostało zaszczepionych zaraz po urodzeniu szczepionkami p/ WZW B i gruźlicą zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2022 rok.

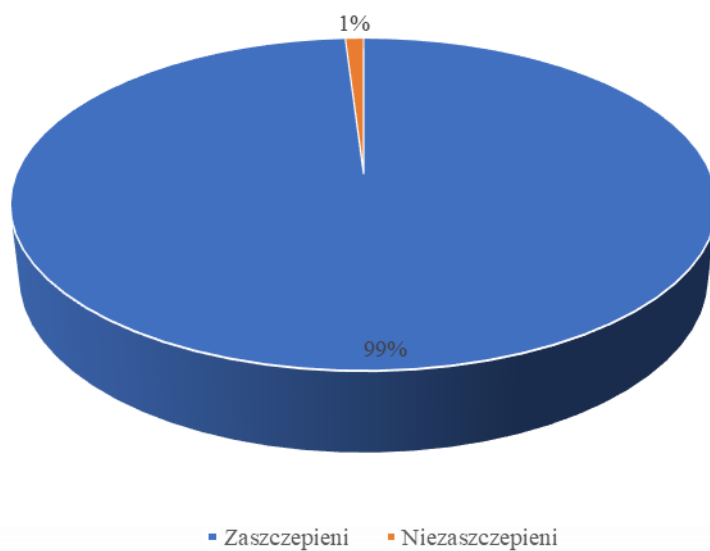
Podkreślić należy, że uchodźcy do 19 roku życia przebywający na terenie Polski dłużej niż 3 miesiące, zgodnie z obowiązującymi przepisami podlegają szczepieniom obowiązkowym według wieku. Dużym problemem jest brak posiadania dokumentacji medycznej potwierdzającej wykonane szczepienia w Ukrainie, w takich przypadkach wymagane jest zastosowanie indywidualnego kalendarza szczepień ustalonego przez lekarza.

1.4.2 Szczepienia wykonane w 2022 r.

Szczepienia p/ WZW B rocznik 2022

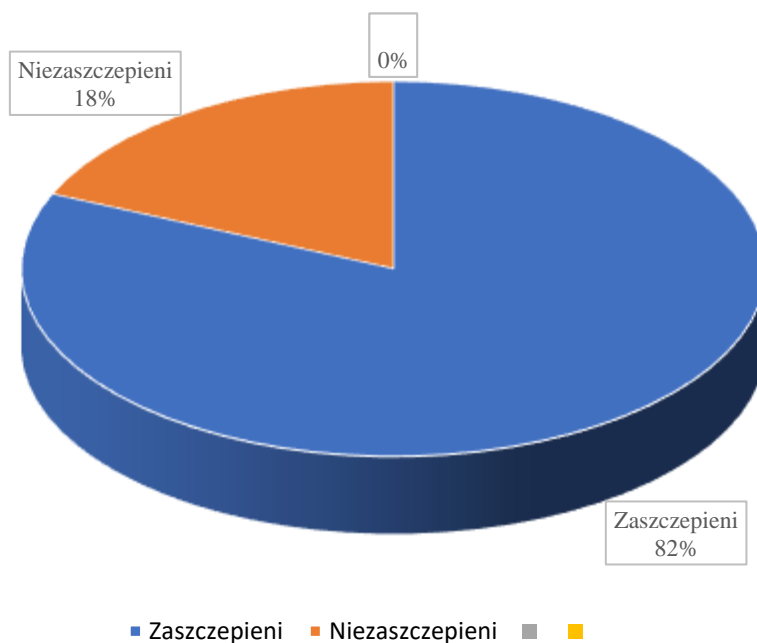

Szczepienia p/ gruźlicy rocznik 2022

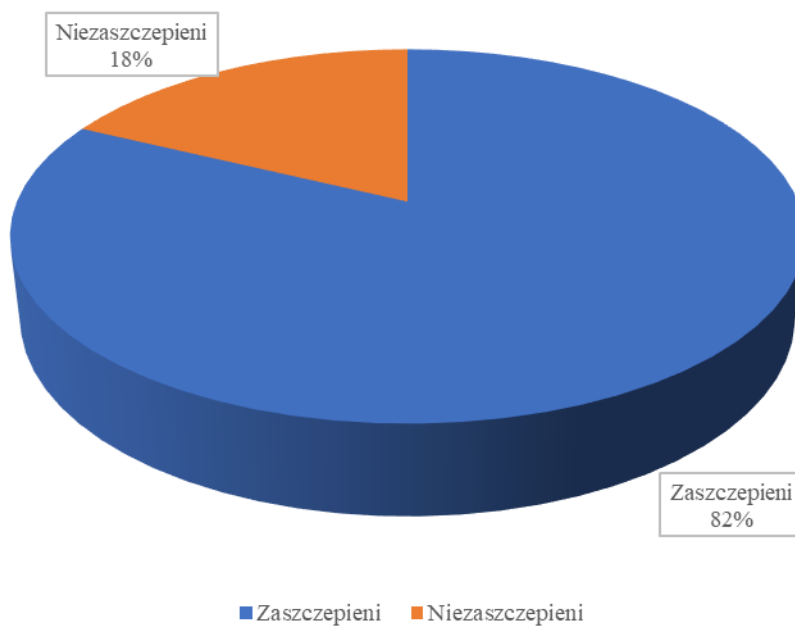

W roku 2022 obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegały dzieci według wieku z rocznika: 2017, 2013, 2009, 2004.

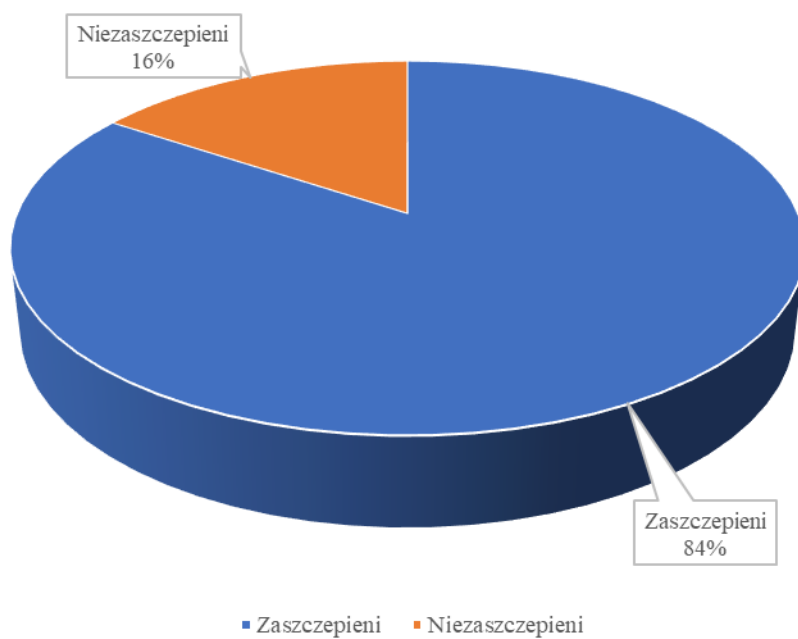
Rocznik 2017 – szczepienie p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis

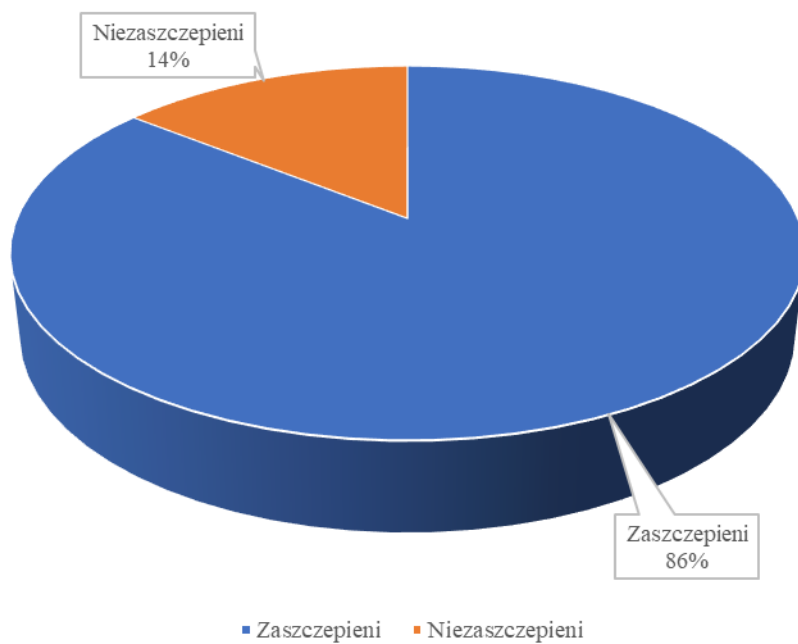
Rocznik 2017 – szczepienie p/ odrze, śwince i różyczce

Rocznik 2013 – szczepienie p/ odrze, śwince i różyczce

Rocznik 2009 – szczepienie p/ błonicy, tężcowi i krztuścowi

Rocznik 2004 – szczepienie p/ błonicy i tężcowi

Inne szczepienia wykonane w roku sprawozdawczym

1. Szczepienia poza "Kalendarzem szczepień" wykonane przeciw niektórym chorobom objętym tym kalendarzem, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Przeciw błonicy	382	0	45	337
Przeciw krztuścowi	176	0	68	108
Przeciw <i>poliomyelitis</i>	55	0	15	40
Przeciw odrze, śwince, różyczce	38	0	3	35
Przeciw zakażeniom <i>Haemophilus influenzae</i> typu b	4	0	0	4
Przeciw zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1069	61	21	987

2. Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych	267	0	16	251
W ramach szczepień zalecanych	609	1	11	597

3. Szczepienia przeciw ospie wietrznej, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 11	Wiek 12 - 19	Wiek ≥ 20
W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych	474	472	0	2
W ramach szczepień zalecanych	293	265	3	25

4. Szczepienia przeciw tężcowi, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Profilaktycznie	206	0	26	180
Po narażeniu	1115	0	20	1095

5. Szczepienia przeciw wściekliznie, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek ≥ 20	
Profilaktycznie	40	1	39	
Po narażeniu	b/d	b/d	b/d	

6. Szczepienia przeciw grypie, wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 4	Wiek 5 - 14	Wiek 15 - 64	Wiek ≥ 65
W I. półroczu	542	22	35	262	223
W II. półroczu	10780	204	369	5199	5008

7. Szczepienia przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka, wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 9	Wiek 10 - 14	Wiek 15 - 19	Wiek ≥ 20
Dziewczęta / kobiety	151	0	64	41	46
Chłopcy / mężczyźni	7	0	2	2	3

8. Szczepienia przeciw innym chorobom, wg wieku (ukończone lata)			
Liczba zaszczepionych przeciw chorobie	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek ≥ 20
Cholera	42	5	37
Dur Brzuszny	119	8	111
Japońskie zapalenie mózgu	13	0	13
Kleszczowe zapalenie mózgu	953	189	764
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	198	24	174
Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	803	764	39
Żółta gorączka	58	7	51

1.5. Współpraca z instytucjami, jednostkami samorządowymi, mediami

Sekcja Epidemiologii ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną w zapobieganiu i zwalczaniu chorób odzwierzęcych w zakresie przekazywania zgłoszeń o podejrzeniu/stwierdzeniu zachorowania na choroby odzwierzęce oraz w zakresie przekazywania meldunków dotyczących obserwacji zwierząt w związku z pokąsaniem ludzi.

1.6. Działalność kontrolno-represyjna w 2022 r.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami znajdującymi się w powiecie grodzkim i powiecie olsztyńskim przeprowadzono:

- 28583 dochodzeń epidemiologicznych,
- 457 kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach (365 kontroli w M. Olsztyn oraz 92 w powiecie olsztyńskim),
- 134 kontrole dotyczące realizacji zapisów rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (133 kontrole w powiecie grodzkim oraz 1 kontrola w powiecie olsztyńskim),
Wydano **31** decyzji merytorycznych (12 w powiecie olsztyńskim), dotyczących sprawowanego nadzoru oraz **24** decyzje płatnicze (5 w powiecie olsztyńskim),
Nałożono **40** mandatów karnych na kwotę **9950 zł** (12 w powiecie olsztyńskim).

1.7. Nadzór nad podmiotami leczniczymi w 2022 r.

Kontrole prowadzone są corocznie w oparciu o roczny harmonogram kontroli oraz dodatkowo w zależności od wyników poprzednich kontroli lub aktualnych problemów i potrzeb. W sumie w 2022 roku pracownicy pionu epidemiologii przeprowadzili w nadzorowanych podmiotach leczniczych oraz punktach szczepień **457** kontroli w ramach nadzoru epidemiologicznego. W toku kontroli sprawdzono: stan techniczny i higieniczno-sanitarny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu, postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, postępowanie z odpadami - w tym niebezpiecznymi w miejscu ich wytwarzania i magazynowania, postępowanie z brudną i czystą bielizną, zaopatrzenie w środki ochrony osobistej oraz w preparaty do dezynfekcji: rąk, skóry, powierzchni i narzędzi oraz opracowanych i wdrożonych procedur związanych z zapobieganiem chorobom zakaźnym i zakażeniom.

Duży nacisk położono na ocenę Programu kontroli zakażeń szpitalnych, przestrzeganie procedur medycznych i higienicznych z uwzględnieniem specyfiki zakładu, monitorowanie środowiska szpitalnego.

W skontrolowanych placówkach postępowanie z brudną bielizną nie budziło zastrzeżeń. W roku sprawozdawczym, sporadycznie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji. Środki dezynfekcyjne były w wystarczającej ilości, z aktualnym terminem ważności i prawidłowym spektrum działania mikrobiologicznego. W nielicznych przypadkach podczas czynności kontrolnych stwierdzono preparat z nieaktualną datą ważności.

W podmiotach sprawdzano procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu, czy są monitorowane, przestrzegane i dokumentowane stosowne parametry.

W szpitalach funkcjonują Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych, w skład których wchodzi: lekarz i/lub mikrobiolog oraz pielęgniarki epidemiologiczne. Współpraca przedstawicieli Inspekcji Sanitarnej z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych ukierunkowana jest na wspólne działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w większości podmiotów leczniczych odbywa się prawidłowo. Zarówno klasyfikacja, jak również segregacja odpadów medycznych w miejscu wytwarzania prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Szpitalne prowadzą receptariusz szpitalny w ramach programu polityki antybiotykowej. Zarządzeniem Dyrektorów w szpitalach są powołane Komitety Terapeutyczne ds. polityki antybiotykowej.

W większości szpitali wdrożono program WHO „5 momentów higieny rąk”.

1.8. Wnioski

- Wznowiono przeprowadzanie kontroli w nadzorowanych podmiotach w oparciu o roczny harmonogram kontroli oraz dodatkowo w zależności od wyników poprzednich kontroli lub aktualnych problemów i potrzeb.
- Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy ocenić pozytywnie.
- Należy propagować wśród pracodawców, kadry kierowniczej nadzorowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą prozdrowotne zachowania w miejscu pracy, m.in. zakaz palenia tytoniu, szczepienia przeciwko grypie oraz COVID-19.
- Należy dążyć do zwiększenia skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym, zapewnienia prawidłowych warunków sanitarno-higienicznych w obiektach służby zdrowia
- Należy dążyć do poprawy skuteczności w realizacji szczepień ochronnych w celu uodpornienia całej populacji zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych. W roku 2022 dla większości szczepień obowiązkowych osiągnięto wymagany poziom zaszczepienia, nie udało się osiągnąć jednak **wymaganego 95% poziomu zaszczepienia** dla szczepień ochronnych przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w szóstym i dziesiątym roku życia. Osiągnięta odporność populacyjna na choroby objęte szczepieniami pozwoliła na utrzymanie liczby zachorowań na poziomie minimalnym z punktu widzenia zagrożeń dla zdrowia publicznego.

2. Higiena Komunalna

2.1. Zadania

- Nadzór nad zaopatrzeniem ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.
- Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego wody. Kontrola jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz nadzór nad obiektami służącymi do zaopatrzenia ludności w wodę.
- Wydawanie ocen higienicznych dotyczących materiałów kontaktujących się z wodą.
- Pozyskiwanie od przedsiębiorstw wodociągowych wyników badań jakości wody przeprowadzanych w ramach kontroli wewnętrznej.
- Nadzór nad stanem sanitarnym pływalni i basenów kąpielowych.
- Pozyskiwanie od zarządzających pływalniami wyników badań wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem.
- Nadzór nad właściwym przygotowaniem miejsc zabaw dla dzieci.
- Opiniowanie zgłaszanych imprez masowych.
- Nadzór nad stanem sanitarnym środków transportu publicznego.
- Ocena jakości wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* w szpitalach, hospicjach (zakładach opieki paliatywnej) i zakładach opiekuńczo-leczniczych.
- Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi tj. przechowywaniem, transportem i ekshumacją.
- Prowadzenie monitoringu jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w okresie letnim.
- Wzmoczony nadzór nad bazą noclegową w sezonie turystycznym – kontrole hoteli, pensjonatów, przystani wodnych, pól namiotowych.
- Podejmowanie działań w celu zapobiegania, likwidacji lub minimalizowania nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w obiektach użyteczności publicznej.
- Rozpatrywanie podań o interwencję wnoszonych przez obywateli, w szczególności pod względem zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku mieszkalnym np. zawilgocenie i zagrzybienie lokali mieszkalnych.
- Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną na mocy porozumienia oraz z innymi organami w sprawach sanitarnych.

2.2. Liczba obiektów nadzorowanych

W ewidencji sekcji jest 2024 obiektów (1174 w Olsztynie, 850 w powiecie olsztyńskim). Nadzorem w 2022 r. objęto:

- obiekty użyteczności publicznej – 450 (291 w Olsztynie, 139 w powiecie olsztyńskim),
- wodociągi – 115 (2 w Olsztynie, 113 w powiecie),
- kąpieliska – 5 (3 w Olsztynie, 2 w powiecie).

2.3. Warunki zdrowotne środowiska

• Ocena zaopatrzenia ludności w wodę

W 2022 roku nadzorem objętych było 115 wodociągów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia. W grupie tej znajdowało się 89 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 26 korzystających z wody z indywidualnych ujęć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Monitoring jakości wody w tych wodociągach prowadzony był zgodnie z ustalonym harmonogramem. Próby wody pobierane były przez producentów w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez pracowników sekcji w ramach nadzoru. Każdorazowo wydawana była bieżąca ocena jakości wody. Ponadto na podstawie sprawozdań laboratoryjnych wydano 14 okresowych ocen jakości wody oraz 13 obszarowych obejmujących szacowanie ryzyka zdrowotnego związanego ze spożywaniem wody na terenie powiatu i miasta Olsztyna.

Na koniec roku wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym miało 113 wodociągów, a w 2 stwierdzono warunkową przydatność wody ze względu na przekroczone parametry fizyko-chemiczne (głównie żelazo, mangan i mętność).

Niemniej w analizowanym czasie stwierdzono: brak przydatności wody do spożycia w 3 wodociągach oraz warunkową przydatność w 16 wodociągach ze względu na przekroczone parametry mikrobiologiczne i w 6 ze względu na przekroczone parametry fizykochemiczne. Każdorazowo wydawano decyzje nakazujące doprowadzenie wody do obowiązujących norm, opracowywano komunikat informujący mieszkańców o pogorszeniu jakości wody - zawierający zalecenia i ewentualne ograniczenia jej wykorzystywania, celem rozpowszechnienia przez właściwego wójta gminy lub burmistrza w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie z nim konsumentów z obszaru, dla którego wydano komunikat.

Uzyskano poprawę stanu technicznego w zakresie: odnowienia ścian i posadzki w hydroforni, odnowienia zbiorników i przewodów wodnych, wymiany złożeń w 15 wodociągach.

• **Imienny wykaz wodociągów, w których wyegzekwowano poprawę jakości wody i stanu technicznego w 2022 r.:**

Poprawa jakości wody pod względem parametrów fizyko-chemicznych

1. wod. publ. Biesal
2. wod. publ. Sząbruk
3. wod. publ. Krokowo
4. wod. publ. Franknowo
5. wod. publ. Wójtówko
6. wod. publ. Radostowo
7. wod. lok. OW Perkoz w Waszecie

Poprawa jakości wody pod względem parametrów mikrobiologicznych

1. wod. publ. Włodowo (2 decyzje)
2. wod. publ. Jeziorany (3 decyzje)
3. wod. publ. Biesal (2 decyzje)
4. wod. publ. Franknowo (2 decyzje)
5. wod. publ. Wójtówko (2 decyzje)
6. wod. publ. Bartąg
7. wod. publ. Sętał
8. wod. lok. DPS w Grazymach
9. wod. lok. Suszarnia Warzyw Jaworski w Nowej Wsi Małej 46
10. wod. lok. Ośrodek Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Kikitach (2 decyzje)
11. wod. lok. Zajazd „U Leszka” w Bartągu (2 decyzje)

Poprawa stanu technicznego urządzeń wodnych

1. wod. publ. Pawłowo
2. wod. publ. Ameryka
3. wod. publ. Klewki
4. wod. publ. Urbanowo
5. wod. publ. Piotraszewo
6. wod. publ. Jadaminy
7. wod. publ. Brzeźno
8. wod. publ. Biesal
9. wod. publ. Łęguty
10. wod. publ. Gałąłki
11. wod. publ. Ruś
12. wod. publ. Stawiguda

13. wod. publ. Bartążek
14. wod. lok. Indykpol w Olsztynie
15. wod. lok. RSP w Kieźlinach

- **Imienny wykaz wodociągów o niewłaściwej jakości, ze względu na przekroczone parametry fizyko-chemiczne - stan na koniec 2022 r.:**

1. wod. publ. Jadaminy
2. wod. lok. Smaki Warmii w Witramowie

- **Imienny wykaz wodociągów ze złym stanem technicznym – stan na koniec 2022 r.**

1. wod. publ. Kwiecewo

- **Wykaz miejscowości, w których występują braki wody**

Na terenie powiatu olsztyńskiego co roku maleje liczba miejscowości, w których występują braki wody, dotyczy całych wsi, osad lub zabudowań kolonijnych. Przedstawia się następująco:

- Barczewo – nie ma trudności w dostawie wody,
- Biskupiec – nie ma trudności w dostawie wody,
- Dobrze Miasto – w okresie letnim braki wody w miejscowości Smolajny,
- Dywity – nie ma trudności w dostawie wody,
- Gietrzwałd – miejscowości Parwólki, Salminek, Nowy Młyn, Łęgucki Młyn, Zaskwierki oraz kolonie miejscowości: Sząbruk, Unieszewo, Gietrzwałd, Nagłady, Woryty, Rentyny, okresowe trudności występują w Unieszewie ze względu na niewydajność SUW,
- Jeziorany – Sołectwo Studzianka, Kolonie Olszewnik,
- Jonkowo – kolonie miejscowości Mątki, Wołowno, Pupki, Szałstry,
- Kolno – nie ma trudności w dostawie wody,
- Olszyn – nie ma trudności w dostawie wody,
- Olszynek – nie ma trudności w dostawie wody,
- Purda – Bukwałd, Chaberkowo, Gąsiorowo, Groszkowo, Kaborno, Kołpaki, Kopanki, Linowo, Łajs, Nerwik, Pokrzywy, Purda Leśna, Rykowiec, Trękus, Wygoda, Zaborowo, Zgniłocha, Stara Kaletka,
- Stawiguda – kolona Wymój (okresowy brak wody u ok. 6 właścicieli nieruchomości),
- Świątki – wieś i kolonie Konradowo, Kolonie Klony, Kolonie Worławki, Kolonie Skolity, Kiewry, Kłobia.

- **Zgłoszone awarie wodociągowe**

W roku 2022 w Olsztynie wystąpiło 101 awarii sieci wodociągowych rozdzielczych, 30 awarii przyłączy wodociągowych oraz 4 awarie sieci magistralnych. Najczęstszymi przyczynami awarii były pęknięcia poprzeczne rurociągów, korozja rur, brak zasilania energetycznego, przecieki na zaworach, awarie pomp. Czas przerwy w dostawie wody na terenie gmin w powiecie olsztyńskim wahał się w granicach 2-8 godzin. Nie stwierdzono awarii w gminie Jonkowo; w gm. Świątki natomiast stwierdzono drobne awarie, bez przerw w dostawie wody.

- **Rozbudowa sieci wodociągowej**

W 2022 r. obserwowano stopniową poprawę zaopatrzenia w wodę. Podobnie jak w roku ubiegłym rozbudowano sieci wodociągów publicznych:

- w gminie Barczewo – rozbudowano sieć wodociągową łącznie o 8469,72 mb, w tym: Barczewo – 326 mb, Nikielkowo – 425 mb, Wójtowo – 602,3 mb, Łęgajny – 929,7 mb,

- Bartoły Wielkie - 83 mb, Łapka – 50,7 mb, Kronowo – 166 mb, Wipsowo – 245 mb, Maruny-Biedowo-Barczewko – 4374 mb, Biedowo-Dąbrówka Mała – 1268 mb,
- w gminie Biskupiec – do sieci wodociągowej zostały podłączone nowe budynki mieszkalne w miejscowościach: Biskupiec (14 szt.), Rukławki (1szt.), Najdymowo (1 szt.), Węgój (1 szt.), Botowo (1 szt.), Rozwady (1 szt.),
 - w gminie Dobrze Miasto – przejęto prywatnie wybudowaną sieć w miejscowościach: Jesionowo, Głotowo, Stary Dwór i Orzechowo o łącznej długości – 499,4 mb,
 - w gminie Dywity – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach; Myki – 27 mb, Dywity – 1829 mb, Ługwałd – 432 mb, Tuławki – 139 mb, Dąbrówka Wielka– 178 mb, Różnowo -786 mb, Spręcowo – 695 mb, Zalbki – 92 mb,
 - w gminie Jeziorany – rozbudowano sieć wodociągową Jezioran – 4530 mb oraz sieć od Wójtówka do miejscowości Wilkiejmy – 2504 mb,
 - w gminie Jonkowo - dokonano rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowościach: Gutkowo – 155 mb, Jonkowo – 180 mb, Łomy – 179 mb,
 - w gminie Olsztynek – rozbudowano sieć wodociągową w Waplewie – 1213 mb oraz zmodernizowano sieć w Platynach -1009 mb,
 - w gminie Purda – rozbudowano sieć wodociągową w Patrykach - 90 mb, Ostrzeszewie - 95 mb, doprowadzono wodę do Nowej Kaletki - 6140 mb,
 - w gminie Stawiguda – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach Bartąg, Stawiguda, Ruś, Jaroty, Majdy o łącznej długości 1940 mb,
 - w gminie Świątki – nie dokonano rozbudowy sieci wodociągowej,
 - w Olsztynie – wybudowano, zakupiono/zmodernizowano sieci wodociągowe o łącznej długości – 4290,6 mb i przyłącza wodociągowe o długości 26,5 mb.
- Nie rozbudowywano sieci w gminach: Gietrzwałd, Kolno, Świątki.

Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody pitnej na podstawie dokumentacji przedłożonej przez podmioty ubiegające się o zastosowanie takich materiałów, w związku z prowadzoną rozbudową wodociągów, wydano 47 ocen higienicznych. Oceny te weryfikowały, czy materiał lub wyrób zastosowany do dystrybucji nie uwalnia do wody niebezpiecznych substancji lub substancji, które w inny sposób negatywnie wpływają na jakość wody.

2.4. Stan sanitarny kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W sezonie funkcjonowało 5 kąpielisk zorganizowanych: nad jeziorem Ukiel - kąpieliska I, II ul. Kapitańska, nad jeziorem Skanda - ul. Plażowa, nad jeziorem Limajno w Swobodnej oraz nad jeziorem Dadaj w Rukławkach.

Ponadto zorganizowano 6 miejsc okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli tj.: 2 na terenie Słup nad jeziorem Wadąg, 2 na terenie Kortowa nad jeziorem Kortowskim w Olsztynie, 1 w lesie nad jeziorem Serwent oraz 1 nad jeziorem Łańskim w Ząbiu.

Zarówno kąpieliska jak i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zostały zorganizowane w oparciu o uchwały Rady Gmin lub Rady Miasta po zaopiniowaniu przez PPIS w Olsztynie. W kąpieliskach nr I i II w Olsztynie w okresie od 21.07.2022 r. do 5.08.2022 r. obowiązywał zakaz kąpieli ze względu na zakwit sinic – decyzja z 21.07.2022 r. W pozostałym okresie funkcjonowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli jakość wody odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 stycznia 2019 r.

2.5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

- **Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria**

Nadzorem PPIS w Olsztynie w 2022 r. objęto: 59 zakładów fryzjerskich, 87 salonów kosmetycznych, 8 gabinetów tatuażu i 24 obiekty odnowy biologicznej. Za uchybienia sanitarne stwierdzone w tych obiektach nałożono na osoby odpowiedzialne 10 mandatów karnych na sumę 1300 zł.

- **Baza noclegowa**

W hotelach, hostelach i pensjonatach świadczących usługi turystyczne systematycznie przeprowadzane są prace podwyższające ich standard i poprawiające komfort pobytu turystów. W 21 skontrolowanych hotelach wdrożono postępowanie administracyjne dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego. W pozostałych hotelach zarówno stan sanitarny jak i techniczny był zachowany.

W 11 obiektach całorocznych dysponujących pokojami gościnnymi nieprawidłowości stwierdzono tylko w Manor Hotel przy ul. Kanarkowej 47 w Olsztynie. W związku z powyższym trwa postępowanie administracyjne.

W sezonie letnim przeprowadzono kontrole 23 ośrodków wypoczynkowych, 10 gospodarstw agroturystycznych, 5 pensjonatów, 6 kempingów i 2 pól namiotowych.

W 2022 roku część mniejszych obiektów agroturystycznych, zawiesiła lub zlikwidowała prowadzoną wcześniej działalność.

- **Obiekty kulturalne**

Skontrolowane obiekty kulturalne (18) funkcjonujące na terenie powiatu olsztyńskiego takie jak teatry, kina, biblioteki świetlice i domy kultury utrzymane są w dobrym stanie sanitarnym.

- **Cmentarze, prosekoria, zakłady pogrzebowe**

Przeprowadzono kontrole 8 cmentarzy, 2 prosektorii, 19 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz skontrolowano warunki sanitarne podczas wykonywania 6 ekshumacji przez firmy pogrzebowe. Uchybień sanitarnych nie stwierdzono.

- **Obiekty sportowe, stadiony, lodowiska**

Skontrolowano 5 obiektów. Stan sanitarny stadionów, lodowisk, wypożyczalni sprzętu zimowego i zaplecza sanitarnego tych obiektów był zachowany.

- **Pływalnie, baseny**

Nadzorem objęto 13 obiektów umożliwiających rekreację wodną będących pływalniami lub posiadającymi baseny do pływania.

Wskutek wdrożonego postępowania administracyjne w 2022 roku uzyskano poprawę stanu technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, hal basenowych i pomieszczeń zaplecza w 3 obiektach. Trwa postępowanie administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego stanu technicznego basenów w Manor Hotelu przy ul. Kanarkowej w Olsztynie.

Przeprowadzone kontrole jakości wody basenowej w ramach prowadzonego nadzoru wykazały skażenie mikrobiologiczne wody również w 3 obiektach. Skutkowało to wydaniem decyzji o wyłączeniu z eksploatacji niecek ze skażoną wodą do czasu uzyskania właściwych parametrów.

Ponadto w 2022 roku wydano 5 decyzji w sprawie stwierdzenia średniego lub wysokiego skażenia ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju Legionella w natryskach w 4 obiektach basenowych. Wskutek podjętych przez właścicieli działań naprawczych poprawę wyegzekwowane w 2 obiektach, w pozostałych trwają czynności naprawcze.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody na pływalniach, dokonano zbiorczej rocznej oceny w 13 pływalniach. Analizując wyniki badań wody wykonanych przez zarządzającego pływalnią, ich zakres i częstotliwość oraz w ramach nadzoru przez PPIS w Olsztynie stwierdzono, że w 11 obiektach zapewniono bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni. W 2 obiektach ocena jakości wody basenowej prowadzona była w sposób niewystarczający ze względu na brak oznaczeń części parametrów, znaczne przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, zmniejszoną częstotliwość badań, niepodjęcie działań naprawczych w celu poprawy jakości wody.

Rozpatrzono 4 wnioski o interwencję w sprawie niewłaściwych warunków sanitarnych w szatniach i natryskach, obecności insektów na terenie basenu oraz złej jakości wody. Przeprowadzono kontrole i wdrożono stosowne postępowanie.

- **Szpitala, domy pomocy społecznej**

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań higienicznych w podmiotach leczniczych w zakresie gospodarki odpadami oraz jakością wody ciepłej przeprowadzono kontrole w 11 szpitalach. W 7 placówkach prowadzono postępowania administracyjne w związku ze skażeniem wody ciepłej bakteriami z rodzaju Legionella. Po wdrożeniu działań naprawczych uzyskano właściwą jakość wody ciepłej.

Również przeprowadzono kontrole sanitarne w 30 obiektach sprawujących funkcje bytowo-opiekuńcze (tj. domy pomocy społecznej, domy opieki, środowiskowe domy samopomocy) oraz w 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych zapewniających opiekę lekarską. W 7 obiektach w ramach nadzoru nad jakością wody ciepłej stwierdzono wysokie lub średnie skażenie wody ciepłej. Wydano decyzje, we wszystkich obiektach zrealizowano obowiązki.

Nieprawidłowości higieniczno-sanitarne stwierdzono w Prywatnym Domu Opieki „ARTWAY” w Olsztynku. W obiekcie tym przeprowadzono kilka kontroli potwierdzających słuszność wniosków o interwencję w sprawie niskich temperatur panujących w pokojach i innych pomieszczeniach. W związku z powyższym PPIS wydał decyzję nakazującą zapewnienie właściwych temperatur w obiekcie oraz złożono do prokuratury zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ośrodek został zamknięty.

- **Inne obiekty użyteczności publicznej**

Skontrolowane szatale publiczne, stacje paliw, parkingi, przystanki były właściwie utrzymane. Bezzasadne okazały się wnioski o interwencje dotyczące aresztu śledczego w Olsztynie i Zakładu Karnego w Barczewie, w obiektach tych nie stwierdzono naruszenia przepisów sanitarnych.

2.6. Nadzór nad wodą ciepłą użytkową

W planu pracy w 2022 roku pobrano do badań 136 próbek wody ciepłej użytkowej: 89 prób z niecek basenowych i natrysków pływalni, 24 w szpitalach, 18 w domach pomocy społecznej i domach opieki, 4 próby wody ciepłej pobrano w 2 zakładach leczniczo-opiekuńczych oraz 1 w zakładzie karnym.

Zanieczyszczenie wody ciepłej bakteriami z rodzaju Legionellą stwierdzono w 7 szpitalach (8 obiektach), 7 domach pomocy społecznej oraz 1 w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Ponadto w 2022 r. ze względu na średnie lub wysokie skażenie bakteriami z rodzaju Legionellą ciepłej wody pobranej z natrysków na pływalniach wydano 5 decyzji.

2.7. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami.

Skontrolowano 19 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich będących w posiadaniu firm pogrzebowych.

W ramach swoich kompetencji PPIS wydał 5 decyzji zezwalających na wywóz zwłok z Polski oraz 43 postanowienia pozytywnie opiniujące sprowadzenie zwłok lub szczątków z zagranicy do kraju (25 na wniosek Urzędu Miasta i 18 na wniosek Starostwa Powiatowego). Dokumenty te wydawane były w oparciu o analizę przyczyny zgonu oraz sposobu transportu.

Na prośbę wnioskodawców wydano 228 decyzji zezwalających na wykonanie ekshumacji. Dokonano 6 kontroli sprawdzających prawidłowość przeprowadzania prac ekshumacyjnych przez firmy pogrzebowe.

2.8. Nadzór nad środkami transportu publicznego.

W ramach nadzoru sanitarnego skontrolowano 19 samochodów przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków, 5 do przewozu bielizny, 5 tramwajów, 5 autobusów komunikacji miejskiej, 16 wagonów w pociągach dalekobieżnych i 4 w podmiejskich. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych.

2.9. Nadzór nad imprezami masowymi

Wydano 15 postanowień pozytywnie opiniujących sposób organizacji imprez masowych (11 dotyczyło imprez organizowanych na terenie miasta Olsztyna, 4 na terenie powiatu).

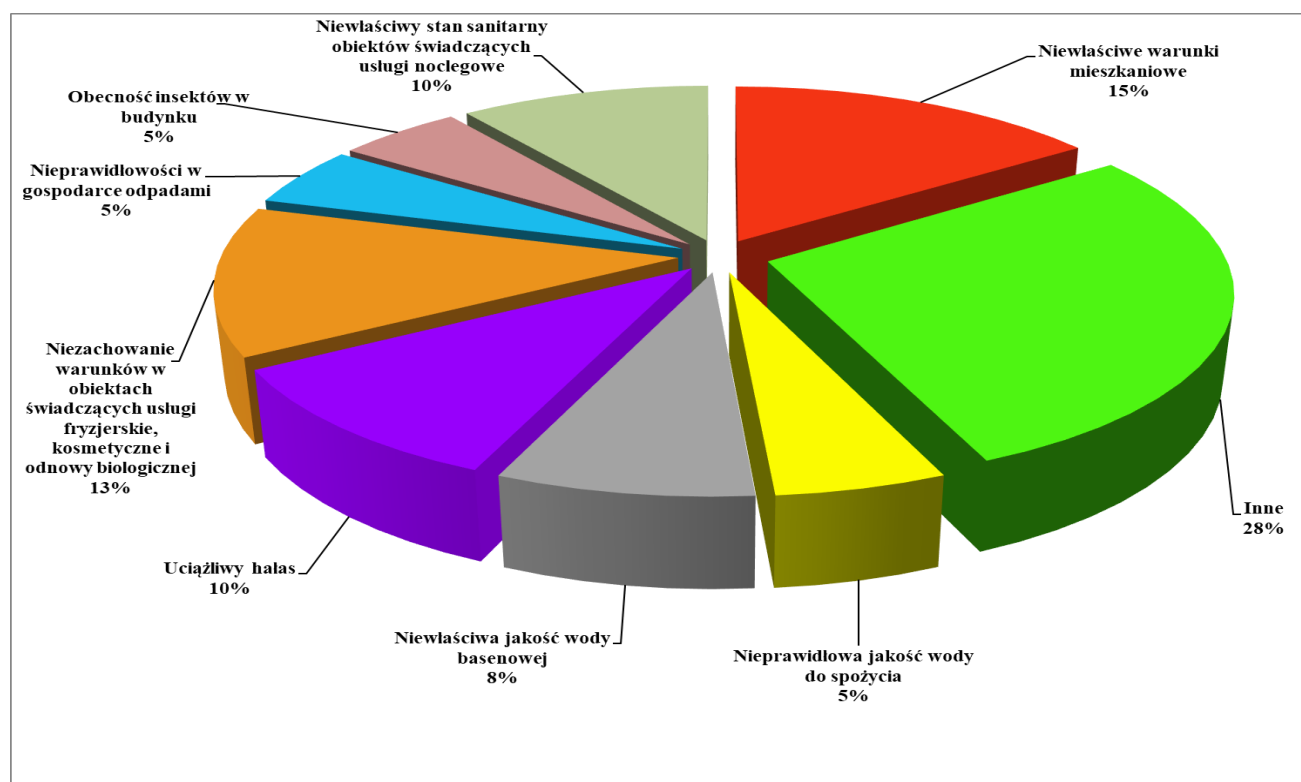
Przeprowadzono kontrole 3 imprez: „Kortowiada” na terenie miasteczka studenckiego, Green Festiwal - na plaży miejskiej w Olsztynie i „Bezpieczny Olsztyn” w amfiteatrze olsztyńskim.

2.10. Wniesione do sekcji Higieny Komunalnej wnioski o interwencję

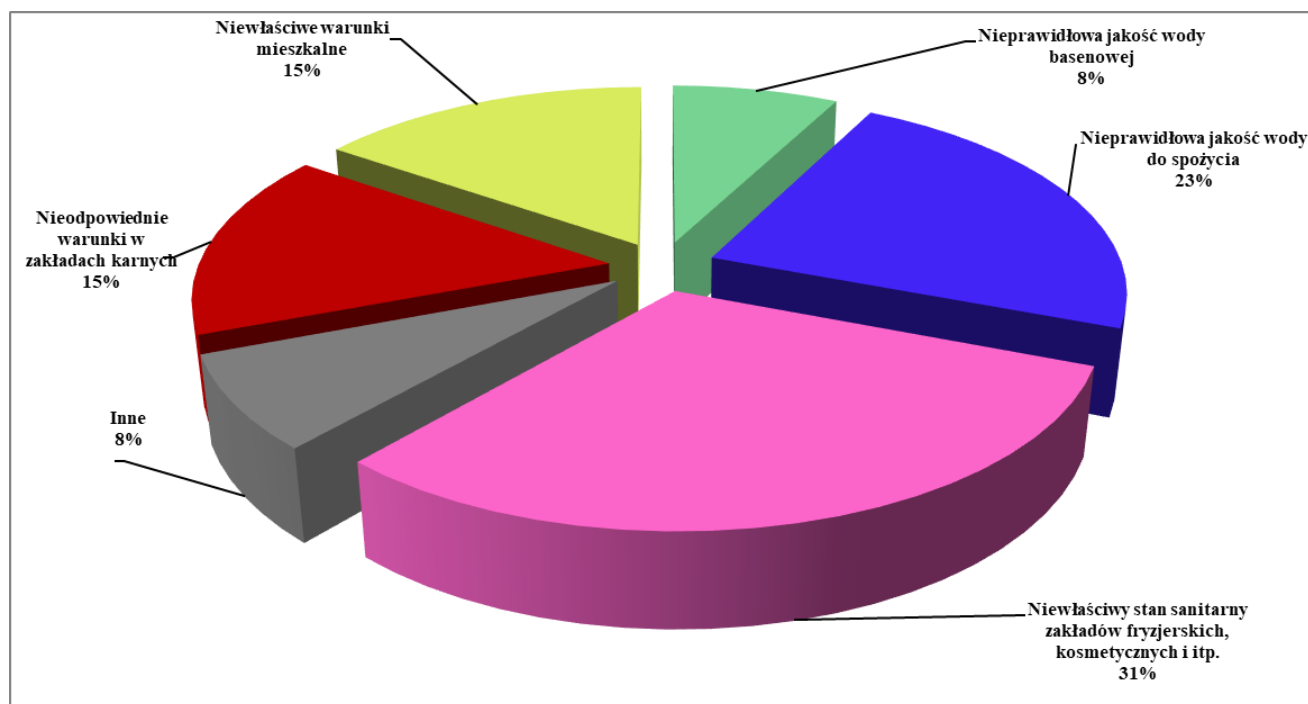
Do sekcji wpłynęło 88 wniosków o interwencję.

36 wniosków przesłano do załatwienia kompetentnym organom, zgodnie z właściwością.

Tematyka rozpatrywanych wniosków o interwencję dotyczących Olsztyna:

Tematyka rozpatrywanych wniosków o interwencje dotyczących powiatu olsztyńskiego:

2.11. Współpraca z innymi urządzeniami i instytucjami

- Przedstawiciel Sekcji Higieny Komunalnej uczestniczył w spotkaniach Zespołu ds. Koordynacji Bezpieczeństwa Imprez Masowych i Zgromadzeń przy Regionalnym Centrum Bezpieczeństwa w Olsztynie.
- Na terenie miasta Olsztyna i gmin powiatu olsztyńskiego Sekcja Higieny Komunalnej uczestniczyła we wspólnych kontrolach i wizjach lokalnych ze Strażą Miejską, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i administratorami budynków mieszkalnych.
- W ramach porozumienia o współdziałaniu i współpracy zawartego pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Olsztynie wydano 4 oceny jakości wody w zakładach produkujących i przetwarzających żywność pochodzenia zwierzęcego znajdujące się na nadzorowanym terenie – 3 dot. obiektów w powiecie, 1 w m. Olsztyn.
- Na wniosek rad gminnych wydano 4 opinie o projektach regulaminu utrzymania czystości i porządku. Podobnie na wniosek Urzędu Miasta Olsztyna wydano opinię dotyczącą uchwały Rady Miasta Olsztyna w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

2.12. Działalność kontrolno-represyjna w 2022 r.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- przeprowadzono łącznie **905 kontroli**, w tym: 450 kontroli obiektów użyteczności publicznej (291 w Olsztynie, 159 w powiecie), 113 kontroli urządzeń wodnych – stacji uzdatniania wody, 239 kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, 19 kontroli kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, 18 kontroli basenów i jakości wody basenowej, 6 kontroli ekshumacji, 44 kontroli wody ciepłej użytkowej w szpitalach, DPS i zakładzie karnym, 13 przeprowadzonych w związku z wniesionymi wnioskami o interwencje, 3 kontrole imprez masowych,

- pobrano łącznie **818 prób wody**, w tym 574 prób wody pitnej (152 w Olsztynie, 422 w powiecie), 103 próby wody z niecek basenowych (38 w Olsztynie, 65 w powiecie), 5 prób wody powierzchniowej (3 w Olsztynie, 2 w powiecie) oraz 136 prób wody ciepłej użytkowej: 89 w basenach (42 w Olsztynie, 47 w powiecie), 24 w szpitalach (18 w Olsztynie, 6 w powiecie), 18 w DPS (6 w Olsztynie, 12 w powiecie), 4 w ZOL (2 w Olsztynie, 2 w powiecie), 1 w zakładzie karnym w Barczewie, celem kontroli jej jakości,
- ponadto w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - **396 decyzji merytorycznych** w tym: 84 decyzje administracyjne dotyczące nadzorowanych obiektów (Ol-31, P-53), 228 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji na cmentarzach (Ol-119, P-109), 5 decyzji zezwalających na wywóz zwłok z Polski, 79 decyzji związanych z prowadzonym postępowaniem administracyjnym (wygaszające, przedłużające i umarzające) (OL-33, P-46),
 - **79 decyzji płatniczych** (Ol-30, P-49),
- nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 4300 zł,
- 1 tytuł wykonawczy (Ol),
- 10 postanowień o nałożeniu grzywny (Ol).

2.13. Wnioski

- W roku 2022 r. podobnie jak w latach poprzednich priorytetowym zadaniem był nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedsiębiorstwa wodociągowe jak też inni producenci wody systematycznie dostarczali wyniki badań, wykazywały chęć współpracy, stosowały się do wydawanych zaleceń i decyzji oraz wykonywały je w ustalonych terminach. W stosunku do 2020 r. i 2021 r. wydano więcej decyzji dotyczących poprawy stanu technicznego urządzeń wodnych w hydroforniach wodociągów publicznych.
- W przeprowadzonych kontrolach obiektów użyteczności publicznej skupiono uwagę na podmiotach, w których podczas świadczenia usług istnieje możliwość przeniesienia zakażeń lub chorób zakaźnych na inne osoby takich jak: zakłady kosmetyczne, tatuażu, fryzjerskie. Zadanie to będzie systematycznie kontynuowane ze względu na stwierdzone w tych obiektach nieprawidłowości związane z przestrzeganiem procedur sanitarnych. W ww. zakładach w 2022 r. nałożono 10 mandatów karnych z 19 nałożonych na wszystkie pozostałe obiekty.
- Należy wzmocnić nadzór nad jakością wody ciepłej celem wyeliminowania zagrożenia zdrowotnego związanego z występowaniem bakterii Legionella sp. w systemach wody ciepłej.

3. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

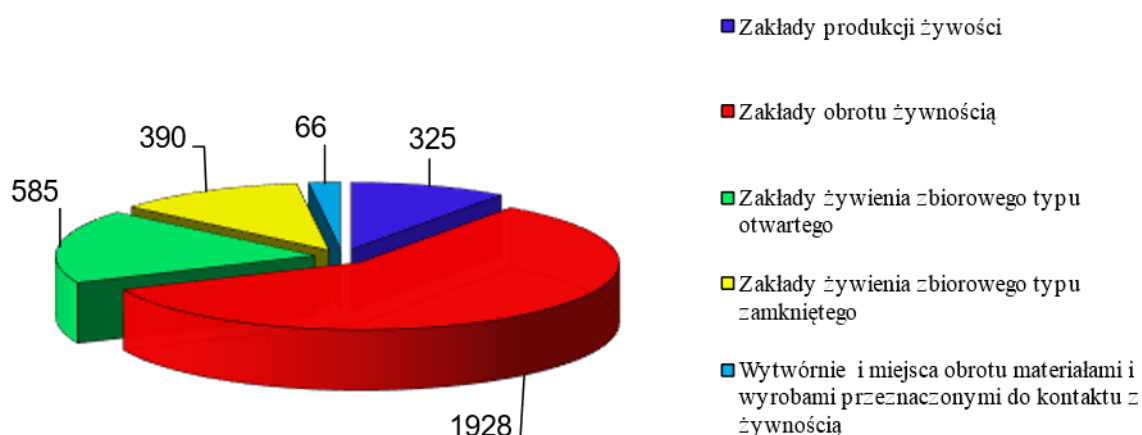
3.1. Zadania

- Sprawdzanie zgodności funkcjonowania przedsiębiorstw z zasadami obowiązującego prawa w zakresie nadzoru nad żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
- Podejmowanie skutecznych i spójnych działań interwencyjnych w przypadku powzięcia informacji o zagrożeniu dla zdrowia / życia konsumenta np. zgłoszenie zatrucia pokarmowego.
- Natychmiastowe podejmowanie działań w ramach systemów wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych: RASFF.
- Ocena bezpieczeństwa środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
- Ocena bezpieczeństwa żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym suplementów diety.
- Graniczne kontrole sanitarne żywności pochodzenia niezwierzęcego, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich i wywożonych z terytorium Unii Europejskiej.
- Ocena realizacji wdrożonych przez przedsiębiorców systemów kontroli wewnętrznej opartych na zasadach HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w działalności.
- Szkolenia i upowszechnianie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny żywności w świetle zmieniającego się prawa żywnościowego.
- Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną oraz z innymi organami na mocy porozumień.
- Informowanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych w przypadku pojawienia się nowych zagrożeń.

3.2. Liczba obiektów nadzorowanych

Nadzorem objęto 3294 obiekty (w tym 2038 obiektów w mieście Olsztyn oraz 1256 obiektów w powiecie olsztyńskim). W porównaniu z 2021 rokiem liczba nadzorowanych obiektów nieznacznie się zwiększyła – w 2021 roku w nadzorze znajdowało się 3271 obiektów ogółem (w tym 1964 obiektów w mieście Olsztyn oraz 1307 obiektów w powiecie olsztyńskim).

Ilościowy wykaz nadzorowanych obiektów w 2022 r.

Lp.	Grupa obiektów	Liczba obiektów w 2022 r.	Liczba obiektów w 2021 r.
1	Zakłady produkcji żywności	325 (114 - Olsztyn 211 - powiat)	303 (100 - Olsztyn 203 - powiat)
2	Zakłady obrotu żywnością	1928 (1216 - Olsztyn, 712 - powiat)	1956 (1229 - Olsztyn, 727 - powiat)
3	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	585 (396 - Olsztyn 189 - powiat)	561 (382 - Olsztyn 179 - powiat)
4	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	390 (229 - Olsztyn 161 - powiat)	385 (226 - Olsztyn 159 - powiat)
5	Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	66 (27 - Olsztyn 39 - powiat)	66 (27 - Olsztyn 39 - powiat)
7	OGÓLEM	3294 (2038 - Olsztyn 1256- powiat)	3271 (1964- Olsztyn 1307 - powiat)

W nadzorowanych obiektach kontrolowano przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu (produkcję i obrót w określonym zakresie żywności pochodzenia zwierzęcego nadzoruje Inspekcja Weterynaryjna). Ponadto przedmiotem kontroli były warunki żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz inne czynniki mogące mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Ocena stanu sanitarnego zakładów dokonywana jest na podstawie jednolitych, obowiązujących w kraju kryteriów. Przeprowadzane są: kontrole kompleksowe, kontrole tematyczne, kontrole interwencyjne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, kontrole urzędowe w zakresie nadzoru nad żywnością przeprowadza się bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotów. W przeciwieństwie do innych komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, nie przesyła się do przedsiębiorstw zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli.

Podczas kontroli sporządzane są protokoły kontroli sanitarnych. W przypadku stwierdzenia rażących zaniedbań sanitarno-higienicznych zagrażających zdrowiu lub życiu konsumentów, wydawane są decyzje o unieruchomieniu/przerwaniu działalności całego lub części zakładu. W roku 2022 jak i w 2021 nie wydano decyzji o unieruchomieniu zakładu.

Na sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu lub życiu konsumentów nałożono 102 (w tym 70 dot. miasta Olsztyn oraz 32 dot. powiatu olsztyńskiego) mandaty karne na kwotę 29400 złotych. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości technicznych w zakładach produkcji i obrotu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydaje decyzje administracyjne zobowiązujące strony do poprawy warunków sanitarno-higienicznych w zakładach, w określonych terminach. Wobec podmiotów nierealizujących obowiązków decyzji, organ wdrażał postępowanie egzekucyjne w celu przymuszenia, wystawiając w roku 2022:

- tytuły wykonawcze - 7,
- postanowienia o nałożeniu grzywny - 5.

W 2022 r. skierowano do Sądu Rejonowego w Olsztynie II Wydział Karny w trybie postępowania w sprawach o wykroczeniu, wniosek przeciwko dyrektorowi jednego z prywatnych domów opieki. Został obwiniony o to, iż nie prowadząc należytej kontroli wewnętrznej dopuścił do popełnienia przez personel bloku żywienia zaniedbań polegających na nieprzestrzeganiu wymagań higienicznych określonych w rozporządzeniu nr 852/2004 tj. o wykroczenie z art. 100 ust. 1 pkt. 8 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz niezachowaniu należytej czystości przy świadczeniu usług w zakładzie żywienia zbiorowego tj. o wykroczenie z art. 113 Kodeksu Wykroczeń. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie został uznany winnym zarzucanego mu czynu i ukarany grzywną w kwocie 1500 złotych. Sąd Okręgowy w Olsztynie VII Wydział Karny Odwoławczy, w związku ze złożoną przez stronę apelacją, wydał wyrok w sprawie i podtrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie.

Podczas kontroli zakładów produkcyjnych oceniano znakowanie środków spożywczych w zakresie zgodności informacji na etykietach z obowiązkami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). W większości zakładów przedsiębiorcy stopniowo dostosowują się do obowiązujących przepisów.

Szczególnym nadzorem objęta jest tzw. żywność prozdrowotna, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród konsumentów. Do tej grupy żywności należą m.in. środki spożywcze wzbogacone, suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Produkcja i wprowadzanie do obrotu ww. środków wiąże się ze spełnieniem dodatkowych wymagań określonych w przepisach żywieniowych. Przedsiębiorcy nie zawsze w sposób prawidłowy realizują zadania związane z wprowadzeniem na rynek suplementów diety, zwłaszcza w zakresie notyfikacji, sprzedaży internetowej, reklamy/prezentacji tych wyrobów jako produktów leczniczych. Zastrzeżenia dotyczą także oznakowania suplementów diety. Informacje na etykiecie nie mogą wprowadzać w błąd konsumenta i deklarować np. właściwości leczniczych, zapobiegawczych, uzdrawiających itp. Nierzetelna informacja o produkcie może powodować niekorzystne konsekwencje zdrowotne.

Istotnym tematem rozpatrywanym w 2022 r. była realizacja zasady tzw. Traceability, czyli systemu pozwalającego na identyfikację dostawców i odbiorców żywności. Podczas kontroli zakładów szczegółowo analizowano dokumentację towarzyszącą dostawom, tj. faktury VAT, handlowe dokumenty identyfikacyjne, dokumenty WZ oraz oznakowanie produktów.

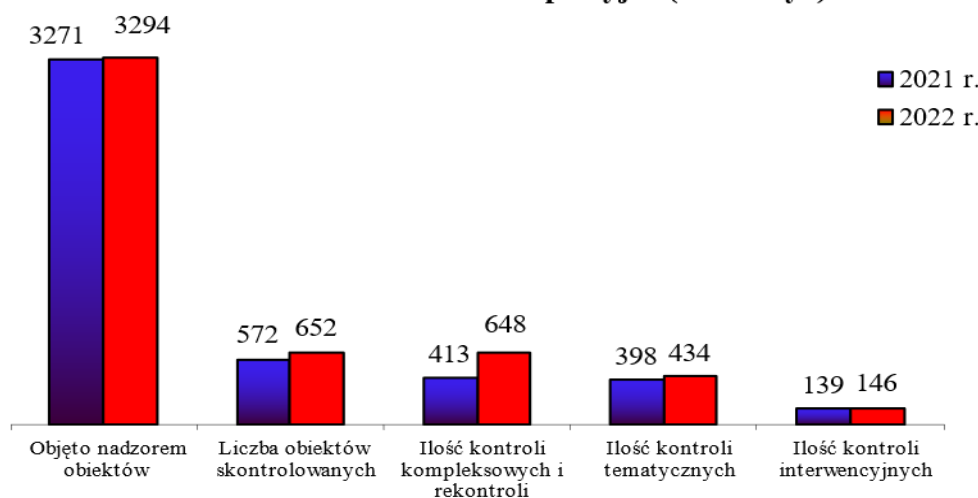
Podsumowując można stwierdzić, że zakłady obrotu, produkcyjne i inne posiadają systemy umożliwiające zidentyfikować żywność, które częściowo wymagają dopracowania głównie w zakresie określenia konkretnej partii danego produktu, co jest istotne przy podejmowaniu sprawnych i skutecznych działań dotyczących, m.in. zawiadomień RASFF.

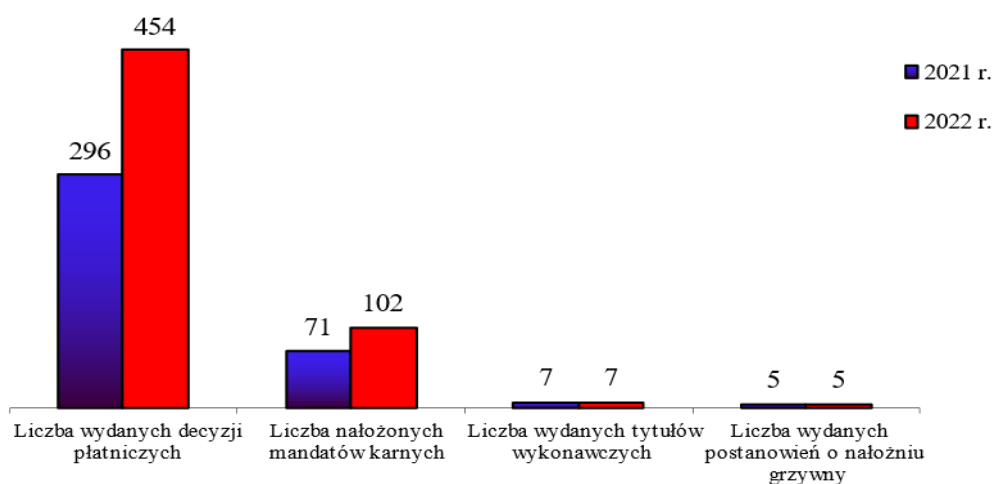
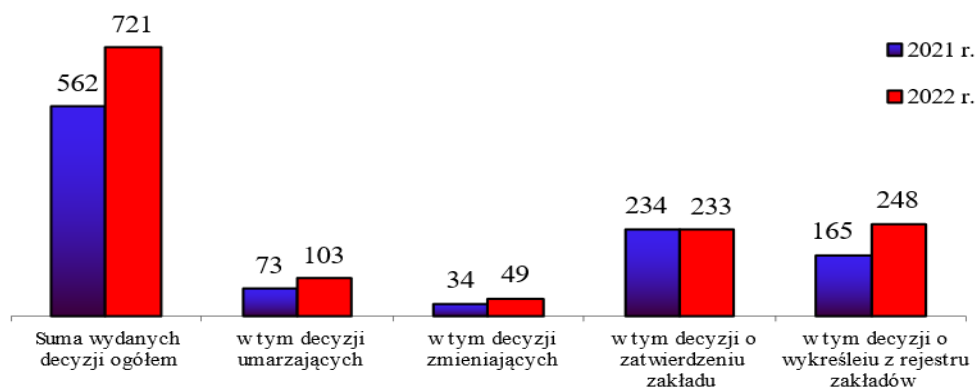
3.3. Działalność kontrolno-represyjna:

	2021 r.	2022 r.
Objęto nadzorem obiektów	3271 (1964 - M. Olsztyn 1307 – powiat olsztyński)	3294 (2038 - M. Olsztyn 1256 – powiat olsztyński)
1. Suma kontroli ogółem	950 (577 - M. Olsztyn 373 - powiat olsztyński)	1228 (790 - M. Olsztyn 438 - powiat olsztyński)
- w tym ilość kontroli kompleksowych i rekontroli	413	648

- w tym ilość kontroli tematycznych	398	434
- w tym ilość kontroli interwencyjnych	139	146
2. Suma decyzji ogółem	562 (371 - M. Olsztyn 191 - powiat olsztyński)	721 (510 - M. Olsztyn 211 - powiat olsztyński)
- w tym decyzji administracyjnych	56	88
- w tym decyzji umarzających	73	103
- w tym decyzji zmieniających	34	49
- w tym decyzji o zatwierdzeniu zakładu	234	233
- w tym decyzji o unieruchomieniu zakładu	0	0
- w tym decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów	165	248
3. Liczba obiektów skontrolowanych	572 (366 - M. Olsztyn 206 - powiat olsztyński)	652 (435 - M. Olsztyn 217 - powiat olsztyński)
4. Liczba wydanych decyzji płatniczych	296 (159 - M. Olsztyn 137 - powiat olsztyński)	454 (261 - M. Olsztyn 193 - powiat olsztyński)
5. Liczba nałożonych mandatów karnych	71 (41 - M. Olsztyn 30 - powiat olsztyński) na kwotę 20850 zł.	102 (70 - M. Olsztyn 33 - powiat olsztyński) na kwotę 29400 zł.
6. Liczba wydanych tytułów wykonawczych	7 (3 - M. Olsztyn 4 - powiat olsztyński)	7 (4 - M. Olsztyn 3 - powiat olsztyński)
7. Suma wystawionych postanowień	10 (6 - M. Olsztyn 4 - powiat olsztyński)	12 (8 - M. Olsztyn 4 - powiat olsztyński)
- w tym postanowień o nałożeniu grzywny	5 (2 - M. Olsztyn 3 - powiat olsztyński)	5 (3 - M. Olsztyn 2 - powiat olsztyński)

Działalność kontrolno -represyjna (m. Olsztyn)

3.4. Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych

Podczas kontroli kompleksowych ocenę stanu sanitarno-higienicznego zakładów przeprowadza się na podstawie tzw. „arkuszy oceny stanu sanitarnego”. Analiza pytań zawartych w arkuszu, pozwala na kategoryzację obiektów według stopnia zagrożenia przyznając im niskie, średnie bądź wysokie ryzyko. W oparciu o te kryteria, wysokie ryzyko zagrożenia, a więc ocenę negatywną, otrzymały tylko te zakłady, w których stwierdzono duże odstępstwa od stanu akceptowalnego. W roku 2022 niezgodnych z wymaganiami ujętymi w „arkuszu oceny stanu sanitarnego” było 11 zakładów w tym: 7 zakładów produkcji żywności (7 obiektów dot. M. Olsztyn), 3 zakłady żywienia zbiorowego otwartego (2 obiekty dot. M. Olsztyn oraz 1 - powiat olsztyński) oraz 1 zakład żywienia zbiorowego zamkniętego (1 obiekt dot. M. Olsztyn).

Powodem negatywnej oceny był niedostateczny stan sanitarno-higieniczny.

Najczęściej występujące nieprawidłowości odnotowywane w skontrolowanych zakładach to:

- niezachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń;
- niezachowanie należytego stanu sanitarno-technicznego sprzętu, urządzeń, pomieszczeń;

- stosowanie do produkcji oraz wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, bądź o zmienionych cechach organoleptycznych (zepsutych, z nalotami pleśni);
- przechowywanie środków spożywczych w warunkach narażających je na zepsucie (temperatura niezgodna z deklaracjami producentów) lub w warunkach narażających je na zanieczyszczenie (m.in. brak segregacji podczas przechowywania);
- nieprzestrzeganie rozdziału prac na stanowiskach roboczych w zakładach żywnościowych oraz produkcyjnych;
- brak rozdziału stanowisk w sklepach spożywczych (np. warzywa, owoce, wyroby cukiernicze, wędliny oraz mięso surowe, wyroby wędliniarskie ważone na jednej wadze);
- brak odpowiedniej informacji dla klienta odnośnie do oferowanych potraw w zakładach obrotu żywnością oraz lokalach gastronomicznych tj. brak określonego składu oraz wykazu substancji powodujących alergię;
- nieprzestrzeganie zasad higieny przy sporządzaniu potraw/posiłków;
- brak podstawowych środków do utrzymania higieny personelu (mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku);
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich pracowników dla celów sanitarno-epidemiologicznych;
- brak wdrożonych procedur GHP/GMP/HACCP.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości porządkowych przeprowadzane były kontrole sprawdzające, które zwykle wykazały usunięcie uchybień, natomiast w celu usunięcia nieprawidłowości technicznych lub braków w zakresie dokumentacji wydawane były decyzje administracyjne w terminem wykonania obowiązku.

W części zakładów właściciele przeprowadzają prace modernizacyjne w sposób systematyczny, dzięki czemu poprawiają warunki higieniczno-zdrowotne w obszarze magazynowania żywności, obróbki wstępnej, stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia, funkcjonalności pomieszczeń, itp.

3.5. Obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwach sektora spożywczego

Ważnym narzędziem w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności jest realizacja w sposób elastyczny procedur opartych na zasadach systemu HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej - GHP, dobrej praktyki produkcyjnej - GMP. Jest to jeden z głównych obszarów kontroli wewnętrznej producentów, zapewniający zachowanie standardów higieniczno-sanitarnych podczas produkcji i obrotu żywności.

W dużych zakładach produkcyjnych, żywienia zbiorowego oraz obrotu, dobre praktyki higieniczne i produkcyjne oraz zasady systemu HACCP zostały wdrożone i funkcjonują. Ich realizacją i weryfikacją zajmują się w większości osoby do tych zadań zatrudnione tzw. specjaliści do spraw zapewnienia jakości. Kontrola wewnętrzna w ww. obiektach z reguły funkcjonuje poprawnie, a dokumentacja prowadzona jest na bieżąco w sposób rzetelny.

W małych i średnich przedsiębiorstwach, głównie zakładach obrotu żywnością, małej gastronomii, obowiązek wdrożenia systemów jakości, realizowany jest w oparciu o ocenę ryzyka oraz zasadę elastyczności. Zdarza się jednak, że dokumentacja z zakresu GHP/GMP np. rejestry temperatur są wypełniane niezgodnie z faktycznym stanem lub niesystematycznie.

3.6. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz przyczyny ich kwestionowania

Ocenę jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzano w ramach: urzędowej kontroli żywności, monitoringu, granicznej kontroli importowanych, eksportowanych towarów.

Próbki pobrano zgodnie z „Planem pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS”. Wykonano badania środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością producentów krajowych, pochodzących z krajów UE oraz z importu. Ponadto w przypadku działań interwencyjnych pobrano próbki środków spożywczych, kontrolne posiłków oraz wymazy sanitarne. W 2022 r. w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badań 395 próbek. Wyniki i kierunki badań przedstawiono w poniższej tabeli:

Kierunek badań	Liczba próbek zbadanych ¹
Mikrobiologiczne	282
Fizyko-chemiczne	101
Organoleptyczne	282
Znakowanie	314
Zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne	33
Badanie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w kierunku migracji globalnej	1

¹ Liczby nie sumują się

W 2022 r. zdyskwalifikowano 52 próbki, w tym 25 próbek pobranych na terenie miasta Olsztyna, 27 próbek w powiecie olsztyńskim, tj.:

- 38 próbek (K)* pod kątem obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych, w tym:
 - 30 próbek lodów z automatu (stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii z rodziny *Enterobacteriaceae*, co świadczy o braku higieny podczas czynności produkcyjnych),
 - 8 próbek kontrolnych posiłków (w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii *Escherichia coli*, w 3 próbkach stwierdzono obecność gronkowców koagulazo-dodatnich *Staphylococcus aureus*, w 4 próbkach stwierdzono obecność *Escherichia coli* oraz gronkowców koagulazo-dodatnich *Staphylococcus aureus*),
- 1 próbkę (I)* fasoli białej drobnej ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu fosetylu Al,
- 6 próbek (K)* ze względu na nieprawidłową organoleptykę, w tym:
 - 5 próbek pasteryzowanej masy jajowej,
 - 1 próbkę diety płynnej wzmocnionej,
- 7 próbek (K)* suplementów diety ze względu na niewłaściwe znakowanie.

* pochodzenie próbki K-krajowa, I-import

W ramach bieżącego nadzoru wytypowano i objęto kontrolą 37 producentów żywności. Pobrano u nich losowo 190 następujących próbek:

Lp.	Rodzaj zakładu	Rodzaj produktu	Ilość próbek	Kierunek badań	Miejsce poboru miasto Olsztyn (M)/powiat olsztyński (G)
1.	Producenci pierwotni	Rukola	1	Azotany	G
2.	Zakłady usług cateringowych	Leczo	1	Gluten	M
3.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś baby mus + kaszka po 6 miesiącu jabłko-morela	1	Gluten	G
4.	Inne wytwórnice żywności	Keto chleb bezglutenowy	1	Gluten	M
5.	Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	Musztarda rosyjska	1	Kwas erukowy	G
6.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Seler korzeń suszony grys sterylizowany	1	Metale	G
7.	Inne wytwórnice żywności	Pierogi ukraińskie	5	Mikrobiologia	M
8.	Inne wytwórnice żywności	Pierogi z kapustą i grzybami	5	Mikrobiologia	M
9.	Inne wytwórnice żywności	Babka ziemniaczana	5	Mikrobiologia	G
10.	Ciastkarnie	Ciasto W-Z	5	Mikrobiologia	M
11.	Ciastkarnie	Kremówka	5	Mikrobiologia	M
12.	Ciastkarnie	Rolada śmietanowa	5	Mikrobiologia	G
13.	Ciastkarnie	Ciastka Eklery	5	Mikrobiologia	M
14.	Ciastkarnie	Ciasto o smaku tiramisu. Biskopt kawowy przekładany kremem śmietankowym o smaku tiramisu, dekorowany kakao	5	Mikrobiologia	M
15.	Inne wytwórnice żywności	Tarta z kremem mascarpone i owocami	5	Mikrobiologia	M
16.	Inne wytwórnice żywności	Sernik kokosowy	5	Mikrobiologia	M

17.	Inne wytwórnie żywności	Lody włoskie o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	M
18.	Automaty do lodów	Lody włoskie o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	G
19.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku czekolady	5	Mikrobiologia	G
20.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku czekoladowym	5	Mikrobiologia	G
21.	Automaty do lodów	Lody włoskie o smaku waniliowym	5	Mikrobiologia	G
22.	Automaty do lodów	Świderki o smaku waniliowo-śmietankowym	5	Mikrobiologia	M
23.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowo-karmelowym	5	Mikrobiologia	M
24.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowo-czekoladowym	5	Mikrobiologia	M
25.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	G
26.	Inne wytwórnie żywności	Lody włoskie o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	M
27.	Automaty do lodów	Lody śmietankowe	5	Mikrobiologia	G
28.	Inne wytwórnie żywności	Lody rzemieślnicze Śmietanka alpejska	5	Mikrobiologia	M
29.	Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	Tradycyjne lody śmietankowe	5	Mikrobiologia	M
30.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Sok 100% pomidor	5	Mikrobiologia	G
31.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Sok 100% jabłko	5	Mikrobiologia	G
32.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Juice 100% orange	5	Mikrobiologia	G
33.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Deser owocowy typu kisiel jabłko mango	5	Mikrobiologia	G
34.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Mus wieloowocowy z dodatkiem płatków owsianych i witaminy C	5	Mikrobiologia	G
35.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne	Sok 100% pomarańcza	1	Mikrobiologia	G

	i grzybowe				
36.	Producenci pierwotni	Truskawki odm. Florencja	5	Mikrobiologia	G
37.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby II śniadanie po 6 miesiącu jabłko, banan, morela z kaszką 8 zbóż	10	Mikrobiologia	G
38.	Wytwórnictwo wyrobów cukierniczych	Śliwka kandyzowana w pomadzie i w czekoladzie	5	Mikrobiologia	G
39.	Wytwórnictwo suplementów diety	Mycobiotic NS suplement diety	5	Mikrobiologia	M
40.	Wytwórnictwo substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	Vitagel - Collagen suplement diety	10	Mikrobiologia	G
41.	Producenci pierwotni	Agrest	1	Pozostałość pestycydów	G
42.	Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	Jarmuż kędzierzawy Westlandse Herfst	1	Pozostałość pestycydów	G
43.	Magazyny hurtowe	Wiśnie czarne odm. Łutowka	1	Pozostałość pestycydów	M
44.	Wytwórnictwo octu, majonezu i musztardy	Ocet spirytusowy	1	Substancje dodatkowe	G
45.	Wytwórnictwo wyrobów cukierniczych	Śliwka kandyzowana w pomadzie i w czekoladzie	1	Substancje dodatkowe	G
46.	Wytwórnictwo suplementów diety	Witamina C 1000 mg	1	Witaminy i inne żywieniowe	G
47.	Wytwórnictwo tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	Olej rzepakowy tłoczony na zimno nierafinowany	1	WWA	G
48.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś baby II śniadanie po 6 miesiącu jabłko, banan, morela z kaszką 8 zbóż	1	WWA	G

3.7. Działania w ramach systemu RASFF

Działania inspekcji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością obejmują także czynny udział w pracach sieci:

- Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed).

Systemy te są ustanowione przez prawodawstwo wspólnotowe i służą do szybkiej wymiany informacji między państwami członkowskimi a Komisją na temat środków i działań dotyczących produktów stanowiących poważne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów.

W 2022 r. w ramach systemu RASFF podjęto działania na podstawie 67 powiadomień, z czego: 27 powiadomień dotyczyło działań prowadzonych zarówno w gminach jak i w Olsztynie, 36 powiadomień dotyczyło działań tylko w Olsztynie, 4 powiadomienia dotyczyły działań tylko na terenie gminy.

Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawiają porównanie ilości podejmowanych działań w ramach systemu RASFF w latach 2021/2022.

Podejmowane działania	2021	2022
Ilość informacji uzyskanych telefonicznie	572	148
Ilość informacji uzyskanych faxem / mail	382	168
Ilość przeprowadzonych kontroli w obiektach	61	67

Zgłoszone w 2022 r. zagrożenia w żywności to m.in: przekroczenia limitów najwyższych dopuszczalnych poziomów substancji o działaniu kancerogennym (np. tlenek etylenu), przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości pestycydów, przekroczenie NDP ołowiu, kadmu, ochratoksyny A, amin aromatycznych, alkaloidów pirolizydynowych oraz zanieczyszczenia produktów bakteriami chorobotwórczymi, obecności w produkcie ciała obcego, obecności w produkcie składników niedozwolonych, obecności w produkcie niezadeklarowanych alergenów.

Otrzymano również zawiadomienia dotyczące materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością tj. stwierdzenia migracji formaldehydu, obecności niedozwolonych biosubstancji (np. włókien bambusowych).

3.8. Ocena jakości żywienia

Pod pojęciem żywienia zbiorowego należy rozumieć organizację żywienia pozadomowego większych grup ludności. Głównym celem żywienia zbiorowego jest zaspokajanie potrzeb na energię i składniki odżywcze zawarte w pożywieniu, poszczególnych grup żywionych osób np. w placówkach służby zdrowia, placówkach oświatowych, domach opieki, zakładach karnych itp. Prawidłowe odżywianie jest jednym z najistotniejszych czynników środowiskowych, mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie i kondycję organizmu oraz umożliwia właściwy rozwój każdego człowieka. Nieracjonalne, niebilansowane żywienie ludzi pozornie zdrowych, a także niewłaściwa jakość zdrowotna spożywanej żywności, mogą w mniejszym lub większym stopniu stać się przyczyną wielu chorób i odchyleń w stanie zdrowia. Szacuje się, że istnieje ponad 80 jednostek chorobowych wynikających z nieprzestrzegania prawidłowej diety lub spożywania żywności o niewłaściwych parametrach zdrowotnych. Choroby te określa się jako zaburzenia zdrowia na tle wadliwego żywienia lub choroby dietozależne.

	Liczba obiektów, w których przeprowadzono ocenę jadłospisów	Liczba jadłospisów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Bloki żywienia w szpitalach	1	1
w tym: żywienie w systemie cateringowym	0	0
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	0	0
Stołówki szkolne	15 (w tym 2 z terenu powiatu)	8 (w tym 2 z terenu powiatu)
w tym: żywienie w systemie cateringowym	2 (z terenu powiatu)	2 (z terenu powiatu)
Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach	5 (z terenu powiatu)	0
Stołówki w przedszkolach	22 (w tym 5 z terenu powiatu)	15 (w tym 3 z terenu powiatu)
w tym: żywienie w systemie cateringowym	10 (w tym 2 z terenu powiatu)	10 (w tym 2 z terenu powiatu)
Stołówki w internatach	0	0
Stołówki w domach pomocy	1 (z terenu powiatu)	1 (z terenu powiatu)
Stołówka w zakładzie specjalnym/wychowawczym	1	1
Ogółem	45	26

Podczas ocen żywienia wykorzystywano:

1. Zasady Prawidłowego Żywienia ujęte w Piramidzie Zdrowego Żywienia dla dzieci i młodzieży od lat 4-18, opartej na Normach Żywienia dla Populacji Polski - Redaktor Naukowy prof. dr hab. n. med. Mirosław Jarosz, Warszawa 2017 r. oraz Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.
2. Listy wspomagające ocenę żywienia w przedszkolu, szkole, obiekcie żywienia całodziennego” pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku.
3. Arkusz oceny dekadowej jadłospisów, zalecany do wykorzystania od 2019 r., przez Głównego Inspektora Sanitarnego w ocenach żywienia w blokach żywienia w szpitalach oraz domach pomocy społecznej.
4. Kalkulator dietetyczny „Aliant” – program komputerowy.

W 2022 r. kontynuowano działania mające na celu wdrażanie zaleceń rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Przestrzeganie wymagań powyższego rozporządzenia było jednym z zagadnień analizowanym podczas kontroli kompleksowych zakładów żywienia zamkniętego w jednostkach systemu oświaty.

Przeprowadzono ocenę jakościową planowanych jadłospisów:

- w 8 stołówkach szkolnych,
- w 15 stołówkach przedszkolnych.

Odnotowano następujące zastrzeżenia:

- całodzienne jadłospisy nie były urozmaicone. W posiłkach głównych tj. śniadaniach, obiadach, kolacjach niedostatecznie często występowały mięso, ryby, jaja, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona, orzechy, produkty mleczne;
 - niedostateczna podaż mleka lub przetworów mlecznych;
 - niedostateczna podaż warzyw i owoców;
 - niedostateczna podaż ryb;
 - niedostateczna podaż produktów zbożowych (pieczywa, płatków zbożowych, kaszy, makaronów) lub ziemniaków;
 - zbyt duża częstotliwość podawania potraw smażonych.
- Stołówki w domach opieki - w jednej placówce odnotowano:
 - niedostateczna podaż produktów zbożowych z pełnego przemiału;
 - podawanie pensjonariuszom wędlin i przetworów mięsnych niskogatunkowych, o małej zawartości składnika mięsnego;
 - przechowywanie środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia.
 - Bloki żywienia w szpitalach - w jednej placówce stwierdzono:
 - nieuwzględnianie zamienników dla porcji nabiału w postaci szklanki mleka;
 - niedostateczna podaż warzyw i owoców;
 - niedostateczna podaż nasion roślin strączkowych;
 - niedostateczna podaż ryb i ich przetworów.

We wszystkich wyżej opisanych przypadkach, dyrektorzy placówek zostali poinformowani o stwierdzonych nieprawidłowościach. Wspólnie ustalano działania naprawcze, a błędy żywieniowe zostały wyeliminowane. Dodatkowo w celach edukacyjnych udostępniano poradniki oraz informowano o stronach internetowych propagujących i edukujących w zakresie zdrowego żywienia, tj. Ministerstwo Zdrowia www.gov.pl/web/zdrowie, Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej - www.ncez.pzh.gov.pl Przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia w powyższych zakładach będzie przedmiotem dalszych działań kontrolnych w 2023 r.

Analiza ocenianych jadłospisów pozwala stwierdzić, iż osoby odpowiedzialne za planowanie żywienia zbiorowego zamkniętego mają coraz większą świadomość żywieniową, zdając sobie sprawę z faktu, że odpowiednio urozmaicona dieta jest jednym z głównych czynników decydujących o zdrowiu człowieka. Planowanie jadłospisów odbywa się w sposób bardziej przemyślany. W jadłospisach najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczą zbyt mało urozmaiconego asortymentu produktów, stosowanych technik kulinarnych oraz preferencji osób przygotowujących posiłki. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, ze względu na fakt, iż żywią wrażliwe grupy konsumentów tj. dzieci i młodzież, osoby starsze oraz osoby chore i rekonwalescentów, powinny planować żywienie w sposób zbilansowany i wykorzystywać do produkcji różnorodne wysokogatunkowe surowce, by zabezpieczyć wszystkie potrzeby żywieniowe na optymalnym poziomie. Znacznym ułatwieniem przy organizacji żywienia zbiorowego zamkniętego jest korzystanie ze specjalistycznych programów dietetycznych lub żywieniowych pomagających prawidłowo zbilansować posiłki jak również pomoc osób wykwalifikowanych. Równie ważnym aspektem jest konieczność prowadzenia szkoleń z zakresu prawidłowego żywienia i rozwoju zawodowego osób odpowiedzialnych za planowanie jadłospisów. Pomimo, iż w ocenianych jadłospisach stwierdzano błędy, widać wzrost zainteresowania osób odpowiedzialnych za planowanie żywienia rozwojem i edukacją w tym zakresie.

3.9. Zatrucia pokarmowe

W 2022 roku na terenie działalności PSSE w Olsztynie odnotowano 6 ognisk zatruc pokarmowych: w 5 przypadkach pobrano wymazy sanitarne ze sprzętu, powierzchni oraz próbki kontrolne posiłków.

Lp.	Ognisko chorób przenoszona drogą pokarmowa	Producent posiłków	Ilość pobranych próbek			
			Wymazy		Próbki kontrolne posiłków	
			w sumie	zakwestionowane	w sumie	zakwestionowane
1.	2 ogniska zatruc pokarmowych w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Olsztynie	Zakład gastronomiczny w Olsztynie	10	9	7	2
2.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników imprezy okolicznościowej	Restauracja w Nowej Wsi Małej	10	8	0	0
3.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku zimowego	Hotel w gm. Barczewo	10	4	9	0
4.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku letniego	Ośrodek Wczasowo-szkoleniowy w gm. Kolno	10	4	19	6
SUMA			40	25	35	8

W trakcie kontroli sanitarnych, przeprowadzanych w powyższych obiektach w związku ze zgłoszeniem dolegliwości żołądkowo jelitowych wśród konsumentów, pobierano do badań laboratoryjnych wymazy sanitarne ze sprzętu, urządzeń i rąk pracowników oraz próbki kontrolne posiłków. W wyniku badań mikrobiologicznych zakwestionowano 63 % wymazów sanitarnych oraz 23 % zbadanych próbek kontrolnych posiłków. Uzyskane wyniki wskazują, iż na wystąpienie zatruc mogło mieć wpływ nieprzestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej na etapach przetwarzania i dystrybucji żywności.

3.10. Kontrola graniczna jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Import

	2022		2021	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	21 (środki spożywcze)	0	8 (7 -środki spożywcze, 1-wyrób do kontaktu z żywnością)	6 (1-metale,5-mikrobiologia, organoleptyka i zanieczyszczenia)

Asortyment:

- 2022 r. – wina gronowe, złożony dodatek do żywności, zagęszczony przecier mango, rodzynka suszona, rafinowany olej palmowy, koncentrat jabłkowy.

Export

	2022		2021	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze	84	0	116	0

Asortyment:

- 2022 r. - krówka mleczna, napoje, płatki zbożowe, soki owocowo-warzywne, ketchup, ogórek konserwowy, kapusta kwaszona, kapusta czerwona, krakersy, napój kawowy i herbaciany, sosy, dżemy, suplementy diety.

3.11. Wniesione do PPIS udokumentowane wnioski i interwencje

Wnioski konsumentów o przeprowadzenie interwencji w zakładach żywnościowo-żywnościowych nadzorowanych przez PPIS w Olsztynie są ważnym sygnałem o ewentualnych nieprawidłowościach, mogących mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Z tego względu każdorazowo, w przypadku zgłoszeń, podejmowane są stosowne działania tj. interwencyjne kontrole sanitarne, pobory próbek żywności. W przypadku żywności wyprodukowanej przez producentów i dystrybutorów z innych rejonów kraju, której jakość lub znakowanie są niezgodne z obowiązującymi przepisami, informacje za pośrednictwem Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przekazywane są do właściwych terenowo organów PIS lub Inspekcji Weterynaryjnej. Należy podkreślić, iż wnioski anonimowe, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa żywności traktowane są również jako przesłanka do sprawdzenia warunków produkcji lub obrotu żywnością w zakładach.

W roku 2022 do sekcji Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów wpłynęły 92 wnioski o interwencję, z czego 61 dotyczyło zakładów znajdujących się na terenie M. Olsztyna, a 31 w powiecie olsztyńskim.

- 3 sprawy przekazano wg właściwości do innych organów;
- z rozpatrzonych 89 podań stwierdzono:
 - 52 bezzasadne;
 - 37 zasadnych.

Interwencje dotyczyły:

- nieprzestrzegania zasad higieny podczas produkcji i sprzedaży żywności;
- niewłaściwych warunków przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie;
- sprzedaży artykułów spożywczych po upływie dat minimalnej trwałości oraz terminów przydatności do spożycia;
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych nieoznakowanych, bez etykiet;
- oferowania na portalach internetowych niezarejestrowanych suplementów diety.

3.12. Współpraca z innymi organami

Wspólne działania w zakresie nadzoru nad podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze produkcji pierwotnej podejmowano z Wojewódzką Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie oraz Wojewódzką Inspekcją Ochrony Środowiska. Przeprowadzono 6 wspólnych kontroli gospodarstw rolnych, w których uprawiane są owoce, warzywa, zboża i ziemniaki. Ścisłe współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną, skontrolowano wspólnie 2 supermarkety oraz 1 hurtownię mięsa i wędlin. Zakres kontroli to identyfikacja i śledzenie żywności w łańcuchu żywnościowym traceability. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach współpracy z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną przeprowadzono kontrole w 3 hurtowniach spożywczych zaopatrujących w żywność m.in. jednostki wojskowe.

3.13. Inne działania podejmowane przez sekcję

W ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego współdziałano z pozostałymi komórkami organizacyjnymi PSSE w Olsztynie.

Podejmowano działania edukacyjne, głównie z zakresie propagowania zasad prawidłowego żywienia wśród dzieci i młodzieży. Udzielono wywiadu dla Radia Olsztyn (program „Jedzenie pod lupą”). Tematyka związana była z popularnymi w ostatnim czasie dietami pudełkowymi. W trakcie wywiadu poruszono tematy, które mogą być istotne z punktu widzenia wyborów świadomego konsumenta. W 2022 r. na prośbę jednego z wykładowców Wydziału Nauk o Żywności Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, pracownik sekcji Higieny Żywności i Żywnienia przedstawił podczas zajęć, zagadnienia związane z kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

3.14. Wnioski

- Stan sanitarny obiektów, które w 2022 r. kontrolowano pod względem warunków sanitarno-higienicznym pozostaje na podobnym poziomie w porównaniu z rokiem 2021. W roku 2021 kontrole kwestionowane stanowiły 28 % wszystkich kontroli, a w 2022 r. procent kontroli usterkowych wynosił 32%. Niezmienne pozostają również najczęściej stwierdzane nieprawidłowości m.in. niezachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń; wprowadzanie do obrotu i produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości, wykorzystywanie pomieszczeń/stanowisk w zakładzie niezgodnie z przeznaczeniem, brak realizacji opracowanych procedur GHP/GMP/systemu HACCP, a także brak identyfikowalności składników/półproduktów/potrav własnych m.in. brak etykiet, brak informacji o dacie sporządzenia danej potrawy w zakładach żywienia zbiorowego.
- W 2022 r. w porównaniu do 2021 r. o 24% wzrosła liczba wniosków o interwencję składanych przez konsumentów. Nadal przeważającą grupę wniosków tj. 72% stanowiły sygnały dotyczące niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności. Konsumenty skarżyli się na sprzedaż środków spożywczych przeterminowanych (głównie mięso drobiowe i wieprzowe, przetwory mięsne, wyroby garmażeryjne, piekarnicze, napoje).

Część wniosków dotyczyła zmian organoleptycznych, świadczących o zepsuciu takich produktów jak owoce, warzywa, przetwory rybne, mięso, a także zanieczyszczenia żywności (ciała obce, larwy szkodników, obecność muszek na owocach). W 2022 r. widoczny jest również wzrost liczby wniosków o interwencję związanych z niezachowaniem higieny podczas sprzedaży środków spożywczych na stoiskach tradycyjnych oraz przy wydawaniu posiłków w zakładach żywienia otwartego. Działania profilaktyczne prowadzone w okresie pandemii przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej spowodowały, iż społeczeństwo bardziej zdecydowanie reaguje na przejawy braku higieny w zakładach żywnościowo-żywnościowych.

- W 2022 r. w porównaniu do 2021 r. znacznie zmalała (o 47%) liczba powiadomień w systemie RASFF/AAC (krajowe, KE, powiadomienia o niezgodności, powiadomienia o fałszowaniu żywności). W 2021 r. wpłynęło 127 powiadomień, natomiast w 2022 r. podejmowano działania w związku z 67 powiadomieniami.

4. Higiena Pracy

4.1. Zadania

- Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
- Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
- Prowadzenie całokształtu zagadnień związanych postępowaniem w sprawach chorób zawodowych zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w tym zakresie.
- Prowadzenie nadzoru nad ustawowym zakazem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz uczestniczenie w realizacji wybranych projektów sieci CLEEN.
- Kontrole dotyczące produktów biobójczych w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych w działalności zawodowej.
- Kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszanin oraz rozporządzeń (WE): nr 1907/2006, nr 648/2004, nr 649/2012, nr 1272/2008.
- Kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo-czynnych przez producentów zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniach Komisji Europejskiej.
- Kontrole w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy o produktach kosmetycznych oraz przepisów rozporządzenia nr 1223/2009.
- Kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub produktów, co do których zachodzi podejrzenie, że są środkiem zastępczym.
- Prowadzenie nadzoru nad prekursorami kat. 2 i kat. 3.
- Prowadzenie nadzoru nad stanem higieniczno-sanitarnym w zakładach pogrzebowych oraz warunkami pracy i oceny narażenia zawodowego zatrudnionych pracowników.
- Prowadzenie nadzoru nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji programu- „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

4.2. Liczba obiektów nadzorowanych

W nadzorze Sekcji Higieny Pracy znajduje się 920 obiektów (OI - 481; P - 439). Są to zakłady pracy oraz obiekty produkcji, obrotu, dystrybucji: substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, detergentów, produktów kosmetycznych, prekursorów kat. 2 i kat. 3.

W 2022 r. dokonano 233 kontrole i wizje (związane z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych), w tym 110 w obiektach znajdujących się na terenie powiatu.

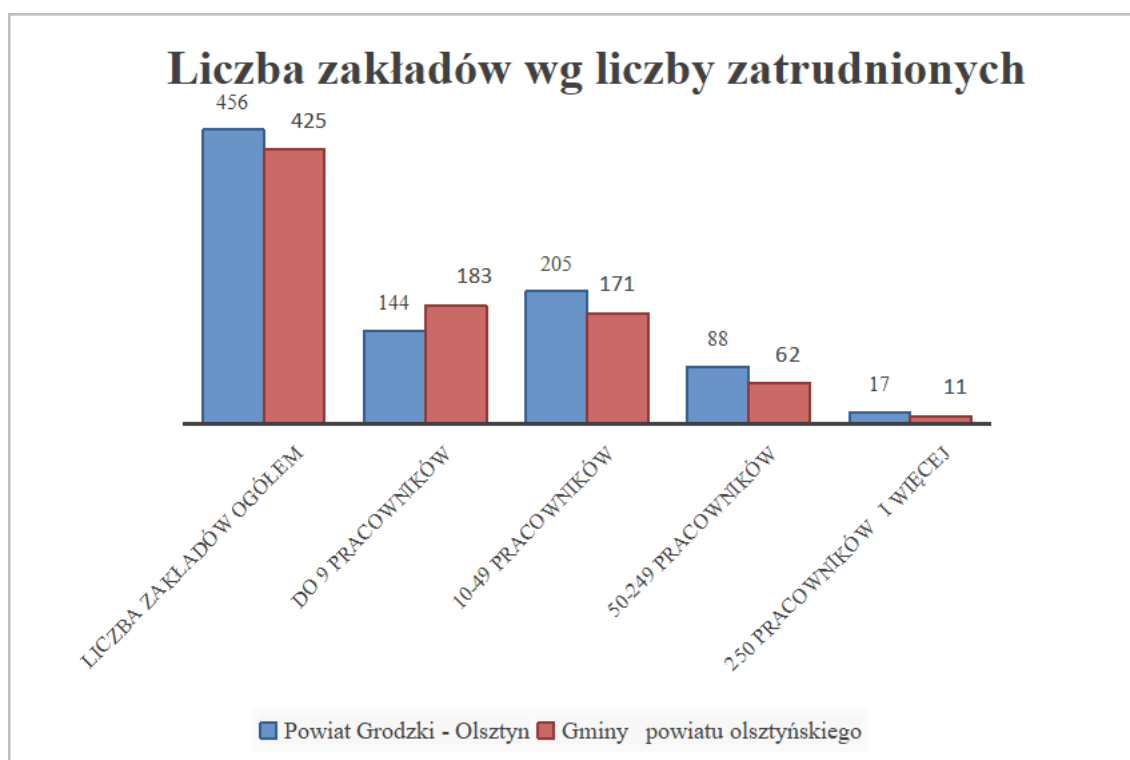
4.3. Warunki zdrowotne środowiska pracy

4.3.1. Działalność kontrolna w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy

W nadzorze PPIS w Olsztynie znajduje się 881 zakładów pracy (Ol - 456; P - 425), zatrudniających ponad 45600 pracowników. W 2022 roku kontrole sanitarne przeprowadzono w 140 zakładach pracy (Ol - 78; P - 62). Przeprowadzono w nich 155 kontroli, w tym 68 kontroli w obiektach znajdujących się na terenie powiatu.

Dane liczbowe przedstawione są w tabelach i na wykresie.

Obszar	Liczba zakładów ogółem	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych			
		do 9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
Powiat Grodzki - Olsztyn	456	144	205	88	17
	100%	32%	45%	19%	4%
Gminy powiatu olsztyńskiego	425	183	171	62	11
	100%	43%	40%	15%	2%
Suma ogółem	881	327	376	150	28

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie występują zakłady zaklasyfikowane do działalności:

Numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	Nazwa grupowania
01*	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
02*	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna
03*	Rybacktwo
08*	Pozostałe górnictwo i wydobywanie
10*	Produkcja artykułów spożywczych
11*	Produkcja napojów
13*	Produkcja wyrobów tekstylnych
14*	Produkcja odzieży
16*	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
17	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury
18*	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji
19*	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
20*	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
21*	Produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
22*	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
23*	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
25*	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
26*	Produkcja wyrobów elektronicznych i optycznych
27*	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej oraz sprzętu instalacyjnego
28*	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
29*	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
30*	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
31*	Produkcja mebli
32*	Pozostała produkcja wyrobów
33*	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
35*	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną
37*	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
38*	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców
41*	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
42*	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
43*	Roboty budowlane
45*	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
46*	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
47*	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
49*	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
52*	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
53	Działalność pocztowa i kurierska
55*	Zakwaterowanie
56*	Działalność usługowa związana z wyżywieniem
68*	Nieruchomości
70*	Działalność firm centralnych
71*	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne
72	Badania naukowe i prace rozwojowe
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
74*	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
75*	Działalność weterynaryjna
81*	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni

84*	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej
85*	Edukacja
86*	Opieka zdrowotna
87*	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem
90	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych
91*	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą
93*	Działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna
94*	Działalność pozostałych organizacji członkowskich
95	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
96*	Pozostała indywidualna działalność usługowa

Objaśnienia:

- dodanie znaku (*) przy nr PKD oznacza prowadzenie działalności na terenie gmin powiatu Olsztyńskiego
- pogrubiona czcionka oznacza prowadzenie działalności w M. Olsztyn

4.3.2. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

W zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy w 2022 r. przeprowadzono 155 kontroli (Ol-108, P-47) w 140 zakładach pracy (Ol-95, P-45). Są to przedsiębiorstwa prowadzące różnorodną działalność: zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów, produkcja mebli i metalowych wyrobów gotowych, zakłady opieki zdrowotnej, domy pomocy społecznej oraz zakłady prowadzące różnorodne usługi, w tym serwis i naprawę samochodów, usługi stolarskie i ślusarskie, zakłady spożywcze.

Zakres kontroli obejmował m. in.:

- ocenę warunków pracy, w tym właściwe zorganizowanie stanowisk pracy i zaplecza socjalno-sanitarnego,
- ocenę bieżącego stanu higieniczno-sanitarnego,
- ocenę nadzoru nad stosowaniem w działalności zawodowej substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych,
- ocenę i weryfikację narażenia pracowników na szkodliwe czynniki w środowisku pracy (czynniki chemiczne, zapylenie, czynniki fizyczne),
- ocenę i weryfikację narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy oraz stopień ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- ocenę realizacji wymogów sanitarnych określonych w przepisach prawnych dotyczących zatrudnienia pracowników w zakładach, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higienicznosanitarnych - w 46 obiektach (tj. niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny ścian, sufitów i posadzek w pomieszczeniach pracy; niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny ścian, sufitów w pomieszczeniach higienicznosanitarnych; brak właściwych pomieszczeń higieniczno - sanitarnych tj. szatni, pryszniców, jadalni, umywalni; brak oddzielnych dla mężczyzn i kobiet pomieszczeń szatni, pryszniców, umywalek i ustępów przy zatrudnieniu powyżej 10 osób na jednej zmianie; brak dwukomorowych zlewozmywaków i umywalek w pomieszczeniach jadalni; brak indywidualnych zamykanych szafek do higienicznego przechowywania posiłków własnych pracowników; w pomieszczeniu szatni brak możliwości rozdziału odzieży roboczej od odzieży własnej pracowników),
- brak lub nieaktualna ocena ryzyka zawodowego – w 42 obiektach,
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – w 38 obiektach,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywanej pracy – w 12 obiektach,

- brak rejestru prac i pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do grupy 3 – w 9 obiektach.

Część nieprawidłowości pracodawcy usunęli w formie zaleceń pokontrolnych, na pozostałe wydano decyzje administracyjne. Częściowo nakazy zostały już wykonane.

4.3.3 Kontrola warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych (zadanie zaplanowane na lata 2021-2022)

Zgodnie z Wytocznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do działalności PPIS w 2022 r., sekcja Higieny Pracy kontynuowała nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych. W wyniku prowadzonych czynności kontrolnych w latach 2021 – 2022 nadzorem objęto 19 obiektów, w których przeprowadzono 21 kontroli.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- braku oceny ryzyka zawodowego lub niewłaściwie sporządzonej dokumentacji, w tym zakresie – w 18 zakładach,
- braku stanowiskowych instrukcji bhp – w 15 zakładach,
- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych – w 15 zakładach,
- braku spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin – w 11 zakładach,
- braku wstępnych badań lekarskich zatrudnionych osób – w 11 zakładach,
- braku kart charakterystyk stosowanych mieszanin chemicznych – w 10 zakładach,
- niezapewnienia właściwych środków ochrony indywidualnej osobom zatrudnionym – w 9 zakładach.

Część nieprawidłowości została usunięta w trybie zaleceń pokontrolnych, na pozostałe wystawiono łącznie 16 decyzji administracyjnych.

4.3.4. Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego

W 2022 r. stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w 12 zakładach pracy (w 11 zakładach w zakresie NDN - najwyższych dopuszczalnych natężeń oraz 1 zakładzie w zakresie NDS - najwyższych dopuszczalnych stężeń).

	PKD	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN w 2022 r.	Liczba zakładów pracy skontrolowanych w 2022 r.	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS substancji chemicznych	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDN hałasu	Liczba pracowników, którym poprawiono warunki pracy
powiat	02	2	0	0	4	0
	10	1	1	0	40	3
	16	1	0	0	15	0
	25	1	0	0	15	0
Olsztyn	10	1	0	0	61	0
	22	1	1	0	58	6
	37	1	0	0	9	0
	38	1	0	0	9	0
	84	2	2	0	13	13
	86	1	1	29	0	29
razem		12	5	29	224	51

Najczęściej stwierdza się przekroczenie NDN hałasu, który głównie występuje w przemyśle spożywczym, gumowym, zakładach usług leśnych, zakładach produkujących wyroby metalowe oraz zajmujących się gospodarką odpadami.

W minionym roku przeprowadzono kontrole:

- na terenie miasta Olsztyn w 3 zakładach, w 2 zakładach stwierdzono przekroczenie NDN hałasu (71 narażonych pracowników) i w 1 zakładzie przekroczenie NDS tlenu dwutlenku, (29 narażonych pracowników),
- na terenie powiatu olsztyńskiego w 1 zakładzie, w którym stwierdzono przekroczenie NDN hałasu (40 narażonych pracowników).

W zakładach pracy, w których wystąpiły przekroczenia hałasu pracodawcy sporządzili i wprowadzili w życie program działań organizacyjno-technicznych, zmierzających do ograniczenia narażenia na ten czynnik szkodliwy. Działania te dostosowywane są do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka poprzez:

- ograniczenie czasu ekspozycji na czynnik szkodliwy tylko do niezbędnego minimum,
- dobór środków ochrony indywidualnej do wielkości charakteryzujących hałas,
- serwisowanie i konserwowanie urządzeń oraz narzędzi, które emitują hałas do środowiska pracy,
- szkolenie pracowników w celu uświadamiania im rozmiarów zagrożenia i sposobów minimalizacji.

W roku sprawozdawczym wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące wyeliminowanie lub obniżenie do możliwie najniższego poziomu przekroczenia wartości normatywnych. Ww. zakładach wyegzekwowano powyższe uchybienia (w 1 zakładzie pracy wyegzekwowano decyzję i obniżono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia tlenu dwutlenku dla 29 pracowników, w 2 zakładach obniżono natężenie hałasu).

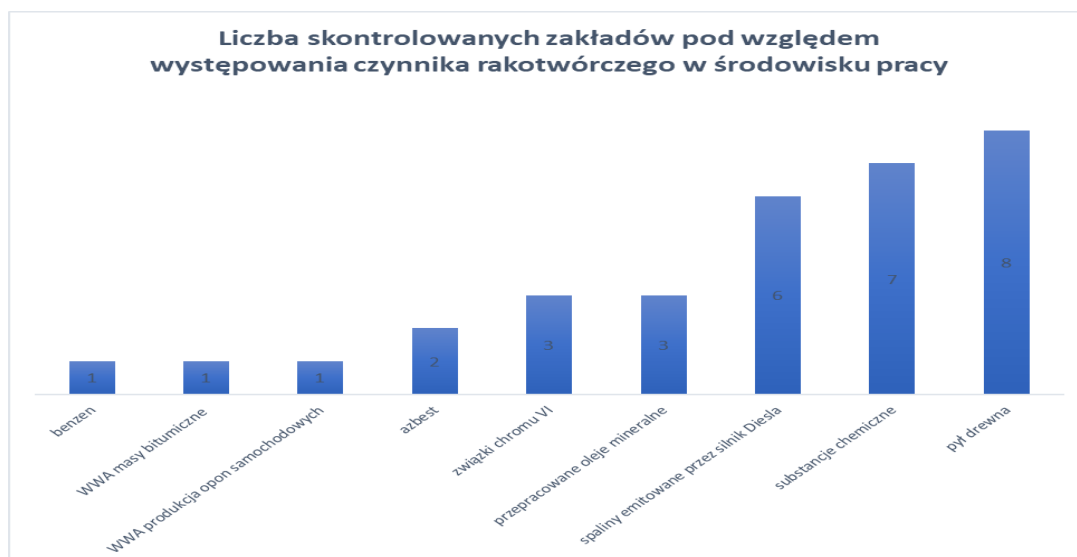
Ważnym aspektem nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy jest przestrzeganie terminów przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy i prowadzenie na bieżąco rejestru tych czynników. Kontrole przeprowadzone w 2022 r. wykazały, że pracodawcy nie respektowali zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. W 38 obiektach stwierdzono brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.

Podkreślić należy, że narażenie na hałas jest bardzo trudne do wyeliminowania. Dlatego w zakładach pracy, w których obniżenie poziomu hałasu do norm dopuszczalnych jest niemożliwe ze względów technologicznych, pracodawcy zobowiązani zostali do przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego z zastosowaniem środków profilaktycznych oraz sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań organizacyjno-technicznych.

4.3.5. Kontrola warunków pracy pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne

W nadzorowanych obiektach czynnik rakotwórczy występuje w 75 zakładach, w 33 na terenie miasta Olsztyn i w 42 na terenie powiatu olsztyńskiego.

W 2022 roku przeprowadzono 32 kontrole w zakresie narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy (Ol-17; P-15).

W skontrolowanych zakładach pracownicy są narażeni na następujące czynniki rakotwórcze i mutagenne:

Substancje chemiczne:	Narażenie pracowników podczas:
benzen (niskowrzająca benzyna – niespecyfikowana)	kontroli wydawania benzyny- terminal paliw
azbest	prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest
fenoloftaleina, formaldehyd, chlorek kobaltu, czerwień zasadowa, akryloamid, chinolina, azotan berylowy, chromian potasu, azotan kadmu, siarczan niklu, octan kobaltu, toluidyna, siarczan miedzi, fenol, kwas arsenowy	stosowania jako odczynniki w laboratoriach
WWA	wytwarzania mas bitumicznych
WWA, nitrozoaminy, formaldehyd	wytwarzania opon samochodowych
związki chromu VI	spawania stali kwasoodpornej
Procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym:	Zakłady pracy w których występuje narażenie:
prace związane z narażeniem na pył drewna	stolarnie, tartaki
spaliny emitowane z silników Diesla	warsztaty samochodowe, warsztaty pojazdów szynowych
prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych	warsztaty samochodowe, kasacja pojazdów

W 17 zakładach stwierdzono uchybienia, które najczęściej dotyczyły:

- nieprzekazania właściwemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczymi lub mutagennym,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym,
- braku właściwych środków ochrony indywidualnej chroniących pracownika przed czynnikiem rakotwórczym,
- w ocenie ryzyka zawodowego nie ujęto narażenia na czynniki rakotwórcze.

W powyższych zakładach wszczęto postępowanie administracyjne.

4.3.6. Rozpowszechnianie zdrowego stylu życia w miejscu pracy

Pracownicy sekcji Higieny Pracy podczas przeprowadzania kontroli sanitarnych zajmują się również promocją zdrowia. Mając bezpośredni kontakt z pracodawcą, jak również służbami zajmującymi się sprawami bhp, przybliżają zagadnienia związane z prozdrowotnym zachowaniem. Ma to ogromne znaczenie w zrozumieniu przez pracodawców, jak wielką wartością jest zdrowie.

Biorąc pod uwagę sytuację epidemiologiczną wywołaną wirusem SARS-CoV-2 dodatkowo informowano pracodawców o konieczności wprowadzenia bezpiecznych i higienicznych procedur, mających na celu ograniczenie transmisji wirusa wśród pracowników.

4.3.7. Choroby zawodowe

W roku sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie wpłynęły 42 zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej dotyczące pracowników lub byłych pracowników zakładów zlokalizowanych na terenie miasta Olsztyna oraz na terenie gmin powiatu olsztyńskiego.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających (w tym uzupełniających dla innych PSSE) zostały sporządzone 44 karty oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, w tym 25 dotyczyło osób zatrudnionych w Olsztynie, 19 – na terenie powiatu olsztyńskiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie wydał 16 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 11 o stwierdzeniu i 5 o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Strukturę zachorowania na choroby zawodowe na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie przedstawia tabela poniżej.

Gmina	Pozycja z wykazu chorób zawodowych	Nazwa jednostki chorobowej	Liczba stwierdzonych przypadków
Barczewo	21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo–nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	2

Biskupiec	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>kleszczowe zapalenie mózgu</i>	1
Dobre Miasto	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Jeziorany	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Olsztyn	15 pkt 3	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: <i>niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosni i trwałą dysfonią</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>gruźlica</i>	2
Świątki	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej dotyczyły jednostek chorobowych wymienionych w wykazie chorób zawodowych:

- w pozycji 15 - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – 1 decyzja,
- w pozycji 20 pkt 1 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, tj. zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 2 decyzje,
- w pozycji 21 - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo–nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz – 1 decyzja,
- w pozycji 26 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (*borelioza*) – 1 decyzja.

Brak podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wynikał z braku rozpoznania jednostki chorobowej ujętej w wykazie chorób zawodowych (poz. 15 i poz. 21), braku narażenia zawodowego związanego ze sposobem wykonywania pracy (poz. 20 pkt 1) oraz braku związku pomiędzy narażeniem zawodowym, a rozpoznaną chorobą (poz. 26).

Trzy z tych decyzji dotyczyły osób zatrudnionych na terenie Olsztyna, dwie – osób zatrudnionych na terenie powiatu olsztyńskiego.

4.4. Nadzór nad chemikaliami, produktami biobójczymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami kosmetycznymi oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

4.4.1. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

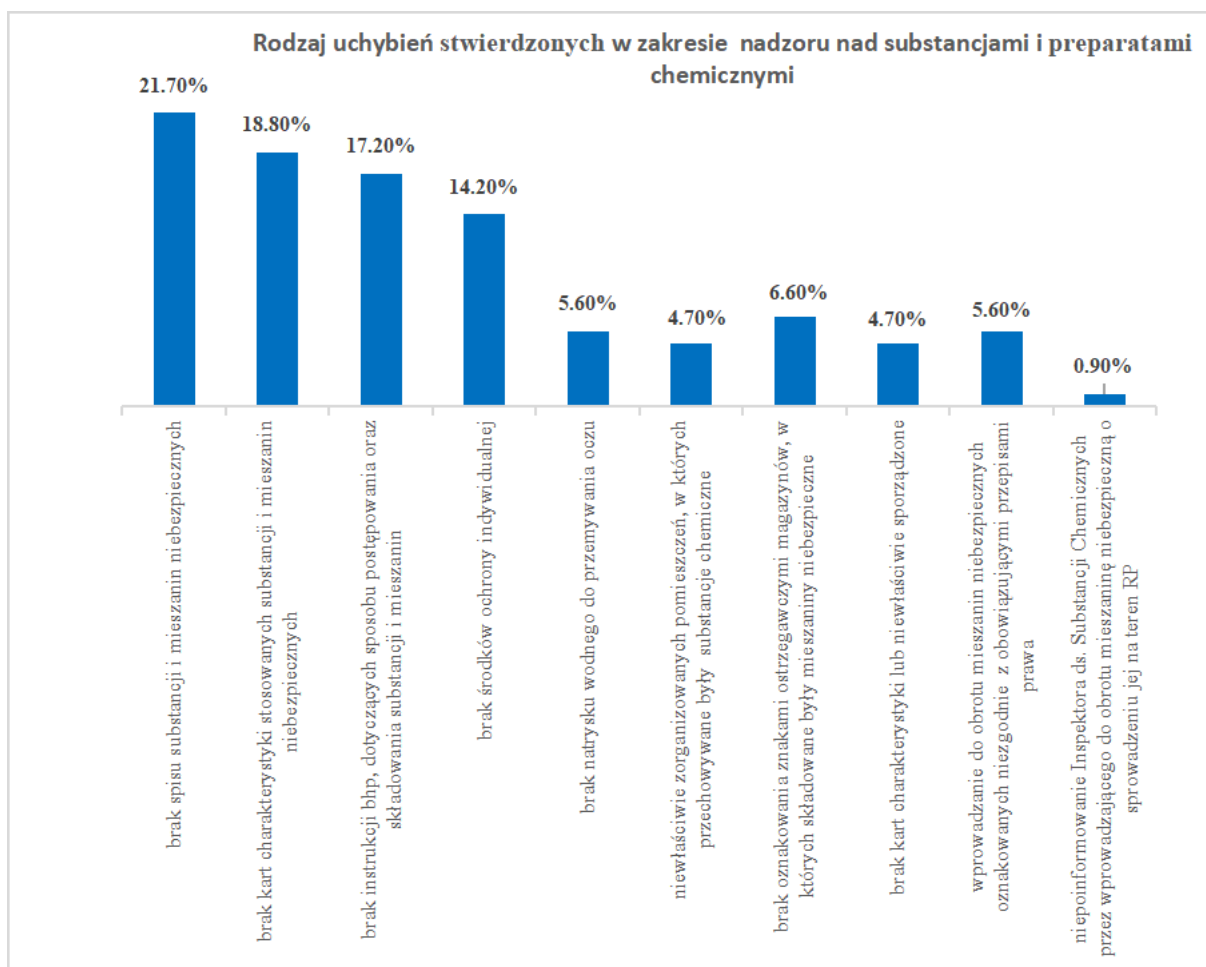
Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie funkcjonuje 912 zakładów, zajmujących się wprowadzaniem do obrotu substancji w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. Wśród tych zakładów można wyróżnić: importerów - 1 (OL), formulatorów - 7 (OL- 3, P-4), dystrybutorów - 116 (OL-78, P-38) i stosujących 788 (OL-427, P-361).

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 98 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania substancji chemicznych oraz ich mieszanin (OI-64, P-34).

W 49 przypadkach stwierdzono uchybienia, które najczęściej dotyczyły:

- braku spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w działalności zawodowej;
- braku kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- braku instrukcji bhp, dotyczących sposobu postępowania oraz składowania substancji i mieszanin stanowiących zagrożenie;
- braku środków ochrony indywidualnej, posiadających właściwą odporność chemiczną podczas stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- braku natrysku wodnego do przemywania oczu;
- niewłaściwie zorganizowanych pomieszczeń, w których przechowywane były substancje i mieszaniny stwarzające zagrożenie;
- braku oznakowania znakami ostrzegawczymi lub piktogramami magazynów oraz miejsc, w których składowane były w znacznych ilościach substancje i mieszanki stwarzające zagrożenie;
- braku właściwie sporządzonych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, kart charakterystyki u wprowadzającego do obrotu mieszaniny niebezpieczne;
- niepoinformowania Inspektora ds. Substancji Chemicznych przez wprowadzającego do obrotu mieszaninę niebezpieczną o sprowadzeniu jej na teren RP;
- wprowadzania do obrotu mieszanin niebezpiecznych oznakowanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- braku kart charakterystyki u wprowadzającego do obrotu substancję chemiczną.

W zakładach tych wdrożono postępowanie administracyjne i wydano 29 decyzji administracyjnych.

Ponadto w 2022 r. w związku z licznymi doniesieniami medialnymi oraz informacjami przekazanymi przez krajowego konsultanta w dziedzinie toksykologii klinicznej w sprawie serii zatruc metanolem, na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego przeprowadzono kontrolę w zakładzie, który na terenie powiatu olsztyńskiego pod własną marką wprowadza do obrotu produkt typu denaturat. Przeprowadzona kontrola nie wykazała, aby oceniany produkt zawierał w swym składzie metanol.

4.4.2. Nadzór nad produktami biobójczymi

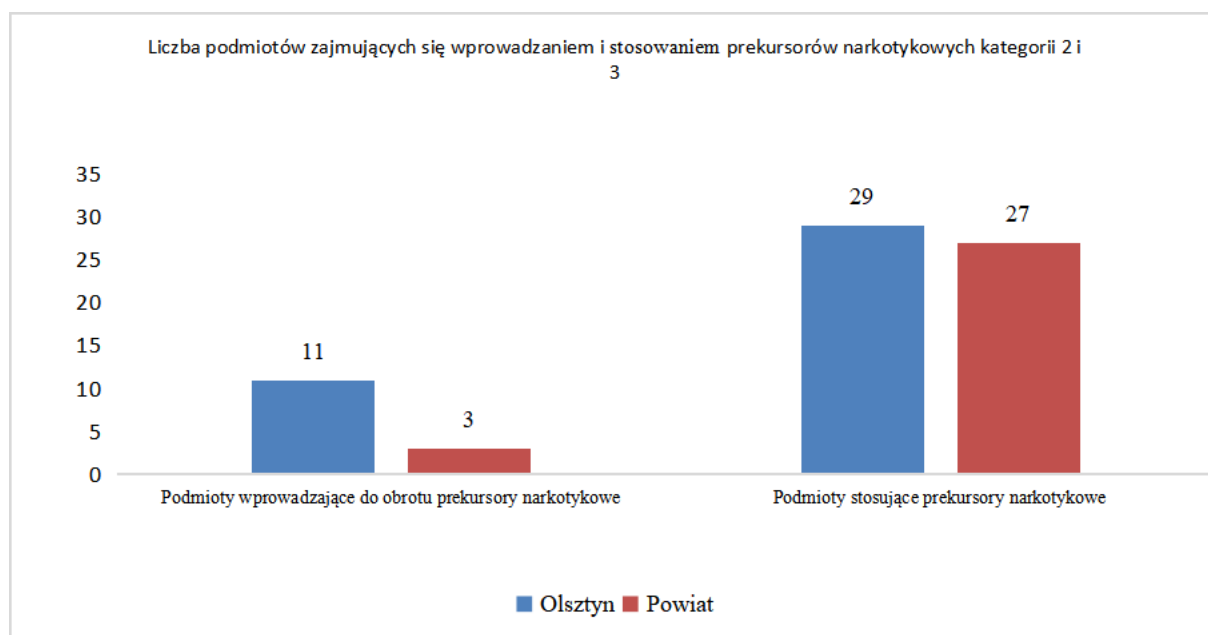
W ewidencji obiektów prowadzonej przez tutejszy Organ znajduje się 99 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktów biobójczych (Ol-69, P-30). W 2022 r. przeprowadzono kontrole w 25 takich zakładach (16 w Olsztynie, 9 w pow. olsztyńskim). Podczas kontroli w 3 zakładach (2 w Olsztynie, 1 w pow. olsztyńskim) stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia na jego obrót. Ponadto w 1 zakładzie na terenie m. Olsztyna stwierdzono niewłaściwie sporządzoną kartę charakterystyki produktu biobójczego, sprowadzanego na terytorium RP. W związku z stwierdzonymi ww. nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne, wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące wstrzymania wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów, które nie posiadały ww. pozwolenia.

Podczas prowadzonego ww. nadzoru sanitarnego nad produktami biobójczymi, szczególną uwagę zwracano na produkty biobójcze należące do 18 i 19 grupy produktów biobójczych według ich przeznaczenia tj. produkty do zwalczania owadów, roztoczy i innych stawonogów (gr. 18) oraz repelenty i atraktanty (gr. 19). Kontrolę w zakresie ww. grup produktów przeprowadzono u 9 dystrybutorów (Ol-8, P- 1).

Ponadto w 2022 r. do tutejszej stacji wpłynęły 4 zgłoszenia dotyczące sprzedaży przez podmioty znajdujące się na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia na ich obrót. W zakładach tych przeprowadzono kontrole. W 3 zakładach stwierdzono brak zakwestionowanych produktów, produkty te zostały wcześniej wyprzedane. W jednym zakładzie, znajdującym się na terenie pow. olsztyńskiego wszczęto postępowanie administracyjne, a właściciel sam usunął kwestionowany produkt ze sprzedaży.

4.4.3. Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3

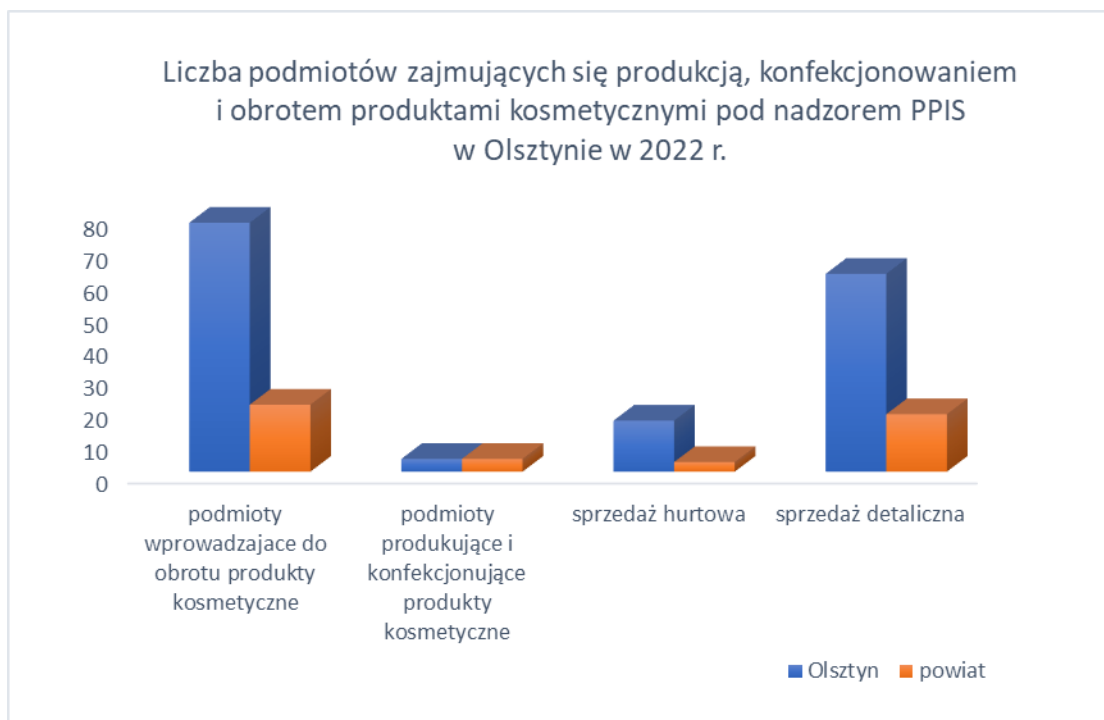
Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 14 podmiotów zajmujących się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kategorii 2 i kategorii 3 (Ol-11, P-3) oraz 56 podmiotów stosujących te prekursory (Ol-29, P-27).

W roku minionym przeprowadzono 8 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotykowymi (2 kontrole u wprowadzającego do obrotu – w Olsztynie oraz 11 kontroli u podmiotów stosujących: 7 w Olsztynie i 4 w pow. olsztyńskim). W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono naruszeń wymagań prawnych.

4.4.4. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W ewidencji PPIS w Olsztynie znajduje się: 99 obiektów (OL-78, P-21) wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne, z czego 19 obiektów prowadzi sprzedaż hurtową (OL-16, P-3), a 80 detaliczną dla klienta indywidualnego (OL-62, P-18) oraz 8 zakładów zajmujących się produkcją i konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych (OL-4, P-4), w tym 1 zakład z powiatu olsztyńskiego zajmujący się wyłącznie konfekcjonowaniem tych produktów.

Realizowane przez PPIS w Olsztynie zadania w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi skoncentrowane były na:

1. działaniach związanych z notyfikacjami z systemu RAPEX - przeprowadzono 13 kontroli wynikających z notyfikacji RAPEX (w tym 1 w powiecie) w kierunku obecności w produktach kosmetycznych substancji zakazanych Lilial i Lyril oraz stosowania w lakierach do paznokci metyloizotiazoliny – zakazanej substancji w produktach niespłukiwanych;
2. weryfikacji produktów kosmetycznych pod kątem prawidłowości znakowania w języku polskim;
3. kontroli produktów kosmetycznych w odniesieniu do stosowania substancji zakazanych w kosmetykach tj:

Lyril (Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde) – został włączony w poczet substancji zakazanych ze względu na wywoływanie alergii kontaktowej (zakaz udostępniania na rynku UE od 23 sierpnia 2021 r.),

Lilial (Butylphenyl Methylpropional) i pirytronian cynku zostały włączone w poczet substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych ze względu na działanie rakotwórcze, mutagenne, i szkodliwe na rozrodczość (zakaz udostępniania na rynku UE od 1 marca 2022 r.).

W roku 2022 nie prowadzono kontroli w zakładach produkujących i/lub konfekcjonujących produkty kosmetyczne. Skontrolowano 24 obiekty w zakresie dystrybucji produktów kosmetycznych (OL-22, 2-P).

W skontrolowanych obiektach zweryfikowano skład około 1040 rodzajów produktów kosmetycznych, w tym: wody toaletowe, wody perfumowane, odżywki do włosów i brody, mydła w płynie do rąk, kremy do twarzy, żele do mycia twarzy, peelingi do twarzy, wody po goleniu, szampony tonujące, mgiełki do włosów, musy do twarzy, serum do twarzy, kremy matujące, olejki do włosów, odżywki nawilżające do włosów, szampony balansujące.

Ok. 370 szt. produktów kosmetycznych, zgodnie z informacją znajdującą się na etykiecie zawierało w swym składzie Lilial, w tym: żele do mycia twarzy 56 szt., peelingi do mycia

twarży 3 szt., wody po goleniu 53 szt., kremy kojąco – osłaniające 97 szt., szampony tonujące 1 szt., mgiełki i olejki do włosów 2 szt., musy i serum do twarzy 5 szt., kremy normalizujące i na naczynka 2 szt., kremy do twarzy 53 szt., odżywki do włosów i brody 1 szt., mydła w płynie do rąk 5 szt., wody toaletowe 67 szt., wody perfumowane 25 szt. (11 obiektów z Olsztyna i 1 obiekt z powiatu).

W sprawdzonych 1040 rodzajach produktów kosmetycznych m.in.: odżywkach do włosów i brody, szamponach, olejkach oraz odżywkach i mgiełkach do włosów nie stwierdzono obecności pirytionianu cynku.

Dwóch dystrybutorów (tylko Olsztyn) udostępniało produkty kosmetyczne, które zgodnie z informacją znajdującą się na etykiecie zawierały w swym składzie Lyral. Zakwestionowano 38 szt. produktów kosmetycznych, w tym: wody toaletowe 35 szt., odżywki do włosów 1 szt., szampony balansujące 2 szt.

Nieprawidłowości, które stwierdzono dotyczyły:

- udostępniania na rynku produktów kosmetycznych, które zgodnie z informacją znajdującą się na etykietach zawierały w swym składzie substancje zakazane: Lyral oraz Lilial – w 12 obiektach (w tym 1 obiekt w powiecie olsztyńskim);
- udostępniania w sprzedaży produktów po upływie daty minimalnej trwałości – 1 obiekt (m. Olsztyn);
- udostępniania w sprzedaży produktów kosmetycznych nieposiadających oznakowania w języku polskim – 1 obiekt (m. Olsztyn).

Wobec udostępniających na rynku produkty kosmetyczne wszczęto postępowanie administracyjne i wydano 11 decyzji zakazujących udostępnianie niebezpiecznych produktów kosmetycznych w trybie natychmiastowym.

4.4.5. Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie sprawuje stały nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach nadzoru przeprowadzono 6 kontroli.

Na terenie całego powiatu w 2022 r. nie funkcjonowały żadne podmioty wprowadzające do obrotu w/w produkty.

W roku sprawozdawczym kontynuowano współpracę ze szpitalnymi oddziałami ratunkowymi w Olsztynie w zakresie zgłaszania przypadków zatrucia środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2022 r. zgłoszono 10 zatruc w/w środkami i substancjami oraz 1 zgon.

Dane dotyczące zatruc na bieżąco wprowadzano do SMIOD – Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych oraz przekazywano do PWIS w postaci comiesięcznych meldunków.

4.5. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2022 r.:

- dokonano 239 kontroli i wizji (związanych z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych – 44, w tym Ol-25, P-19), w tym 34 kontrole dotyczące nadzoru nad produktami kosmetycznymi (Ol-32, P-2) oraz 6 kontroli związanych z nadzorem nad środkami zastępczymi,
- 110 kontroli przeprowadzono w obiektach znajdujących się na terenie powiatu, pozostałe 123 w obiektach na terenie Miasta Olsztyna,
- w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - 148 decyzji administracyjne (na terenie miasta Olsztyn 72 decyzje, na terenie powiatu olsztyńskiego 71 decyzji),

- 16 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 11 decyzji o stwierdzeniu (na terenie miasta Olsztyn 3, na terenie powiatu olsztyńskiego 8 decyzji) i 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (na terenie miasta Olsztyn 3, na terenie powiatu olsztyńskiego 2 decyzje),
- 80 decyzji płatniczych (na terenie miasta Olsztyn 45 decyzji, na terenie powiatu olsztyńskiego 35 decyzji),
- 6 mandatów na kwotę 1700 zł (na terenie miasta Olsztyn 4 mandaty na kwotę 1400 zł, na terenie powiatu olsztyńskiego 2 mandaty na kwotę 300 zł),
- 13 upomnień (9 na terenie miasta Olsztyn, 4 na terenie powiatu olsztyńskiego),
- 3 tytuły wykonawcze (dotyczyły miasta Olsztyn),
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny na kwotę 600 zł (na terenie miasta Olsztyn),
- 55 postanowień w sprawach dotyczących chorób zawodowych (na terenie miasta Olsztyn 24 postanowienia i na terenie powiatu olsztyńskiego 31).

4.6. Współpraca z innymi instytucjami

W 2022 r. kontynuowano współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Olsztynie oraz z Państwową Inspekcją Pracy.

Współpraca z WOMP związana była przede wszystkim z opracowaniem kart oceny narażenia i wyjaśnieniem wątpliwości związanych z tą oceną, na stanowiskach pracy, przed wydaniem orzeczenia lekarskiego w sprawie choroby zawodowej.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy opierała się głównie na przekazywaniu informacji o wydanych decyzjach w sprawie chorób zawodowych.

Kontynuowano również współpracę z innymi PSSE, w ramach której zwracano się o uzupełnienie kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej oraz sporządzono 3 karty na wniosek innych PSSE.

Ponadto w roku minionym zwrócono się do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych o wyrażenie opinii w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Nadesłana opinia umożliwiła sprawne przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w stosunku do przedsiębiorcy, który wprowadza do obrotu ww. produkty.

4.7. Inne działania sekcji

W roku 2022 do sekcji Higieny Pracy wpłynęły 8 wniosków o interwencję, z czego 7 dotyczyło zakładów znajdujących się na terenie M. Olsztyna, jedna obiektu w znajdującym się w powiecie olsztyńskim.

- 1 sprawę przekazano wg. właściwości;
- 1 sprawa jest nadal rozpatrywana;
- 2 sprawy pozostawiono bez rozpatrzenia;
- z rozpatrzonych 4 podań stwierdzono:
 - 2 bezzasadne;
 - 2 zasadne.

Interwencje dotyczyły:

- niewłaściwych warunków pracy w związku z panującymi upałami,
- niewłaściwych warunków pracy na terenie budowy,
- niewłaściwego stanu higienicznego oraz technicznego budynków, w których znajdują się pomieszczenia pracy,
- nieuporządkowanego terenu po rozbiórce obiektu, zawierającego w swej konstrukcji azbest,
- sprzedaży poprzez portal Allegro produktów do wybielania zębów, zawierających niedozwoloną zawartość nadtlenu wodoru - 1 wniosek dotyczący zakładu w Olsztynie.

4.8. Wnioski

- Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń pracy w nadzorowanych zakładach pracy sukcesywnie ulega poprawie.
- Sprawowany nadzór nad zakładami pogrzebowymi w latach 2021-2022 zwiększył świadomość pracowników i pracodawców na temat zagrożeń występujących w środowisku pracy.
- Należy propagować wśród pracodawców i kadry kierowniczej nadzorowanych zakładów pracy prozdrowotne zachowania w miejscu pracy oraz zakaz palenia tytoniu i e-papierosów.
- W związku ze zmianą rozporządzenia w 2021 r. w sprawie czynników rakotwórczych (jako czynnik rakotwórczy uznano narażenie przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych oraz narażenie na spaliny emitowane z silników Diesla) należy uświadamiać pracodawców i pracowników o zagrożeniach wynikających z narażenia na te czynniki.
- Dynamika zmian zarówno w obrębie regulacji unijnych, jak i krajowych normujących rynek kosmetyczny nie jest duża, jednak szybki rozwój branży kosmetycznej i wprowadzanie na rynek coraz to nowych produktów o nowym składzie chemicznym generuje zwiększone ryzyko niepożądanych działań tych produktów, powodując tym samym wzrost zagrożenia dla zdrowia konsumentów.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

5.1. Zadania

- Nadzór nad warunkami do utrzymania higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.
- Nadzór nad warunkami do utrzymania higieny w żłobkach i klubach dziecięcych.
- Nadzór w celu zapobiegania wszelkim zagrożeniom fizycznym, chemicznym i biologicznym wynikającym ze specyfiki pracy ucznia we wszystkich typach szkół, ze zwróceniem szczególnej uwagi na:
 - ocenę zgodności mebli szkolnych z Polską Normą oraz dostosowanie mebli (stoły i krzesła) do wzrostu uczniów,
 - ocenę tygodniowego rozkładu zajęć uczniów,
 - prawidłowe oświetlenie stanowiska pracy ucznia,
 - warunki organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą,
 - gospodarkę substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach,
 - warunki do prawidłowej organizacji zajęć wychowania fizycznego.
- Nadzór nad placówkami wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży.

5.2. Liczba obiektów w ewidencji ogółem – 916

w tym:

- placówki stałe – **415**
- obiekty sezonowe – **501** turnusów wypoczynku zimowego i letniego.

W 2022 r. powstało 8 nowych obiektów na terenie Olsztyna: 2 przedszkola, 2 szkoły podstawowe, liceum dla dorosłych, 3 policealne szkoły zawodowe.

Zlikwidowanych/ wykreślonych z ewidencji obiektów nadzorowanych zostało 20 placówek na terenie Olsztyna m.in. 6 policealnych szkół zawodowych, 3 placówki kształcenia ustawicznego, 3 placówki rekreacyjne, 2 szkoły językowe, placówka ogniska pracy pozaszkolnej, 2 placówki wsparcia dziennego, dom studencki, 2 szkoły wyższe.

oraz 5 placówek na terenie powiatu: gmina Kolno – filialna Szkoła Podstawowa w Bęsi, Przedszkole Samorządowe w Kolnie – filia w Bęsi, gmina Dobre Miasto – filialna Szkoła Podstawowa w Orzechowie, gmina Olsztynek – punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Elgnówku i filialna Szkoła Podstawowa w Królikowie.

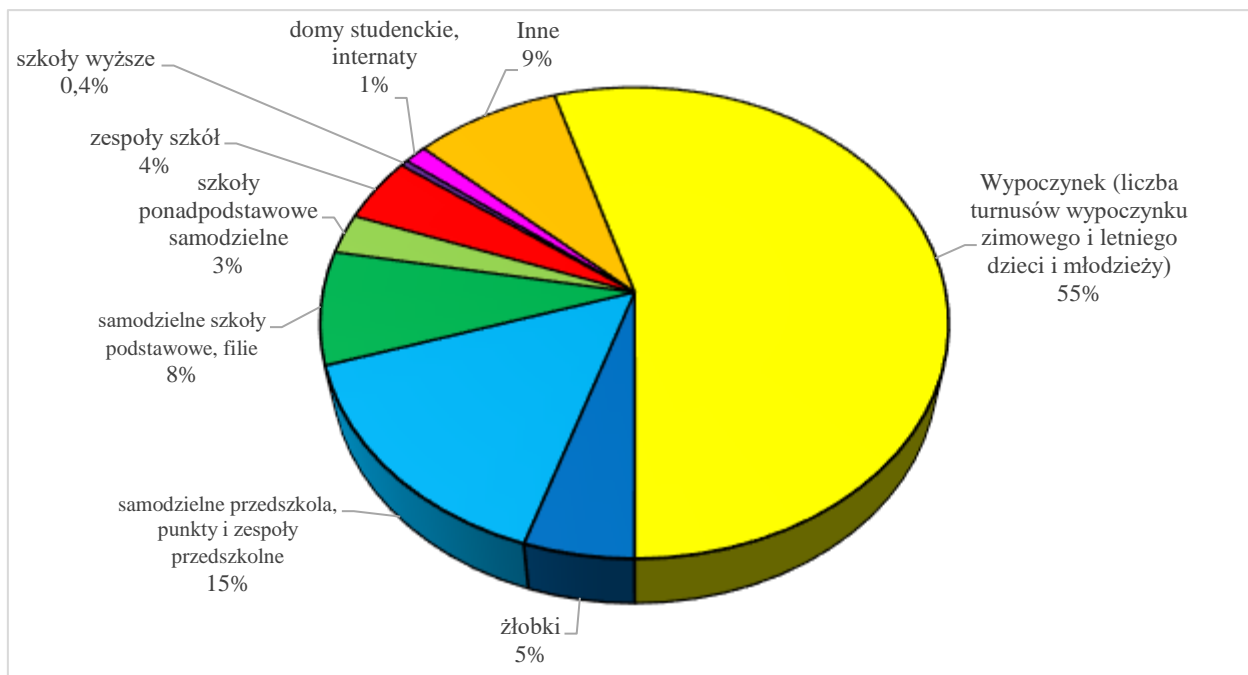
Przeprowadzono łącznie 324 kontrole, w tym kontrole planowe oraz pozaplanowe - 186 kontroli w placówkach stałych, 2 kontrole zimowego wypoczynku i 136 kontroli letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. W ogólnej liczbie kontroli wykonano 39 kontroli nieplanowanych (10 kontroli sprawdzających i 29 kontroli tematycznych, na wniosek strony, interwencyjnych).

W 2022 roku zaplanowano wykonanie 164 kontroli jednostek stałych, kontrole zrealizowano w 161 obiektach (3 obiekty zostały zlikwidowane).

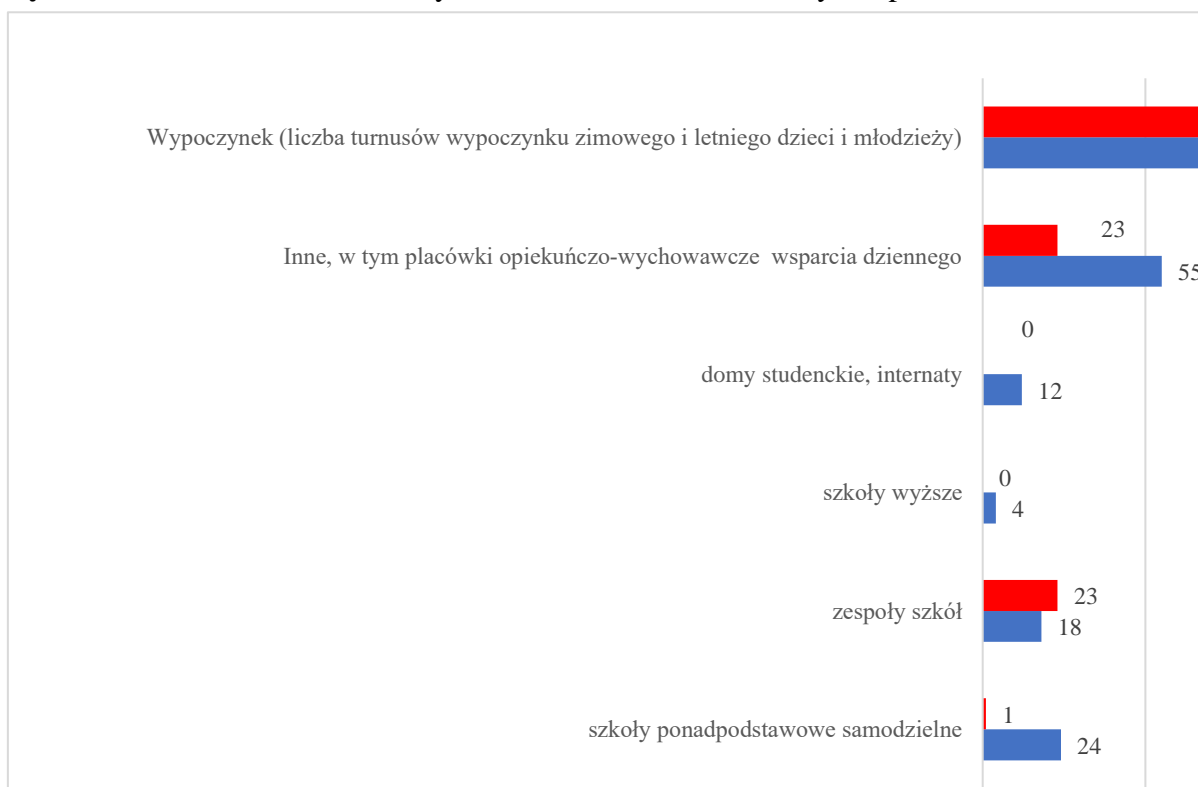
Dodatkowo ze względu na sytuację epidemiologiczną wydano 343 opinie w sprawie zawieszenia prowadzenia zajęć w placówkach oświatowych, w tym 262 na terenie Olsztyna oraz 81 na terenie powiatu.

Liczba placówek objętych nadzorem (stan na koniec roku sprawozdawczego)				Liczba przeprowadzonych kontroli			Liczba dzieci i młodzieży w skontrolowanych placówkach
Nazwa placówki	Liczba obiektów	Olsztyn	Powiat	Łącznie	Olsztyn	Powiat	
żłobki	46	31	15	16	11	5	393
samodzielne przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne	138	98	40	61	42	19	4811
samodzielne szkoły podstawowe, filie	71	33	38	46	27	19	11611
szkoły ponadpodstawowe samodzielne	25	24	1	15	14	1	3811
zespoły szkół	41	18	23	21	14	7	10131
szkoły wyższe	4	4	0	2	2	0	17352
domy studenckie, internaty	12	12	0	5	5	0	862
Pozostałe, w tym placówki opiekuńczo- wychowawcze, wsparcia dziennego	78	55	23	20	17	3	3541
Razem (placówki stałe)	415	275	140	186	132	54	52512
Wypoczynek (liczba turnusów wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży)	501	254	247	138	55	83	6749
Razem (stałe i wypoczynek)	916	529	387	324	187	137	59261

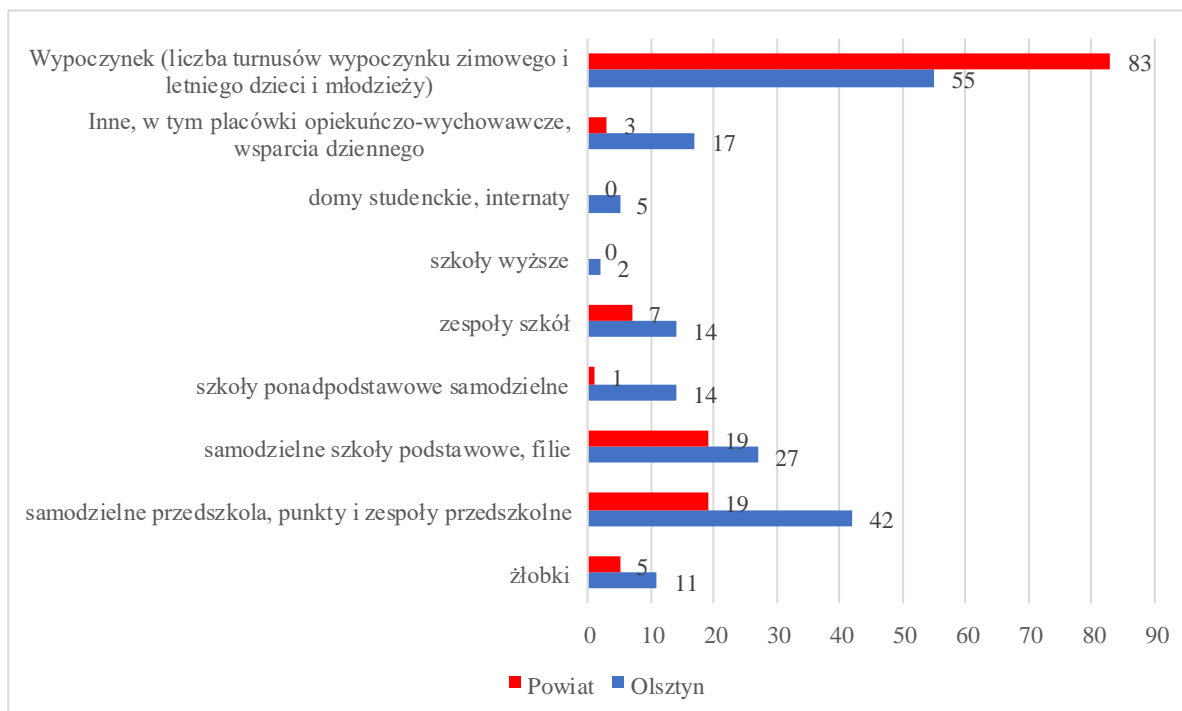
Wykres nr 1. Liczba nadzorowanych obiektów.

Wykres nr 2. Liczba nadzorowanych obiektów na terenie Olsztyna i powiatu.

Wykres nr 3. Liczba przeprowadzonych kontroli.

5.3. Stan sanitarno-techniczny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Stan sanitarno-techniczny placówek ulega ciągłej poprawie. Gmina Olsztyn, Samorządy jak i niepubliczne organa prowadzące placówki dokonują w obiektach remontów bieżących i kapitałnych, znacząco poprawiając warunki funkcjonowania, m.in.:

- w Szkole Podstawowej Nr 33 w Olsztynie w budynku przy ul. Stramkowskiej wyegzekwowano decyzję z 2019 r. dotyczącą doprowadzenia do właściwego stanu techniczno-sanitarnego podłóg w 4 salach zajęć,
- w Przedszkolu Miejskim Nr 13 w Olsztynie doprowadzono do właściwego stanu techniczno-sanitarnego: podłogi w 5 salach zajęć, sufit w jednej sali zajęć oraz ściany i listwy przypodłogowe na klatce schodowej,
- w Przedszkolu Miejskim Nr 12 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2020 r. w zakresie niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian w 2 salach zajęć,
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 w Olsztynie doprowadzono do właściwego stanu higieniczno-technicznego pomieszczenia sanitarne oraz ściany, sufity korytarzy i klatek schodowych,
- zapewniono właściwe parametry oświetlenia sztucznego w salach zajęć w Przedszkolu Miejskim Nr 36 w Olsztynie,
- w Przedszkolu Miejskim w Barczewie doprowadzono do właściwego stanu techniczno-sanitarnego pomieszczenia sanitarne oraz podłogi w salach zajęć.

Pomimo uzyskania sukcesów w tej dziedzinie, istnieje w dalszym ciągu konieczność poprawy:

- zapewnienia właściwych warunków sanitarno-technicznych m.in. pomieszczeń do nauki, sal gimnastycznych, sanitariatów, korytarzy szkolnych w **14** placówkach oświatowych na terenie Olsztyna: w Przedszkolu Miejskim Nr 6 i 23, w Szkole Podstawowej Nr 1, 2, 6, 13, 15, 18, 33, w I Liceum Ogólnokształcącym, w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6, w Zespole Szkół Ekonomicznych, w Zespole Szkół Samochodowych, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych oraz **3** na terenie powiatu: Szkole Podstawowej Nr 1 w Barczewie, Szkole Podstawowej Nr 1 i w Zespole Szkół w Olsztynku;

- zapewnienia właściwych parametrów oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki w 6 placówkach oświatowych na terenie Olsztyna (w Przedszkolu Nr 24, w Szkole Podstawowej Nr 1, 9, 10, 13, 15) oraz w Szkole Podstawowej w Nowym Kawkowie;
- zapewnienia właściwej nawierzchni boisk, placów rekreacyjnych i ogrodzeń w 4 szkołach podstawowych (w Szkole Podstawowej Nr 2, 10, 13 i 14 w Olsztynie), w Przedszkolu Nr 29 w Olsztynie, w Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie, w Zespole Szkół Mechaniczno-Energetycznych w Olsztynie, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Olsztynie oraz w Zespole Szkół w Olsztynku.

5.4. Ocena środowiska szkolnego pod względem zapewnienia uczniom higienicznych warunków nauki

Warunki pracy ucznia w szkole mają wpływ na jego zdrowie i proces nauczania, dlatego personel szkoły zobowiązany jest do stworzenia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy ucznia. Sprawowanie nadzoru w tym zakresie ma na celu ochronę zdrowia dziecka/ ucznia przed ujemnymi zjawiskami związanymi z pobytem dziecka w szkole i innej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

5.4.1 Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

O prawidłowej konstrukcji tygodniowego rozkładu zajęć ucznia decyduje zasada równomierności rozłożenia zajęć lekcyjnych w ciągu tygodnia nauki. Na ocenę składa się czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych oraz różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy poszczególnymi dniami tygodnia. W obu przypadkach zalecane jest, aby ta różnica nie była większa niż 1 godzina.

Obecnie ocenę prawidłowości konstrukcji rozkładu zajęć ucznia przeprowadza się podczas każdej kontroli kompleksowej. W skontrolowanych szkołach plany lekcji sporządzone były prawidłowo. Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 29 placówkach, w tym w 20 szkołach podstawowych samodzielnych, 3 liceach oraz w 6 zespołach szkolnych. Na terenie Olsztyna w 11 placówkach (7 szkół podstawowych, 2 licea, 2 zespoły szkół) oraz na terenie powiatu w 18 placówkach (13 szkół podstawowych, liceum, 4 zespoły szkół). Dokonano oceny planu lekcji w 481 oddziałach (Szkoły Podstawowe-354, Licea-32, Zespoły Szkół-95).

5.4.2 Ocena dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia

Wielogodzinne przebywanie uczniów w szkole wymaga zapewnienia im odpowiedniego stanowiska pracy. Dla każdego ucznia o określonym wzroście i określonej wysokości podkolanowej powinno być dostosowane krzesło i stół. Gdy uczeń siedzi w ławce odpowiednio skonstruowanej i dobranej do wzrostu, może korzystać z oparcia, znacznie odciążając mięśnie tułowia, jak również może wygodnie kłaść oba przedramiona na pulpicie ławki. Pozycja ta stwarza również warunki do optymalnego ułożenia narządów wewnętrznych, zwłaszcza w jamie brzusznej.

Prawidłowość dostosowania mebli do wzrostu uczniów ocenia się na podstawie Polskiej Normy. Obecnie Polska Norma ustala 8 numerów (rozmiarów) mebli. Badaniom podlegają uczniowie szkół podstawowych oraz dzieci przedszkolne. **Dostosowanie mebli do wzrostu dzieci utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.**

Analizę oceny dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 2022 r. przeprowadzono w 9 wybranych przedszkolach (w siedmiu na terenie Olsztyna oraz w dwóch na terenie powiatu). Dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci w 45 oddziałach na 1009 stanowiskach pracy przedszkolaków. Nieprawidłowości nie odnotowano.

5.4.3. Ocena w zakresie zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki

Oświetlenie pomieszczeń szkolnych powinno zapewniać wygodę widzenia, czyli zdolność rozróżniania szczegółów bez nadmiernego zmęczenia wzroku, umożliwiać sprawne czytanie, pisanie.

Niewłaściwe oświetlenie pomieszczeń może powodować zaburzenia w koncentracji, a także wykształcenie i utrwalanie wad wzroku oraz układu nerwowego człowieka. Ważne jest zatem stworzenie takich warunków dla przekazywania informacji, aby praca w pomieszczeniach dydaktycznych była zarówno efektywna jak i przyjemna. Zagwarantowanie prawidłowych warunków do pracy ucznia związane jest z zapewnieniem odpowiedniego natężenia oświetlenia.

Zgodnie z zaleceniami Polskiej Normy natężenie oświetlenia sztucznego w polu zadania na płaszczyźnie ławki powinno wynosić co najmniej 300 lx, w polu zadania na płaszczyźnie tablicy co najmniej 500 lx. Wymagana jest też dobra równomierność oświetlenia w polu zadania. Bardzo ważne jest również unikanie efektu olśnienia. Szczególnie istotne jest to w przypadku oświetlania stanowisk z komputerami.

Należy pamiętać, że światło sztuczne stosuje się jako uzupełnienie światła dziennego, które powinno być również właściwe. Nadmierne oświetlenie dzienne należy niwelować przez stosowanie odpowiednich zabezpieczeń (żaluzje itp.). Zaleca się ustawienie stanowiska pracy umożliwiające naturalne oświetlenie (okna) od lewej strony w stosunku do frontu klasy. Ocenę oświetlenia sztucznego przeprowadza się według Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2012 „Światło i oświetlenie. Oświetlenie miejsc pracy. Część I. Miejsca pracy we wnętrzach”.

Badania natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach na obszarze Olsztyna i pozostałych gmin przedstawiają się następująco:

Rok	Liczba		Stwierdzono niewłaściwe	
	skontrolowanych placówek	skontrolowanych pomieszczeń	liczba placówek	liczba pomieszczeń
2016	17	88	7	29
2017	21	147	11	81
2018	15	119	3	28
2019	4	37	1	1
2020	3	62	0	0
2021	3	22	0	0
2022	1	6	0	0

Wykres nr 4. Badania natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach.

Analiza przeprowadzonej oceny natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach oświatowo-wychowawczych (głównie przedszkola i szkoły) wskazuje na konieczność ciągłego monitorowania tego czynnika w salach zajęć dla dzieci. Należy również stwierdzić, że szkoły posiadają obecnie dość dobre oświetlenie na płaszczyźnie stołów uczniowskich, natomiast więcej problemów stwarza oświetlenie tablic.

W 2022 r. uzyskano poprawę oświetlenia sztucznego w Przedszkolu Miejskim Nr 36 w Olsztynie. Trwa wdrożone w latach poprzednich postępowanie w sprawie poprawy oświetlenia w 7 placówkach oświatowych, w tym 6 na terenie Olsztyna: (w Przedszkolu Nr 24, w Szkole Podstawowej Nr 1, 9, 10, 13, 15) oraz w Szkole Podstawowej w Nowym Kawkowie.

5.4.4. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

Przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego każda powiatowa stacja sanitarno-epidemiologiczna objęła badaniami 2 szkoły: 1 miejską (SP Nr 7 w Olsztynie) i 1 wiejską (Szkola Podstawowa w Bukwałdzie). Celem badań było określenie odsetka uczniów „dźwigających” tornistry o wadze stanowiącej do 10 % ich masy ciała tzw. „niska norma” i do 15 % masy ciała tzw. „wysoka norma”. Ocenie poddano 357 uczniów szkoły miejskiej i 56 uczniów szkoły wiejskiej.

Badania przeprowadzone w szkole miejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 162 badanych uczniów, co stanowi 45%,
- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 146 uczniów, co stanowi 41%,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 49 przypadkach, co stanowi 14% przebadanych uczniów.

Badania przeprowadzone w szkole wiejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 38 badanych uczniów, co stanowi 68%,
- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 13 uczniów, co stanowi 23%,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 5 przypadkach, co stanowi 9% przebadanych uczniów.

5.4.5 Opieka medyczna w placówkach oświatowo-wychowawczych

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych na terenie Olsztyna oraz powiatu zapewniono opiekę pielęgniarską. W większości przypadków placówki posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W szkołach nieposiadających gabinetu tj. w 6 szkołach w Olsztynie, a na terenie powiatu w 10 placówkach, pielęgniarka wykonująca swoje obowiązki korzysta z pomieszczeń na terenie szkoły, najczęściej jest to pokój nauczycielski, biblioteka, gabinet dyrektora.

W przedszkolach przepisy nie przewidują funkcjonowania gabinetów.

Jednym z problemów higieniczno-zdrowotnych zgłaszanych przez rodziców oraz dyrektorów szkół i przedszkoli jest pojawiająca się wszawica, owsica. Co roku pracownicy inspekcji przeprowadzają rozmowy z dyrektorami szkół na temat możliwości i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia dzieci objawów tych chorób. Na stronie internetowej tut. urzędu umieszczono materiały instruktażowe dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia obecności tych pasożytów. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w świetle obowiązujących przepisów owsica i wszawica nie są ujęte w załączniku do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, zatem powiatowy inspektor sanitarny nie ma możliwości wdrażania postępowania administracyjnego. Dlatego ważne jest, aby działania higieniczne podejmowane były przez rodziców i opiekunów dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli.

5.4.6 Nadzór nad gospodarką substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach

Nadzór prowadzony jest na bieżąco. Dotyczy zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin (tj. kart charakterystyki substancji chemicznych, środków ochrony indywidualnej dla nauczyciela i ucznia, środków do udzielania pierwszej pomocy, właściwego oznakowania substancji chemicznych i ich mieszanin). Należy podkreślić, że część szkół nie posiada warunków do prowadzenia doświadczeń chemicznych, w związku z tym nauka chemii opiera się na pokazach lub tylko teoretycznie. Spośród skontrolowanych 61 obiektów szkolnych, doświadczenia chemiczne prowadzone są 36 szkołach.

5.5. Nadzór nad warunkami do prawidłowej organizacji wychowania fizycznego

Na terenie Olsztyna spośród 32 szkół podstawowych, 17 posiada pełny blok sportowy z boiskiem, 7 salę rekreacyjną z boiskiem lub tylko salę rekreacyjną, 1 szkoła posiada tylko boisko, natomiast 7 szkół nie posiada własnej infrastruktury sportowej. Uczniowie szkół korzystają również z miejskiej infrastruktury sportowej np. hal sportowych, boisk, sali gimnastycznych.

W 37 szkołach podstawowych powiatu olsztyńskiego - 15 posiada pełny zespół sportowy wraz z boiskiem, 1 szkoła posiada zespół sportowy bez boiska, 17 posiada zastępczą salę rekreacyjną z boiskiem, 2 szkoły posiadają tylko boisko, natomiast 2 tylko salę zastępczą. Uczniowie szkół korzystają również ogólnodostępnych boisk, basenów i hal sportowych.

5.6. Nadzór nad warunkami do utrzymania higieny w żłobkach i klubach dziecięcych

Pod nadzorem PSSE w Olsztynie na terenie Olsztyna znajduje się 31 żłobków (w tym 4 żłobki miejskie, 25 żłobków niepublicznych, 2 kluby dziecięce) oraz na terenie gmin znajduje się 15 żłobków w: Barczewie, Sząbruku, Warkałach, Spręcowie, Dywitach, Biskupcu, Nowym Marcinkowie, Olsztyнку, Świątkach, 2 w Dobrym Mieście oraz 3 żłobki w Bartągu i Żłobek w miejscowości Jaroty.

W trakcie prowadzonych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

5.7. Nadzór nad sezonowymi placówkami wypoczynku dla dzieci i młodzieży na terenie Olsztyna

W 2022 r. zgłoszono 501 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym na terenie Olsztyna zarejestrowano 254 turnusy, a na terenie powiatu 247 (w gminach: Barczewo, Biskupiec, Dywity, Gietrzwałd, Kolno, Olsztynek, Purda oraz Stawiguda, Jonkowo). Przeprowadzono 138 kontroli w placówkach, w których wypoczywało 6749 dzieci.

Nadzorem objęte były półkolonie, zimowiska i półzimowiska oraz wypoczynek w obiektach hotelarskich. Małe formy wypoczynku organizowane były jak co roku przez osiedlowe domy kultury, pływalnie i szkoły podstawowe w Olsztynie oraz stowarzyszenia prowadzące statutowo działalność sportowo-rekreacyjną. Formy wyjazdowe to obozy głównie o charakterze sportowo-rekreacyjnym, zlokalizowane na terenie Kortowa oraz w bursach olsztyńskich szkół, w Hotelu Pirat i Manor Hotel.

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

Rodzaj placówek		Liczba placówek (turnusów)			Liczba uczestników wypoczynku w skontrolowanych placówkach	Liczba placówek, w których stwierdzono zaniechania porządku i czystości
		zgłoszonych	Skontrolowanych	Liczba kontroli		
Wypoczynek letni	formy wyjazdowe, w obiektach hotelarskich i innych	283	113	113	5954	-
	w miejscu zamieszkania	154	23	23	704	-
Wypoczynek zimowy	formy wyjazdowe, w obiektach hotelarskich i innych	21	2	2	91	-
	w miejscu zamieszkania	43	-	-	-	-
Razem:		501	138	138	6749	-

5.8. Liczba rozpatrywanych interwencji:

Odnotowano 12 zgłoszeń o interwencje na terenie Olsztyna (11) oraz powiatu - gmina Purda (1), w tym 5 zgłoszeń złożonych przez osoby anonimowe. Ze względu na specyfikę nadzorowanych obiektów każdorazowo przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. Tylko **w czterech** przypadkach potwierdzono zasadność stawianych zarzutów.

W 7 przypadkach interwencje dotyczyły nieprawidłowego stanu techniczno-sanitarnego w nadzorowanych obiektach: (brak bieżącej ciepłej wody w szkole, zbyt niska temperatura w salach zajęć, zbyt mała liczba sanitariatów w placówce, niewłaściwy stan techniczny sufitu i ścian, 2 przypadki niesprawnych toalet, niewłaściwy stan techniczno-sanitarny korytarza i pokoi mieszkalnych).

W jednym przypadku wpłynęło zgłoszenie dotyczące niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w żłobku (brak porządku i czystości sal zabaw, sanitariatów, brudno utrzymany sprzęt i wyposażenie).

Odnotowano 2 doniesienia dotyczące obecności insektów w pomieszczeniach placówki.

Ponadto przyjęto 2 zgłoszenia w sprawie wszawicy w 2 szkołach (w Olsztynie, i na terenie powiatu).

5.9. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- objęto nadzorem 916 placówek na terenie powiatu i miasta Olsztyna, w tym:
 - 415 obiektów stałych (w tym na terenie Olsztyna 275 oraz na terenie powiatu 140),
 - obiekty sezonowe – 501 turnusów wypoczynku zimowego i letniego (w tym na terenie Olsztyna 254 oraz na terenie powiatu 247),
- przeprowadzono 324 kontrole w placówkach (w placówkach stałych - 186, w placówkach sezonowych - 138), co stanowi łączną liczbę kontroli na terenie Olsztyna - 187 oraz na terenie powiatu – 137,
- wydano łącznie 37 decyzji merytorycznych, w tym 32 dotyczące placówek na terenie miasta Olsztyn,
- wydano 5 decyzji płatniczych na kwotę 838 zł.

5.10. Wnioski ze sprawowanego nadzoru

- Następuje systematyczna poprawa stanu sanitarno-technicznego placówek. Podejmowane są stałe działania mające na celu dostosowanie istniejącej bazy lokalowej do obowiązujących przepisów i standardów.
- Wiele szkół posiada problemy z zapleczem do prawidłowej realizacji programu wychowania fizycznego tj. brakuje sali sportowych lub istniejące zaplecze jest niewystarczające. Spośród 69 szkół podstawowych na terenie Olsztyna i powiatu, tylko 32 szkoły posiadają pełny zespół sportowy wraz z boiskiem.
- Niezbędne jest dalsze wspólne rozwiązywanie z rodzicami/opiekunami dzieci problemu natury higienicznej jakim jest wszawica/owsica, który jest ciągle aktualny.
- Ważne jest stałe przypominanie zarówno dyrekcji i pracownikom placówek oświatowych jak i rodzicom o dobrych nawykach higienicznych, które pozwalają uniknąć zachorowania/powstrzymać rozprzestrzenianie się m.in. wszawicy oraz innych chorób pasożytniczych.
- Część szkół nie posiada wystarczających warunków do zapewnienia opieki medycznej/pielęgniarskiej, zwłaszcza szkoły na terenie powiatu olsztyńskiego.

V. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikającego z art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji tych obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

Dokonywana ocena względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyła takich przedsięwzięć inwestycyjnych jak: obiekty handlowe, przemysłowe i usługowe, w tym obiekty gastronomiczne, kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz obiekty turystyczne, obiekty naukowe, wychowania i nauczania (np. przedszkola, żłobki), obiekty ochrony zdrowia i opieki (szpitale, zakłady przeznaczone pod działalność leczniczą, domy pomocy społecznej), stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, stacje napraw oraz kontroli pojazdów, budynki produkcyjne itp.

Działając m. in. na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2022:

- dokonywał uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków przestrzennych,
- opiniował projekty ww. dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W ramach postępowań dotyczących **oceny oddziaływania przedsięwzięć kwalifikowanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, na podstawie ww. ustawy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2022 zajmował stanowiska przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w sprawach:

- obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgodnień warunków realizacji,
- innych wynikających z ww. ustawy.

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych lub ich części, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie **uzgadniał projekty budowlane i technologiczne inwestycji**.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie po dokonanych **kontrolach** w obiektach zajmował stanowiska w sprawach:

- **nowych bądź przebudowywanych obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania,**
- **adaptacji istniejących budynków przy rozpoczynaniu nowych działalności** wymagających spełnienia szczególnych warunków sanitarno-higienicznych.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia ludziom zdrowych warunków życia w miejscu ich zamieszkania i pobytu, w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zwracano uwagę m.in. na:

- 1) oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów o innym przeznaczeniu, celem ograniczenia niekorzystnego oddziaływania zabudowy na otoczenie,
- 2) zapewnienie właściwej gospodarki wodno-ściekowej, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości,

- 3) prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów w sposób, który nie zagraża życiu i zdrowiu ludzi,
- 4) zabezpieczenie ludzi przed uciążliwością związaną z hałasem (komunikacja drogowa, zakłady usługowe, produkcyjne itp.) poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych np. ekrany akustyczne, rozmieszczenie urządzeń bądź instalacji na terenie działki lub obiektu celem uzyskania właściwej odległości od zabudowań mieszkalnych,
- 5) zabezpieczenie ludzi przed wpływem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza przez uciążliwe zakłady np. poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń czy zmianę technologii,
- 6) zagwarantowanie odpowiednich pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków pobytu ludzi w budynkach, w odniesieniu do funkcji pomieszczeń, poprzez zapewnienie w nich m.in. właściwego oświetlenia, wysokości, powierzchni, jakości środowiska wewnętrznego (w tym: właściwej wymiany, czystości i temperatury powietrza), bezpiecznych i higienicznych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, a także właściwego układu pomieszczeń w ciągu technologicznym, gwarantującego np. zabezpieczenie człowieka przed czynnikami szkodliwymi, bezpieczeństwo produkowanych środków itp. oraz innych istotnych warunków z punktu widzenia wymagań sanitarnohigienicznych.

Dane liczbowe

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- wydał łącznie 892 stanowiska w formie pisemnej (Olsztyn - 177, powiat – 715);
- przeprowadził łącznie 112 kontroli w terenie na wniosek Strony (Olsztyn – 58, powiat – 54);
- wydał 128 decyzji płaćniczych w związku z wyrażeniem opinii i stanowisk na wniosek stron (Olsztyn - 62, powiat – 66) oraz 0 decyzji merytorycznych;
- wydano 307 postanowień dot. uzgodnienia warunków zabudowy (w tym 3 postanowienia negatywne – odmowa uzgodnienia warunków zabudowy) oraz 2 postanowienia proceduralne (Olsztyn – 0, powiat – 309), m.in. dla inwestycji pn.:
 - ✓ Budowa jedenastu budynków mieszkalnych jednorodzinnych wolnostojących i drogi wewnętrznej na części dz. nr 20/3 w obrębie Sudwa, gm. Olsztynek.
 - ✓ Budowa budynku biurowo-socjalnego wolnostojącego i hali namiotowej w zabudowie usługowej na działce nr 46/1 w obrębie Świętajny, gm. Olsztynek.
 - ✓ Zmiana sposobu użytkowania budynku niemieszkalnego na budynek zamieszkania zbiorowego (całodobowy dom opieki dla osób starszych) na działce ewidencyjnej nr 156/22 obręb geod. Waplewo, gmina Olsztynek.
 - ✓ Zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek warsztatu samochodowego (naprawa pojazdów i wulkanizacja) na działce nr 243/2 i części działki 243/5 obręb Biesal, gmina Gietrzwałd.
 - ✓ Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 10 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach nr 49/1 i 49/2 w obrębie Mierki, gm. Olsztynek.

W rozbiciu na poszczególne rodzaje spraw ww. dane kształtują się następująco:

- a) Liczba zajętych stanowisk dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - 35 opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Olsztyn – 1, powiat – 34);

- **26** opinii dotyczących uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (**Olsztyn – 1, powiat – 25**); oraz **4** opinie dotyczące studium uwarunkowań wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (**Olsztyn – 4, powiat – 0**), np.:
 - ✓ *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej w obrębie Dywity – Osiedle Sterowców, gmina Dywity.*
 - ✓ *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Bartąg - jedn. F i jedn. G, gmina Stawiguda.*
 - ✓ *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie geodezyjnym Królikowo – część I w gminie Olsztynek.*
 - ✓ *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych przy ulicy Golfowej w Naterkach, gmina Gietrzwałd.*
 - ✓ *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie Pluski, gmina Stawiguda.*
- b) Liczba zajętych stanowisk dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - **116** opinii w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko i ewentualnie określenie zakresu raportu (**Olsztyn – 23, powiat – 93**), np. dla inwestycji polegających na:
 - ✓ *Budowie nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku od granicy miasta do wiaduktu nad linią kolejową – ulica Nowobałtycka w Olsztynie.*
 - ✓ *Rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku od ul. Dybowskiego na terenie m. Olsztyna do węzła Olsztyn Południe.*
 - ✓ *Budowie oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami oraz rozbudowie sieci wodociągowej wsi Brąswald, gm. Dywity.*
 - ✓ *Zbieraniu i przetwarzaniu odpadów innych niż niebezpieczne na działce nr 80/26 obręb 0013 Olsztyn, gmina m. Olsztyn.*
 - ✓ *Budowie wraz z przebudową traktu pielgrzyma w Gietrzwałdzie.*
 - **4** opinie w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko w pełnym zakresie (**Olsztyn – 2, powiat – 2**), np. dla inwestycji polegających na:
 - ✓ *Budowie kompostowni na części działki o numerze ewidencyjnym 191, zlokalizowanej w miejscowości Dorotowo, gmina Stawiguda.*
 - ✓ *Budowie sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków oraz oczyszczalnią ścieków i sieci wodociągowej pomiędzy miejscowościami Sętań i Nowe Włóki, w obrębach geodezyjnych: Nowe Włóki, Sętań, gmina Dywity oraz w obrębie geodezyjnym Kabikiejmy, gmina Dobrze Miasto.*
 - ✓ *Budowie strzelnicy krytej i odkrytej na działce nr ew. 49/1 w obrębie 0020 – Kabikiejmy Dolne, gm. Dobrze Miasto.*
 - **5** opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (**Olsztyn – 5, powiat – 1**), np. dla inwestycji polegających na:
 - ✓ *Budowie biogazowni do 1 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach nr 20/5, 20/6, 17/4, 17/11, 19/4, 19/8 obr. 136 Olsztyn, gm. Olsztyn.*
 - ✓ *Uruchomieniu zakładu przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz punktu zbierania odpadów w obrębie istniejącej hali przy ul. Żelaznej 7 w Olsztynie.*
 - ✓ *Modernizacji instalacji do produkcji płyt drewnopochodnych – płyt wiórowych, zlokalizowanej na terenie zakładu EGGER Biskupiec Sp. z o.o. w Biskupcu – Kolonii Drugiej, ul. św. Józefa 1, 11-300 Biskupiec.*
 - ✓ *Zwiększeniu ilości przetwarzanych odpadów na istniejących liniach tj. Sortowni Odpadów Opakowaniowych (SOO), Demontażu Odpadów Wielkogabarytowych (DOW) oraz w Punkcie Przyjmowania Odpadów Palnych (PPP), zlokalizowanych na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie.*

✓ Przetwarzaniu odpadów gruzu budowlanego na dz. nr 35/26 obręb 84 przy ul. Sprzętowej 4a w Olsztynie.

c) Liczba zajętych stanowisk dotyczących uzgodnienia dokumentacji projektowej – **32 (Olsztyn - 20, powiat - 12)**, np.:

✓ Projekt technologii dla budynku usługowego – usług turystycznych na działce nr 56, obręb 154 w Olsztynie, gmina m. Olsztyn.

✓ Projekt budowlany branży architektonicznej oraz projekt zagospodarowania terenu budynku usługowo-handlowego z przeznaczeniem na przedszkole i żłobek, dz. nr 146/5 obr. 0002 Dorotowo, gm. Stawiguda.

✓ Projekt architektoniczno-budowlany pn. „Przebudowa fragmentu parteru budynku A Warmińsko-Mazurskiego Centrum Chorób Płuc na potrzeby Oddziałów Onkologii i Gruźlicy przy ul. Jagiellońskiej 78 w Olsztynie”.

✓ Projekt technologii Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej przy ul. Kościuszki 86 w Olsztynie.

✓ Budowa stacji uzdatniania wody oraz obiektów towarzyszących, przyłączy wodociągowych, energetycznych, kanalizacji sanitarnej i technologicznej w miejscowości Bartązek, na terenie działek o nr ew. 5/7, 5/6 obręb Bartąg, gmina Stawiguda.

✓ Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody oraz obiektów towarzyszących, przyłączy wodociągowych, energetycznych, kanalizacji sanitarnej i technologicznej w miejscowości Gąglawki, na terenie działek o nr ew. 165/33, 165/35, 165/75, 165/76, 165/79 obręb Gąglawki, gmina Stawiguda.

✓ Przebudowa stacji uzdatniania wody w Gietrzwałdzie wraz z robotami towarzyszącymi - gm. Gietrzwałd (dz. nr 252/1 obręb 0021 Woryty).

d) Liczba zajętych stanowisk dotyczących uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane - **81 opinii (Olsztyn – 34, powiat – 47)**, np.:

✓ Skrzydło północne budynku „A” Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego przy Al. Warszawskiej 30 w Olsztynie, dz. nr 126, obr. 61 m. Olsztyn.

✓ Przebudowa odcinka obserwacyjnego Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego wraz z dobudowanym budynkiem świetlicy Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie przy Al. Wojska Polskiego 35.

✓ Budynek CEiIK przy ul. Kościńskiego 11 w Olsztynie (Bryła C), położonego w Olsztynie, na działce nr 15/1 obręb 109 Olsztyn.

✓ Miejsce Obsługi Podróżnych (MOP) kat. II Olsztynek Wschód wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy drodze ekspresowej nr 7 w km 35+700 położonej, na działkach nr: 3466/2, 3465/6, 3465/4, 47/5 obręb 0036 Warlity Małe, dz. nr 184, 3061/1 obręb 0004 Drwęck, jednostka ewidencyjna 281409_5 Olsztynek – obszar wiejski.

✓ Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Bartągu – etap II.

✓ Budynek Wydziału Prawa i Administracji, Wydziału Nauk Społecznych oraz Studium Języków Obcych UWM w Olsztynie, ul. Warszawska 98, 10-702 Olsztyn.

✓ Rozbudowa i przebudowa poziomu 0 bryły A2 w celu utworzenia Pracowni Rezonansu Magnetycznego w WSSD w Olsztynie przy ul. Żołnierskiej 18a (dz. nr 38, obr. 75).

✓ Budynek usługowy – schronisko młodzieżowe w miejscowości Zielonowo 5, gm. Stawiguda (nr geod. dz. 382/8 obręb Gryźliny).

✓ Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Piątka” w Olsztynie przy ul. Piłsudskiego na działkach nr 37/2, 36/3, 47/1, 47/2 w obr. 81.

✓ Rozbudowa obiektu centrum edukacyjno-rehabilitacyjno-zawodowego przy ul. Żółkiewskiego 17 w Biskupcu.

✓ Budynek zakwaterowania osadzonych w Zakładzie Karnym w Barczewie, dz. nr 259/62 obr. 3 m. Barczewo.

e) Liczba innych stanowisk zajętych w formie pisemnej – **łącznie 589**, w tym m.in.:

- postanowienia dot. warunków zabudowy – 307, w tym 3 postanowienia negatywne – odmowa uzgodnienia warunków zabudowy (powiat – 307, Olsztyn - 0);

- pisma dot. warunków zabudowy – 14 (powiat – 14, Olsztyn - 0);
- opinie dot. nowych działalności w obiektach istniejących - 15 (Olsztyn – 8, powiat – 7);
- zawiadomienia i pisma przekazujące – 19 (Olsztyn – 12, powiat – 7);
- pisma o uzupełnienie w w/w sprawach, pisma informujące o wymaganiach sanitarnohigienicznych oraz pisma wynikające ze współpracy z różnymi Instytucjami – 234 (Olsztyn – 70, powiat – 164).

Wnioski

Sprawując zapobiegawczy nadzór sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego. Stanowiska zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Poprzez uzgadnianie dokumentacji projektowej stawia się wymagania Inwestorom już na etapie planowania inwestycji w zakresie spełnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji w regionie przedsięwzięć.

VI. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

1. Zadania

- Inicjowanie, organizowanie, prowadzenie oraz koordynacja i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną w nadzorowanych placówkach ze szczególnym uwzględnieniem edukacyjnych programów o tematyce zdrowotnej proponowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie oraz tych, które zależne są od zaistniałej sytuacji epidemiologicznej, społecznej, demograficznej na terenie Olsztyna i powiatu olsztyńskiego.
- Współpraca z władzami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

2. Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych

Program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!” realizowany metodą projektu

Cel programu:

Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin przez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opierając się na odpowiedzialności indywidualnej i wolnym wyborze jednostki.

Program był kierowany do uczniów kl. V-VIII, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 10 szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 2, Nr 5, Nr 7, Nr 9, Nr 11, Nr 22 oraz Szkoła Podstawowa Nr 1 w Barczewie, Szkoła Podstawowa w Bukwałdzie, Szkoła Podstawowa w Biesalu, Szkoła Podstawowa w Waplewie).

Ogółem działaniami programowymi objęto 1170 osób.

We wrześniu 2022 r. do programu przystąpiło 38 szkół podstawowych (21 szkół w Olsztynie i 17 szkół w powiecie olsztyńskim).

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Cel programu:

Zwiększenie świadomości młodzieży na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

Działania kierowane były do uczniów, rodziców, nauczycieli. Do programu przystąpiło 5 szkół średnich w Olsztynie: Zespół Szkół Mechaniczno-Energetycznych (Technikum i Branżowa Szkoła I Stopnia), I Liceum Ogólnokształcące, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych oraz Technikum TEB Edukacja.

Ogółem działaniami programowymi objęto 308 osób.

Program zgodnie z założeniami realizowany był w trzech częściach. W pierwszej z nich omawiano wpływ substancji psychoaktywnych na zdrowie, w drugiej wyjaśniano kwestię czy substancje psychoaktywne mogą niszczyć miłość, zaś w trzeciej jakie skutki zdrowotne u potomstwa mogą wywołać te substancje.

Tematyka realizowana była głównie w formie wykładów, debat, prelekcji i filmów. Duże zainteresowanie młodzieży wzbudzał film mający na celu profilaktykę FAS pt. „Wieczne dziecko”.

Dodatkowo w ramach poza programowych działań prowadzono edukację na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka w różnych środowiskach, między innymi wśród społeczności szkolnej, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Park Kusocińskiego, Plaża Miejska, Galeria AURA w Olsztynie). Współpracowano ze Starostwem Powiatowym w Olsztynie prowadzono wykłady skierowane do pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz dyrektorów i pedagogów szkolnych z powiatu olsztyńskiego.

Ogółem działaniami poza programowymi objęto 5000 osób.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

Cel:

Zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy.

Cele szczegółowe:

Zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w placówkach nauczania i wychowania, placówkach letniego wypoczynku oraz placówkach służby zdrowia w Olsztynie.

Ogółem programem objęto ok. 8670 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi różne formy oddziaływania:

- Szkolenia, wykłady, debaty, poradnictwo metodyczne, rozmowy indywidualne na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Park Kusocińskiego, Plaża Miejska, Galeria AURA w Olsztynie). Dystrybuowano materiały edukacyjne, popularyzowano „Światowy Dzień Bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.
- Zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn oraz Facebook, Twitter PSSE Olsztyn.

Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Cele główne programu:

- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy;
- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Cele szczegółowe:

- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów,
- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów,
- „wydobycie” dymu papierosowego,
- zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego,
- zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów,
- zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym.

Program był kierowany do dzieci 5-6 letnich, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 18 przedszkoli (Przedszkole Miejskie Nr 2, Nr 4, Nr 5, Nr 12, Nr 13, Nr 19, Nr 29, Nr 36, Nr 37, Nr 39, Nr 40, Społeczny Zespół Przedszkolno-Szkolny 101, Przedszkole „Bajkowy Dom”, Przedszkole Samorządowe „Juniorek” w Kieźlinach, Niepubliczne Przedszkole „Jacek i Agatka” w Biskupcu, Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Dywitach, Przedszkole Miejskie w Olsztynku, Przedszkole w Elgnówku).

Ogółem programem objęto 1573 osoby.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Dzieci nauczyły się, jak sobie radzić w sytuacjach, gdy osoby dorosłe palą w ich obecności, podniosły poziom wiedzy z zakresu szkodliwości dymu oraz biernego palenia na ich zdrowie, deklarowały, że jako osoby dorosłe nie będą paliły papierosów. Bardzo chętnie śpiewały piosenkę o Dinusiu – maskotce programu, robiły własne znaki zakazu palenia. W trakcie zajęć opowiadały o swoich spostrzeżeniach związanych z paleniem papierosów przez osoby dorosłe np.: sąsiadów, rodziców, starsze rodzeństwo.

Rodzice chętnie brali czynny udział w realizacji programu, deklarując nie narażać dzieci na bierne palenie. Realizatorzy i uczestnicy ocenili program pozytywnie.

Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”

Cel programu:

Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

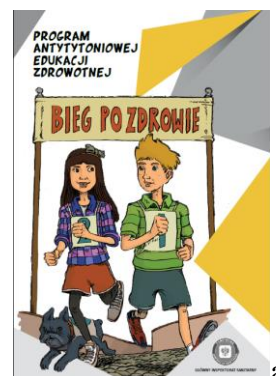
Program skierowany był do uczniów kl. IV szkół podstawowych oraz ich rodziców.

Do programu przystąpiło 14 szkół: Szkoła Podstawowa Nr 1, Nr 3, Nr 7, Nr 9, Nr 10, Nr 18, Nr 22, Nr 25, Nr 30, Nr 34 oraz Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biskupcu, Szkoła Podstawowa w Biesalu, w Stawigudzie, Szkoła Podstawowa w Szczęsnym.

Ogółem programem objęto 1434 osoby.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Zajęcia realizowano za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, które stymulowały kreatywność i aktywność uczniów. Dzieci podczas cyklu zajęć dyskutowały, wymieniały doświadczenia, spostrzeżenia, refleksje i pomysły, przeprowadzały wywiady z osobami niepalącymi, liczyły koszty palenia papierosów, pracowały w grupach przy tworzeniu antyreklamy dla papierosów oraz tworzyły komiks z bohaterami programu. Bardzo ważne było zaangażowanie środowiska domowego ucznia w jego realizację, co sprzyjało zacieśnianiu kontaktów dzieci z rodzicami.

Koordynatorzy oceniają program pozytywnie i uważają, że powinien być kontynuowany w przyszłym roku szkolnym.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakazeniom HIV

Cel programu:

Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV.

Program był kierowany głównie do osób dorosłych i młodzieży.

Tematyka wzbudzała zainteresowanie szczególnie w grupie młodzieży tym bardziej, że podczas prowadzonych działań edukacyjnych uwzględniana była również tematyka dotycząca innych chorób przenoszonych drogą płciową oraz profilaktyka WZW typu A, B i C.

Ogółem działaniami objęto ok. 3710 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy prowadzenia programu:

- wykłady, poradnictwo metodyczne, stoiska profilaktyki, dystrybucję materiałów edukacyjnych, także w języku ukraińskim,
- popularyzacja Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w kierunku HIV w Olsztynie,
- współpracowano z mediami lokalnymi – popularyzując „Światowy Dzień AIDS” – przekazano materiały edukacyjne,
- zorganizowano event z okazji „Światowego Dnia AIDS” w Zespole Szkół Mechaniczno-Energetycznych w Olsztynie z udziałem uczniów oraz grona pedagogicznego szkoły,
- zamieszczono na stronie internetowej PSSE Olsztyn oraz Facebook PSSE Olsztyn treści związane z realizacją programu.

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”

Cel główny programu:

- zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu,
- podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna),
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym,
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne, im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do realizacji programu zgłosiły: Zespół Szkół Gastronomiczno-Spożywczych (Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia), Zespół Szkół Mechaniczno-Energetycznych (Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia), Zespół Szkół Budowlanych (Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia), Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, Technikum TEB oraz I, II i V Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie.

Ogółem programem objęto 1095 osób.

Ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli - „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Cel główny programu:

- zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Cele szczegółowe:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Program skierowany był do dzieci w wieku 5-6 lat, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 8 przedszkoli (Przedszkole Miejskie Nr 4, Nr 5, Nr 14, Nr 29, Nr 32, Nr 37, Nr 39, Przedszkole „Bajkowy Dom” w Olsztynie).

Ogółem programem objęto 1400 osób.

Nauczyciele i rodzice uważają, że program jest bardzo ciekawy i niezbędny w rozwoju świadomości społecznej w zakresie dbania o własne zdrowie. Zgłaszają chęć udziału w jego realizacji w przyszłym roku szkolnym.

3. Realizacja interwencji nieprogramowych na terenie miasta Olsztyna i powiatu olsztyńskiego

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Cel główny:

Ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych uczniów.

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych dzieci,
- przekonanie rodziców o słuszności działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu.

Akcja była kierowany do rodziców i uczniów kl. I Szkoły Podstawowej Nr 3, Nr 9, Nr 10, Nr 15, Nr 22 w Olsztynie.

Ogółem działaniami objęto 518 osób.

Światowy Dzień Zdrowia – pod hasłem „Nasza planeta, nasze zdrowie”

Zamieszczono informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn, Facebook PSSE Olsztyn oraz rozesłano treści merytoryczne do 454 placówek Olsztyna i powiatu olsztyńskiego.

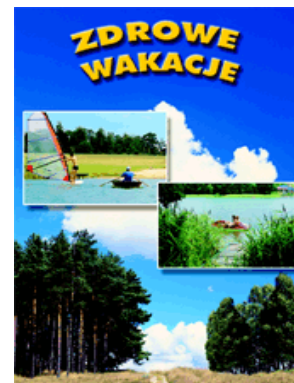
Letni wypoczynek

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku (tematyka: profilaktyka chorób zakaźnych, zatrucia pokarmowe, wścieklizna, choroby przenoszone przez kleszcze, bąblowica, Barszcz Sosnowskiego, skutki zdrowotne wynikające z nadmiernego promieniowania ultrafioletowego, przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, profilaktyka HIV/AIDS i inne w zależności od potrzeb).

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 217 placówkach, w tym w 126 w powiecie i w 91 w Olsztynie.

Ogółem działaniami objęto ok. 7480 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady, spotkania edukacyjne, akcje prozdrowotne, instruktaże/rozmowy informacyjne, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Park Kusocińskiego, Plaża Miejska, Galeria AURA w Olsztynie), dystrybucję materiałów, opracowywanie materiałów oraz pism informacyjnych,
- współpraca z mediami w tym udział w nagraniu programu „Nasze Zdrowie” emitowanym w TVP 3 Olsztyn,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Higiena osobista i przeciwdziałanie chorobom zakaźnym, w tym chorobom pasożytniczym

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości na temat higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym chorób pasożytniczych oraz ograniczenie ich rozprzestrzeniania.

Ogółem działaniami objęto 25150 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady i spotkania edukacyjne, stoiska profilaktyki i promocji zdrowia, instruktaże/rozmowy informacyjne indywidualne i telefoniczne, dystrybucję materiałów, przesyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,
- współpracę z mediami w tym udział w nagraniu kilku tematycznych odcinków programu „Nasze Zdrowie” emitowanych w TVP 3 Olsztyn,
- współorganizacja Światowego Dnia Higieny Rąk – akcja prozdrowotna zorganizowana przed siedzibą PSSE i WSSE Olsztyn ze stoiskami edukacyjnymi, wykładami tematycznymi, nauką mycia rąk,
- badania przesiewowe dzieci w olsztyńskich przedszkolach pt. „Co mieszka w naszych jelitach” oraz edukacja ich rodziców,
- rozmowy indywidualne na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Park Kusocińskiego, Plaża Miejska, Galeria AURA w Olsztynie),
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn oraz Facebook, Twitter PSSE Olsztyn.

Współpraca nawiązana przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Olsztynie w ramach realizacji powyższych działań

- Urząd Miasta Olsztyna,
- Starostwo Powiatowe w Olsztynie,
- Centra Zarządzania Kryzysowego (Olsztyn i powiat olsztyński),
- Komenda Miejska Policji w Olsztynie,
- Placówki nauczania i wychowania (Olsztyn i powiat olsztyński),
- Warmińsko-Mazurski Oddział NFZ – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Galeria AURA w Olsztynie – organizowanie imprezy prozdrowotnej,
- Szpitale, Specjalistyczna Przychodnia w Olsztynie i inne placówki służby zdrowia,
- Warmińsko-Mazurski Oddział PCK,
- Kierownictwo placówek letniego wypoczynku – prowadzenie spotkań edukacyjnych i instruktaży,
- Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, oraz Telewizyjna Agencja Producentka TAP 1 w ramach nagrań programu „Nasze Zdrowie” na temat profilaktyki związanej z epidemią COVID-19 i innych chorób zakaźnych, higieny osobistej – projekcje odbyły się w TVP 3 Olsztyn,
- Ogół społeczeństwa – rozmowy informacyjne, pomoc merytoryczna.

4. Wnioski

- a) Prozdrowotne działania programowe i nieprogramowe prowadzone przez pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Olsztyn wzbudzają duże zainteresowanie społeczności w placówkach nauczania i wychowania.
- b) Poprzez media lokalne (TVP 3 Olsztyn), media społecznościowe oraz eventy docieramy również do dużej grupy mieszkańców Olsztyna i powiatu olsztyńskiego z szeroką ofertą tematyczną, dotyczącą między innymi profilaktyki uzależnień, prawidłowego odżywiania i profilaktyki chorób zakaźnych.

VII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 rok

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie na podstawie niniejszej analizy stwierdza, że bezpieczeństwo sanitarne powiatu grodzkiego Olsztyn i gmin powiatu olsztyńskiego w 2022 roku było zachowane. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Olsztynie w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie z wielkim zaangażowaniem realizowali ustawowe zadania mające na celu ustalenie stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.

Podkreślić należy, że sytuacja epidemiologiczna związana z epidemią COVID-19, wymusiła konieczność zaniechania w I kwartale 2022 r. realizacji planów pracy na rzecz skupienia całej uwagi na śledzeniu aktualnego stanu zakażeń wywołanych wirusem SARS CoV-2, prowadzeniu aktywnego nadzoru epidemiologicznego oraz monitorowaniu przestrzegania procedur i schematów postępowania.

Z uwagi na ogromną skalę problemu związanego z epidemią oraz liczbą zadań związanych z jej zwalczaniem, wszyscy pracownicy PSSE w Olsztynie podejmowali ogromny wysiłek, by w powstałym kryzysie zdrowotnym zapewnić bezpieczeństwo sanitarne-higieniczne, a w szczególności epidemiologiczne mieszkańców Miasta i Powiatu olsztyńskiego.

Ponadto konflikt zbrojny w Ukrainie spowodował masowy napływ uchodźców do Polski. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie śledził zagrożenia i prowadził działania przeciwepidemiczne mające na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych takich jak: błonica, krztusiec, odra, WZW A, WZW C, polio, gruźlica czy AIDS.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie będzie doskonalić działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi w oparciu o analizę ryzyka/ ocenę zagrożeń zdrowia i życia ludzkiego w ramach sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

PPIS w Olsztynie w 2023 roku będzie kontynuował realizację zadań statutowych i pozastatutowych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku oraz zapobieganiu powstawania chorób, w tym zakaźnych, społecznych (cywilizacyjnych) i zawodowych zgodnie z Planem Zasadniczych Zadań opracowanym w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego.